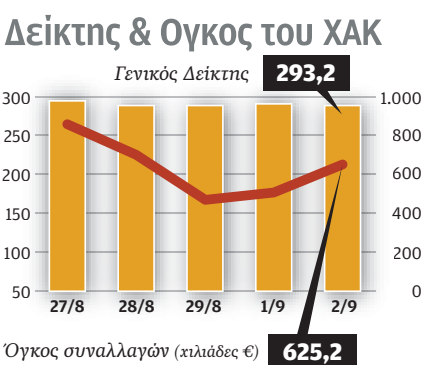




ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Η αβεβαιότητα σκέπασε το τερματικό

Άγνωστο αν μπορούν πια να ολοκληρωθούν τα έργα του τερματικού Φ.Α. στο Βασιλικό, ενώ η κυβέρνηση αναμένει τη μελέτη του διαχειριστή του έργου. Ανοικτό το ενδεχόμενο η κυβέρνηση να πάει σε διαφορετική επιλογή. **Σελ. 7**



Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ. ΣΥΝΕΧΙΣΤΕΙΤΕ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟ Η ΤΟΝ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΟ ΔΕΙΧΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

NUROFEN EXPRESS

120 Δοσολογικά Τablets

ΕΛΛΑΔΑ

Η «Υφραντής» εξαγόρασε τον ανταγωνιστή της

Το success story της μικρής οικογενειακής επιχείρησης από το Μοσχάτο που έγινε No 1 στην Ελλάδα και το μεγάλο ντίλ με τη «Nikas». Με την προσθήκη της «Nikas» ο τζίρος του ομίλου Υφραντής αναμένεται να προσεγγίσει ή και να ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ, καθώς θα αποκτήσει ακόμη ένα ισχυρό σήμα στη λιανική αγορά. **Σελ. 19**



ΕΛΛΑΔΑ

«ΚΟΚΚΙΝΙΖΕΙ» ΞΑΝΑ ΜΙΑ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ

Σελ. 16



ΔΑΝΙΑ

ΠΩΣ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΜΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Σελ. 11

Τα 4 φθινοπωρινά μέτωπα του υπουργού Εργασίας

Ξενοδοχεία, ΑΤΑ, τράπεζες και συνταξιοδοτικό πονοκέφαλος για τον Γιάννη Παναγιώτου

Ενώπιον τεσσάρων μεγάλων κεφαλαίων που έχουν μετατραπεί σε πονοκέφαλο βρίσκεται ο υπ. Εργασίας Γιάννης Παναγιώτου. Το φθινόπωρο ξεκινά «καυτό», αφού θα κληθεί να διαχειριστεί επικαιρικά εργασιακά θέματα αλ-

λά και θέματα που χρονολογούνται. ΑΤΑ, παραβιάσεις των συλλογικών συμβάσεων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, η ανανέωση της συλλογικής σύμβασης μεταξύ τραπεζών και συντεχνιών των τραπεζοϋπαλλήλων

και το συνταξιοδοτικό αποτελούν τα μεγάλα αγκάθια. Σε σχέση με την ΑΤΑ, ο κ. Παναγιώτου έχει περιορίσει τον διαμεσολαβητικό του ρόλο στις εκκλήσεις για παράταση χρόνου για διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, με

στόχο να αποφύγει την κήρυξη αδιεξόδου. Την Πέμπτη ο υπουργός θα πραγματοποιήσει συνάντηση με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις με φόντο την παναπεργία που αποφασίστηκε για τις 11 Σεπτεμβρίου. **Σελ. 4**

Η γεωπολιτική οδηγεί το παγκόσμιο επιχειρείν



Η διαχείριση του κινδύνου σε έναν αβέβαιο πολυπολικό κόσμο μπαίνει στα πλάνα των εταιρειών. Οι εστίες γεωπολιτικής έντασης διαδεχόνται η μία την άλλη και αποκτούν χαρακτηριστικά ρουτίνας για τη λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας, μέσα σε έναν αυξανόμενο πολυπολικό κόσμο. Αναταράξεις στις εφοδιαστικές αλυσίδες, αστάθεια στη διαμόρφωση των τιμών και σύγχυση στη στάση των επενδυτών φέρνουν σε πρώτο πλάνο τη διαχείριση κινδύνου ως απόρροια των διεθνών εξελίξεων, με τη γεωπολιτική να ει-σχωρεί στο DNA της επιχείρησης. **Σελ. 10**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Δημόσια διαβούλευση και άλλα τινά

Το υπουργείο Οικονομικών εφαρμόζοντας το πρόγραμμα διακυβέρνησης του Νίκου Χριστοδουλίδη έθεσε σε δημόσια διαβούλευση έξι νομοσχέδια για τη φορολογική μεταρρύθμιση. Η δημόσια διαβούλευση κρίνεται σημαντική σε περιπτώσεις διαχείρισης δημοσίων πόρων, θεμάτων υγείας και ασφάλειας καθώς και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η διευρυμένη συμμετοχή στις διαβουλεύσεις διασφαλίζει την ισορροπία των αποφάσεων. Στη δημόσια διαβούλευση συμμετέχουν κοινωνικά σύνολα που επηρεάζονται άμεσα, όπως ειδικό για το θέμα, εκπρόσωποι ομάδων συμφερόντων, μη κυβερνητικές οργανώσεις, τοπικές αρχές και εκπρόσωποι των μειονοτήτων.

Προς πλήρη αξιοποίηση του θεσμού, η δημόσια διαβούλευση θα πρέπει να ενεργοποιείται νωρίς, έτσι που να διασφαλίζεται ότι υπάρχει χρόνος για αλλαγές πριν τις τελικές αποφάσεις. Στην περίπτωση της φορολογικής μεταρρύθμισης το πλαίσιο έχει συν-μορφωθεί από το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του κρατικού Πανεπιστημίου Κύπρου που «άκουσε» τα θέλω της κυβέρνησης και έφτιαξε προτάσεις.

Αν και η δημόσια διαβούλευση είναι μια συμπεριληπτική διαδικασία, τα τελευταία χρόνια προωθείται η ιδέα να αποκλείονται άτομα με σύγκρουση συμφέροντος, άσχετοι με το θέμα καθώς και άτομα που δεν αναμένεται πως θα έχουν εποικοδομητική στάση. Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ όταν συζητούν πολιτικές για το περιβάλλον απορρίπτονται εισηγήσεις που προέρχονται από μη κατοίκους ή ομάδες που έχουν σύγκρουση συμφέροντος με το θέμα, όπως για παράδειγμα επιχειρηματίες ανάπτυξης γης.

Αδυναμία απομάκρυνσης των ακα-

τάλλων ατόμων από τη δημόσια διαβούλευση μπορεί να οδηγήσει σε πολυπλοκότητα, μη επιθυμητά αποτελέσματα σε σχέση με τις αρχικές επιδιώξεις και απόσυρση του νόμου. Στον Καναδά η δημόσια διαβούλευση για την προστασία των χρηστών του διαδικτύου οδήγησε σε απόσυρση του νόμου, αφού η διαδικασία εξαντλήθηκε πίσω από κλειστές πόρτες κάνοντας συζητήσεις στοργυλούς τράπεζας αφήνοντας εκτός την κοινωνία. Η απόσυρση του νόμου είχε ως αποτέλεσμα η χώρα να μείνει απροστάτευτη.

Σε αρκετές περιπτώσεις η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης αποτυγχάνει όταν αυτή γίνεται διεκπεραιωτικά, όταν ο χρόνος είναι περιορισμένος, όταν ο αποκλεισμός συμμετεχόντων λειτουργεί εις βάρος της διαδικασίας και κυρίως όταν η πρόθεση είναι να εξυπηρετηθούν προει-

λημμένες δεσμεύσεις. Η φορολογική μεταρρύθμιση που προωθεί η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη στηρίζεται σε συγκεκριμένη φιλοσοφία. Ετοιμάστηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και τέθηκε σε διαβούλευση στις 18 Ιουλίου του 2025. Στόχος της κυβέρνησης είναι να εφαρμοστεί το 2026 και άρα λογικά θα πρέπει να ψηφιστεί πριν το τέλος του έτους. Όμως, η συζήτηση για τη φορολογική μεταρρύθμιση άνοιξε τον ασκό του Αϊόλου και όσοι ενεπλάκησαν –συνδικαλιστές, εργοδότες, επαγγελματικοί σύνδεσμοι και εθνικοί φορείς– εντόπισαν διαφοροποιήσεις από τις προηγούμενες συζητήσεις. Οι συνδικαλιστές ανησυχούν κατά πόσο οι ρυθμίσεις που προωθούνται εντείνουν τις ανισότητες. Οι δικηγόροι μιλούν για ασαφείς διατυπώσεις που θα προκαλέσουν στρεβλώσεις. Οι εργοδότες ανησυχούν για τον αν η Κύπρος

παραμένει ελκυστικός προορισμός για επενδύσεις και οι ασφαλιστές θεωρούν πως πλήττεται η αποταμίευση.

Η κυβέρνηση βρίσκεται ενώπιον μιας αποτυχίας έχοντας εφαρμόσει όλες τις κακές πρακτικές στο στάδιο της προετοιμασίας. Με τη δημόσια διαβούλευση να ολοκληρώνεται στις 10 Σεπτεμβρίου, η κατάσταση όπως εξελίσσεται θα παράξει είτε καθυστέρηση στην εφαρμογή, είτε υλοποίηση κάτι άλλου από αυτό που σχεδιάστηκε είτε ακόμα και την απόσυρση. Ήδη, ο αρμόδιος υπουργός ανέφερε ότι μεταξύ μιας κακής μεταρρύθμισης και του τίποτα, θα επιλέξει το δεύτερο.

Κάθε μεταρρύθμιση που δεν υλοποιείται είναι μια χαμένη ευκαιρία για τη χώρα. Μεταρρυθμίσεις, όμως, που καταλήγουν στα αποτελέσματα της τοπικής αυτοδιοίκησης, καλύτερα να μην υλοποιούνται.

Καλωσορίζουμε τη Νέα μας Εποχή

EUROBANK

«Θέλουμε να δούμε πίσω από τις κουρτίνες»

Ο Ολιβιέ Ασαγιάς στο «The Wizard of the Kremlin» σκιαγραφεί την άνοδο και την παγίωση στην εξουσία του Βλαντιμίρ Πούτιν



82ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Του απεσταλμένου μας
ΔΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Το Σαββατοκύριακο στη Βενετία κύλησε πιο ήσυχα από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί. Οι ηλεκτρικές καταιγίδες που ταλαιπώρησαν άπαντες τις πρώτες ημέρες του Φεστιβάλ κόπασαν –τουλάχιστον προς το παρόν– ενώ το απόγευμα του Σαββάτου, η διαμαρτυρία-διαδήλωση χιλιάδων ανθρώπων για την εν εξελίξει ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα παρέμεινε ειρηνική – αν και οι ισχυρότατες αστυνομικές δυνάμεις δεν επέτρεψαν καν στους διαδηλωτές να πλησιάσουν τους χώρους του φεστιβάλ. Την ίδια ώρα, άλλωστε, στο κόκκινο χαλί του Palazzo del Cinema έφτασε ο Γκιγιέρμο ντελ Τόρο, παρέα με τον Οσκαρ Αϊζακ, τον Τζέικομπ Ελόρντι και τους υπόλοιπους αστέρες του πολυαναμενόμενου «Frankenstein» του Netflix.

«Για μένα ο Φρανκενστάιν δεν είναι μύθος, αλλά θρησκεία», είπε στη συνέντευξη Τύπου ο Μεξικανός κινηματογραφιστής, μιλώντας για ένα έργο ζωής που ονειρευόταν από την παιδική του ηλικία. Μπορεί να το πιστέψει κανείς, ειδικά αν παρατηρήσει την απίστευτη προσοχή στη λεπτομέρεια και την αποθέωση όλων των sui generis χαρακτηριστικών του σινεμά του Ντελ Τόρο που έχουμε εδώ. Ο Οσκαρ Αϊζακ αναλαμβάνει τον ρόλο του δρος Βίκτορ Φράνκενσταϊν, ο οποίος, με το γνωστό τερατώδες πείραμα, δημιουργεί το Πλάσμα από μέλη νεκρών στρατιωτών. Μέσα από τα εκπληκτικά «πρακτικά εφέ» –τα πάντα μοιάζουν φτιαγμένα στο χέρι και το CGI περιορίζεται δραστηκ– τα υπέροχα σκηνικά, κοστούμια και το οπερατικό σάουντρακ του Αλεξάντερ Ντεσιλά, ο Ντελ Τόρο δημιουργεί μια εντυπωσιακή κινηματογραφική εμπειρία. Η ταινία του θα μπορούσε να εμβαθύνει περισσότερο στις φιλοσοφικές διαστάσεις του μύθου, ωστόσο παραμένει απολαυστική χάρη και στην εξαιρετική ερμηνεία του Τζέικομπ Ελόρντι, που διακρίνεται πίσω από το «πέπλο» του μακιγιάζ και των προσθετικών του Πλάσματος.

Πίσω στην πολιτική διάσταση του φρενιού Φεστιβάλ, ένα άλλο φιλμ που συζητήθηκε αρκετά



Ο αγνώριστος Τζουντ Λο (στο κέντρο) στον ρόλο του Βλαντιμίρ Πούτιν. Δεξιά του ο πρωταγωνιστής της ταινίας, Πολ Ντέινο, που υποδύεται τον Βαντίμ Μπάρανοφ, ρόλο που παραπέμπει στον πραγματικό σύμβουλο του Πούτιν, Βλάντισλαβ Σούρκοφ.

«Για μένα ο Φρανκενστάιν δεν είναι μύθος, αλλά θρησκεία», είπε ο σκηνοθέτης Γκιγιέρμο ντελ Τόρο, ο οποίος αποθεώθηκε μετά την προβολή της ταινίας.

αυτές τις ημέρες ήταν το «The Wizard of the Kremlin» του Ολιβιέ Ασαγιάς, ένα χρονικό, επί της ουσίας, της ανόδου και της παγίωσης στην εξουσία του Βλαντιμίρ Πούτιν. Ο Τζουντ Λο δήλωσε ότι δεν φοβήθηκε καθόλου να αναλάβει τον ρόλο του «Τσάρου», όπως αποκαλείται εκείνος σε όλη την ταινία, ωστόσο δεν είναι αυτός ο πρωταγωνιστής. Το κεντρικό πρόσωπο του φιλμ, που βασίζεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα του πολιτικού αρθογράφου Τζουλιάνο ντα Εμπολι είναι ο Βαντίμ Μπάρανοφ (Πολ Ντέινο), ένας νεαρός σκηνοθέτης, ο οποίος γίνεται σύμβουλος εξ απορρήτων του



«Η ταινία έχει να κάνει με τον μετασχηματισμό της μοντέρνας πολιτικής, αλλά κυρίως με όσα ανθρωπικά συμβαίνουν στην πολιτική σήμερα», λέει στην «Κ» ο Ολιβιέ Ασαγιάς.

Πούτιν στη μετασοβιετική Ρωσία, συμβάλλοντας καθοριστικά στη μετέπειτα πορεία του.

«Η ταινία έχει να κάνει κυρίως με τον μετασχηματισμό της μοντέρνας πολιτικής» με το συγκεκριμένο παράδειγμα της ανόδου

του Βλαντιμίρ Πούτιν, αλλά κυρίως με όσα ανθρωπικά συμβαίνουν στην πολιτική σήμερα. Αν πας λίγο πίσω, θα δεις ότι αυτή επαναπροσδιορίστηκε από την κουλτούρα της KGB στη Ρωσία εκείνης της εποχής. Οι άνθρω-

ο Τζάρμους παρουσίασε ένα φιλμ «αντι-δράσης», το «Father Mother Sister Brother», που αποτελείται από τρεις βινιέτες-οικογενειακές ιστορίες.

ποι του παρασκηνίου σαν τον Μπάρανοφ είναι ενδιαφέροντες επειδή ασχολούνται αποκλειστικά με τα γεγονότα, σε αντίθεση με τους πολιτικούς που ως ένα βαθμό είναι η «βιτρίνα». Εμείς θέλουμε να δούμε τι συμβαίνει πίσω από τις κουρτίνες», μας λέει ο Ολιβιέ Ασαγιάς, στο πλαίσιο συνέντευξης που έδωσε στην «Κ» και η οποία θα δημοσιευθεί στο σύνολό της με την κυκλοφορία της ταινίας στην Ελλάδα.

Ο μυθοπλαστικός Μπάρανοφ έχει σαν (χαλαρό) πρότυπο τον αληθινό σύμβουλο του Πούτιν, Βλάντισλαβ Σούρκοφ, ενώ συνολικά το φιλμ βρίθει ντοκιμαντε-

ρίστικων πληροφοριών και ιστορικών καταγραφών, οι οποίες πάντως είναι λίγο-πολύ γνωστές στο ενημερωμένο κοινό. Κατά τα λοιπά, μια ταινία για τη Ρωσία και την πολιτική της κουλτούρα δικως ούτε έναν Ρώσο συντελεστή δεν αποπνέει ακριβώς αυθεντικότητα, αν και ο Πολ Ντέινο παραδίδει μια αφοσιωμένη ερμηνεία, όντας ο βασικός φορέας της κινηματογραφικής αξίας του φιλμ.

Στην ακριβώς αντίπερα όχθη βρίσκεται η καινούργια δημιουργία του Τζιμ Τζάρμους, η οποία έκανε επίσης πρεμιέρα στη Βενετία. Ο σπουδαίος Αμερικανός κινηματογραφιστής δήλωσε ότι ήθελε να κάνει ένα φιλμ «αντι-δράσης» (anti-action) και μάλλον το πέτυχε. Το «Father Mother Sister Brother» αποτελείται από τρεις ξεχωριστές βινιέτες-οικογενειακές ιστορίες. Η αδιαφορία και η σύγχρονη αποξένωση των παιδιών από τους γονείς είναι εδώ βασικό θέμα, ωστόσο όχι το μόνο, σε ένα «ήσυχο» σύνολο, όπου οι αμήχανες σιωπές συναγωνίζονται εκείνες τις γεμάτες νόημα. Ούτως ή άλλως στον Τζάρμους δεν υπάρχουν κορυφές, παρά μόνον βυθίσματα στα βάθη της ανθρωπίνης κατάστασης, πάντα με ιδιαίτερο χιούμορ και (αυτή τη φορά) με σπουδαίους ηθοποιούς σαν την Κέιτ Μπλάνσετ, τον Ανταμ Ντράιβερ, τη Βίκι Κρίπς και τη Σαρλότ Ράμπλινγκ, συν τον αμίμητο Τομ Γουίτς, να δίνουν τον τόνο.

Η Κιμ Νόβακ

Όσο γράφονται αυτές οι γραμμές, η θρυλική Κιμ Νόβακ παραλαμβάνει τον τιμητικό Χρυσό Λέοντα για το σύνολο της προσφοράς της στην Εβδομη Τέχνη. Αυτές τις ημέρες στο φεστιβάλ παρουσιάζεται και το ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ «Kim Novak's Vertigo», το οποίο βιογραφεί την ιδιαίτερη σταρ και την πορεία της, που κύλησε στη σκιά του εμβληματικού χαρακτήρα της στο αριστούργημα του Άλφρεντ Χίτσκοκ.

Πίσω στην Αθήνα, έγινε γνωστή από το υπουργείο Πολιτισμού η συγκρότηση της γνωμοδοτικής επιτροπής για την επιλογή της ταινίας που θα εκπροσωπήσει την Ελλάδα στις διαδικασίες των φετινών Οσκαρ. Επειτα από τις γνωστές περυσινές παλινωδίες, το υπουργείο φρόντισε για την πολυσυλλεκτικότητα της επιτροπής, η οποία συναρτίζεται τόσο από θεσμικούς εκπροσώπους όπως η Αθηνά Καρτάλου του ΕΚ-ΚΟΜΕΔ, όσο και από μέλη της κινηματογραφικής κοινότητας σαν τον Λευτέρη Χαρίτι, πρόεδρο της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου.

θεσιπίζεται επίσης ποινή ακόμα και αν δεν υπάρχει οικονομική συναλλαγή για ένα πλαστό έργο, προκειμένου αυτό να σταματήσει να διακινείται, να εκτίθεται, να δημοσιεύεται κ.λπ., με δόλο ή με γνώση της πλαστής φύσης του, και άρα να λειτουργεί παραπλανητικά για τους ιστορικούς του μέλλοντος, αποτελώντας π.χ. ένα εσφαλμένο σημείο αναφοράς ή οδηγώντας σε επισφαλές συμπεράσματα. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και η, πρωτοποριακή για τα διεθνή νομικά δεδομένα, διάταξη που θα δίνει τη δυνατότητα στο αρμόδιο δικαστήριο να αποφασίσει τη δήμευση ή ακόμα και την καταστροφή ενός διαπιστωμένα πλαστού έργου, προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος να επιστρέψει στην αγορά ή να εντάξει στον φαύλο κύκλο της πλαστογραφίας και την ιστορία της τέχνης.

Όσο για το σώμα ορκωτών εκτιμητών και πραγματογνωμόνων, πληροφορίες από το ΥΠΠΟ αναφέρουν ότι αυτό θα διαθέτει εγγώνημη εμπειρία και θα τελεί υπό διαρκή επιμόρφωση και ειδική επιθεώρηση, ενώ η αρμοδιότητά του θα είναι η διαπίστωση της γνησιότητας (κάτι που σήμερα αποτελεί αρμοδιότητα της Εθνικής Πινακοθήκης), αλλά και η εκτίμηση της αξίας έργων τέχνης και συλλεκτικών αντικειμένων.

«Ράμπο» των πλαστών έργων

Σώμα ορκωτών εκτιμητών προβλέπει το νομοσχέδιο κατά της πλαστογραφίας

Του ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ

Τη δημιουργία ενός νέου, ειδικού σώματος ορκωτών εκτιμητών και πραγματογνωμόνων που θα ελέγχει, έπειτα από καταγγελία, τη γνησιότητα ή τον πλαστό χαρακτήρα έργων τέχνης, την τιμωρία της σχετικής παραβατικής δραστηριότητας σε όλα της τα στάδια (δημιουργία, διακίνηση, έκθεση, εμπορία πλαστών κ.ά.), τη σύσταση υπηρεσίας με αρμοδιότητα την τήρηση αρχείου επιβεβαιωμένων πλαστογραφιών, αλλά και την καταστροφή –με απόφαση δικαστηρίου– ενός έργου που κρίθηκε πλαστογραφημένο, προβλέπει, μεταξύ άλλων, ένα νέο νομοσχέδιο του ΥΠΠΟ για την καταπολέμηση της πλαστογραφίας έργων νεότερης και σύγχρονης τέχνης και συλλεκτικών αντικειμένων. Το νομοσχέδιο, που παρουσιάστηκε από την υπουργή Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη στο τελευταίο υπουργικό συμβούλιο, περιλαμβάνει επίσης την ηλεκτρονική διασύνδεση των συναρμοδίων υπουργείων (Πολιτισμού, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης) μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος καταχώρισης και ανταλλαγής πληροφοριών, ενώ αναμένεται ότι θα αυστηροποιεί και τις ποινές για τον βανδαλισμό και τη φθορά έργων τέχνης που εκτίθενται ή φυλάσσονται σε χώ-

ρους του Δημοσίου, μουσεία και εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΠΟ κ.ά., ακόμα και σε βαθμό κακουργήματος.

Σύμφωνα με πληροφορίες από το ΥΠΠΟ, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κρίνονται ως απολύτως απαραίτητες, καθώς το φαινόμενο της πλαστογραφίας εντείνεται λόγω της αυξανόμενης ζήτησης έργων τέχνης και του αριθμού αγοραστών χωρίς σχετικές γνώσεις, αλλά και λόγω της ανόδου των διαδραστικών πωλήσεων και των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων οι οποίες ήδη αξιοποιούνται από τους πλαστογράφους για τη βελτίωση των τεχνικών τους. Σημαντικό θεωρείται και το φαινόμενο του βανδαλισμού έργων τέχνης από ιδιώτες, προκειμένου να μεταδοθούν πολιτικά, ιδεολογικά ή και θρησκευτικά μηνύματα, με πιο πρόσφατο παράδειγμα τις καταστροφές που προκάλεσε βουλευτής της αντιπολίτευσης σε έργα περιοδικής έκθεσης της Εθνικής Πινακοθήκης, μια πράξη η οποία είχε αντιμετωπιστεί ως πλημμέλημα.



Φωτογραφία με πλαστά έργα τέχνης που έδωσε στη δημοσιότητα η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος, όταν συνελήφθησαν στη Θεσσαλονίκη τρία άτομα που δημιουργούσαν έργα τέχνης, ισχυριζόμενα ότι πρόκειται για γνήσια έργα και μάλιστα διάσημων Ελλήνων καλλιτεχνών.

Πηγές από το Μέγαρο Μαξίμου τονίζουν ότι στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν προβλέπονται ειδικές διατάξεις για το είδος της παραβατικής δραστηριότητας που περιγράφεται στο εν λόγω νομοσχέδιο, με τα συγκεκριμένα αδικήματα να

αντιμετωπίζονται μέχρι σήμερα στο πλαίσιο γενικών διατάξεων του ποινικού κώδικα περί πλαστογραφίας, απάτης και φθοράς δημόσιας περιουσίας. Οι νέες ρυθμίσεις έχουν στόχο την πιο άμεση αντιμετώπιση όλου του φάσματος

της πλαστογραφίας και της απάτης επί έργων τέχνης και συλλεκτικών αντικειμένων, την προστασία των θυμάτων (αγοραστές, δημιουργοί, επαγγελματίες του χώρου, συλλέκτες, μουσεία κ.λπ.) και την ασφαλή έκθεση των έργων σε πολιτιστικούς χώρους. Μακροπρόθεσμα το νομοσχέδιο αποσκοπεί στην αύξηση της εμπιστοσύνης των αγοραστών και στην προστασία της ίδιας της τέχνης, μέσω της αποφυγής της «νόθευσης» των δεδομένων της και της διατήρησης της ιστορικής αυθεντικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς για τις μελλοντικές γενιές.

Ενδεικτικά, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το νομοσχέδιο θα προβλέπει ποινές και για τις περιπτώσεις που διαπιστώνεται παραποίηση των βιβλιογραφικών δεδομένων ενός γνήσιου έργου, για παράδειγμα ως προς την ακριβή προέλευσή του ή την περίοδο δημιουργίας του, στοιχεία που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν αντίστοιχα ως «αδιάψευστα» τεκμήρια γνησιότητας ή ως λόγος αύξησης της τιμής του. Θα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελούς: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπίδου 2 & Λεωφ. Λυκαβηττού, 2401 Έγκομη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.agenda.cy

Don't miss
out, early
bird tickets
are available
now!

"Everything should be
as smart as necessary,
but not smarter"

Gerd Leonhard
Futurist | Speaker | Author

digital 
agenda
CYPRUS SUMMIT

October 9th, 2025
Nicosia Municipal Theatre

POWERED BY

Bank of Cyprus



SUPPORTERS



OFFICIAL CARRIER



PARTNERS



A PROJECT ENDORSED BY





Ο Γ. Παναγιώτου, παρά την απόφαση για παναπεργία, καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να συνεχίσουν τον διάλογο προς την επίτευξη της εργασιακής ειρήνης και την επιβεβαίωση της τριμερούς κοινωνικής συνεργασίας.

Των **ΔΩΡΙΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ** και **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Τέσσερα ανοικτά μέτωπα στα εργασιακά καλείται να αντιμετωπίσει ο υπουργός Εργασίας Γιάννης Παναγιώτου, με την κατάσταση να κρίνεται δύσκολη και οι ισορροπίες να είναι εύθραυστες.

Το εκρηκτικό σκηνικό που έχει διαμορφωθεί για την ΑΤΑ, η ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων των τραπεζικών υπαλλήλων, το συνταξιοδοτικό και οι παραβιάσεις της σύμβασης στην ξενοδοχειακή βιομηχανία συνθέτουν ένα εκρηκτικό μείγμα που θα κληθεί να διαχειριστεί ο υπουργός.

Όπως προκύπτει από τους μέχρι τώρα χειρισμούς, στον παράγοντα «χρόνος» ποντάρει ο αρμόδιος υπουργός σε σχέση με το ζήτημα της ΑΤΑ, το οποίο έχει ήδη πάρει διαστάσεις εν όψει της παναπεργίας που έχει αποφασιστεί για τις 11 Σεπτεμβρίου από τους συνδικαλιστές.

Ο κ. Παναγιώτου επιδιώκει να διαχειριστεί ταυτόχρονα τα αιτήματα των συνδικαλιστικών οργανώσεων και τις αντιδράσεις των εργοδοτικών φορέων, σχετικά με την πλήρη αποκατάσταση της ΑΤΑ, επιτελώντας ένα διαμεσολαβητικό ρόλο. Ωστόσο, η προσπάθεια αυτή δεν φαίνεται να έχει μέχρι τώρα τουλάχιστον κάποιο ουσιαστικό αποτέλεσμα, καθώς και οι δύο πλευρές τραβούν το σκονίφι πυροδοτώντας ένα εύφλεκτο κλίμα. Ο διαμεσολαβητικός ρόλος του υπουργού περιλαμβάνει είτε την κήρυξη του αδιεξόδου για τη μη επίτευξη συμβιβαστικής λύσης στο ζήτημα είτε την υποβολή μεσολαβητικής πρότασης. Ο κ. Παναγιώτου επιδιώκει με νύχια και με δόντια να αποφύγει την κήρυξη αδιεξόδου για το ζήτημα αιτούμενος συνεχώς χρό-

Προσπαθεί να κερδίσει χρόνο προκειμένου να διαμορφώσει πρόταση ο αρμόδιος υπουργός – Οι εργοδότες σκληραίνουν τη στάση τους και ζητούν αμοιβαίες υποχωρήσεις.

νο για έναν διάλογο ο οποίος μοιάζει να ανακυκλώνεται. Την ίδια ώρα, η υποβολή μεσολαβητικής πρότασης κρίνεται επίσης ακατόρθωτη με βάση τα σημεινιά δεδομένα, καθώς το χάσμα των δυο πλευρών είναι εξαιρετικά βαθύ για να καλυφθεί με μια πρόταση. Ταυτόχρονα, δεν πρέπει να παραλειφθεί ότι απομένει ένα τετράμηνο για να υπάρξει συμφωνία, αφού η ΑΤΑ πρέπει να επικυρωθεί και να εφαρμοστεί στην πράξη στις αρχές του 2026. Επομένως, το γεγονός ότι ο υπουργός δεν ανοίγει τα χαρτιά του, ενδεχομένως να σημαίνει ότι κρύβει ορισμένους άσους στο μανίκι του.

Οι δύο πλευρές

Οι συνδικαλιστές επισημαίνουν ότι εντοπίζουν απόλυτη συνταύτιση της κυβέρνησης με τους εργοδότες, τονίζοντας ότι δόθηκε αρκετός χρόνος διαλόγου στους κοινωνικούς εταίρους για να διαμορφωθούν οι ικανοποιητικές συλλογικές, με στόχο την επίτευξη συμφωνίας για τον θεσμό της ΑΤΑ, χωρίς κανένα απολύτως αποτέλεσμα. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας κοινής συνάντησης των κοινωνικών εταίρων, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις κατέστησαν σαφές στον υπουργό Εργασίας ότι είναι ειλικρινά να δεχτούν τη σταδιακή αποκατάσταση της ΑΤΑ με ένα σαφές χρονοδιάγραμμα. Ωστόσο, ξεκαθάρισαν ότι δεν πρόκειται να γίνει δεκτό να τεθεί στη συμφωνία για καταβολή της ΑΤΑ οποιαδήποτε άλλη παράμετρος αφορά την ανάπτυξη, καθώς υπάρχει ήδη τέτοια παράμετρος σύμφωνα με την οποία η ΑΤΑ θα καταβάλλεται μόνο εφόσον κατά το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο παρατηρείται θετικός ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας.

Παίζει στις καθυστερήσεις ο υπουργός για την ΑΤΑ

Οι συνθήκες δεν ευνοούν τη διαφύλαξη της εργασιακής ειρήνης – Ανοικτά ζητήματα σε ξενοδοχεία, τράπεζες και συνταξιοδοτικό

Από τη μεριά τους οι εργοδοτικοί φορείς τονίζουν ότι δεν έχει αλλάξει μέχρι στιγμής το παραμικρό στις θέσεις τους, σημειώνοντας ότι παραμένουν στο τραπέζι για να βρεθεί συμφωνία η οποία προϋποθέτει αμοιβαίες παραχωρήσεις.

Η κυβέρνηση έθεσε στο τραπέζι τρεις βασικές παραμέτρους: τη σύνδεση της καταβολής της ΑΤΑ με τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας, το ποσοστό καταβολής και την ύπαρξη συγκεκριμένων προνοιών για τον τρόπο και την έκταση καταβολής της.

Η συνάντηση της Πέμπτης

Συνάντηση με τον υπουργό Εργασίας θα πραγματοποιήσουν αύριο Πέμπτη οι συνδικαλιστικές οργανώσεις σε σχέση με το ζήτημα της ΑΤΑ. Όπως πληροφορούμαστε, ο κ. Παναγιώτου κάλεσε τις συντεχνίες ΣΕΚ και ΠΕΟ σε συνάντηση για να συζητήσουν το ζήτημα. Ο γενικός γραμματέας της ΣΕΚ Ανδρέας Μάτσας ανέφερε στην «Κ» ότι οι συντεχνίες ανταποκρίνονται θετικά σε οποιαδήποτε πρόταση της κυβέρνησης για διάλογο με στόχο την επίτευξη συμφωνίας, δεδομένου ότι θα τους υποβληθεί συγκεκριμένη πρόταση η οποία θα αποκαθιστά πλήρως τον θεσμό της ΑΤΑ.

Υπενθυμίζεται ότι στην πανσυνδικαλιστική διάσκεψη, που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα στο οικημα της ΠΕΟ, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αποφάσισαν να προχωρήσουν με τριώρη στάση εργασίας από τις 11:00 π.μ. μέχρι τις 2:00 μ.μ. την Πέμπτη 11 Σεπτεμβρίου. Κατά τη διάρκεια της απεργίας θα πραγματοποιηθούν επαρχιακές συγκεντρώσεις. Η κεντρική συγκέντρωση θα πραγματοποιηθεί στις 12 το μεσημέρι έξω από το υπουργείο Οικονομικών στη Λεωκωσία.

Από την απεργία θα επηρεαστούν όλοι οι τομείς της οικονομίας. Ειδικότερα ο κατασκευαστικός, ο ξενοδοχειακός, ο δημόσιος/ ημιδημόσιος τομέας, ο εκπαιδευτικός τομέας, τα νοσοκομεία, τα λιμάνια τα ΜΜΜ και τα ΜΜΕ.

Φουρτούνες και στην ξενοδοχειακή

Εξελίξεις αναμένονται τις επόμενες ημέρες και στο ζήτημα των παραβιάσεων της συλλογικής σύμβασης των ξενοδοχούπαλλών. Όπως πληροφορούμαστε, ο υπουργός θα υποχρεωθεί να μεσολαβήσει καθώς το τμήμα εργασιακών σχέσεων έχει ενώπιόν του σωρεία καταγγελιών που αφορούν έναν συγκεκριμένο ξενοδοχειακό όμιλο, ο οποίος προβαίνει σε συνεχόμενες παραβιάσεις της συλλογικής σύμβασης που συμφωνήθηκε, όπως υποστηρίζουν οι συντεχνίες ΟΥΣΕΚΑ-ΣΕΚ και η ΣΥΣΕΚΑ-ΠΕΟ.

Οι συντεχνίες με σχετική ανακοίνωσή τους στις 29 Αυγούστου απειλίσαν με απεργιακά μέτρα σε περίπτωση που δεν υπάρξει άμεση παρέμβαση. Ειδικότερα έκαναν λόγο για σοβαρές παρενέργειες στην εργασιακή ομαλότητα και σταθερότητα στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, τις οποίες προκαλούν οι λανθασμένες και μονομερείς ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στον κλάδο σε ό,τι αφορά τα κριτήρια εργοδοτικής αλλοδαπών.

Πιο συγκεκριμένα, στην επιστολή οι δύο κλαδικές συντεχνίες ζητούν μεταξύ άλλων από το υπουργείο Εργασίας να ενεργοποιηθεί άμεσα στη προβλεπόμενη διαδικασία ανάκλησης ή αναστολής των αδειών εργοδοτικής εργαζομένων από τρίτες χώρες, να διασφαλιστεί την εφαρμογή της συλλογικής σύμβασης και την προστασία των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των ντόπιων και κοινοτικών εργαζομένων και να επισπεύσει τη διαδικασία μεσολάβησης της εργατικής διαφοράς του Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων.

Είναι αδιανόητο το εντεταλμένο κράτος να μην προστατεύει το δικαίωμα των εργαζομένων να συνδικαλιζούνται, επιτρέποντας σε μερίδα εργοδοτών να «χρησιμοποιούν» τις άδειες εργαζομένων από τρίτες χώρες, ως όπλο εξόντωσης των συνδικαλιστικών οργανωμένων εργαζομένων, σημειώνουν.

Οι δύο συντεχνίες στην επιστολή ξεκαθάρισαν ότι σε περίπτωση που δεν υπάρξει άμεση παρέμβαση για αποκατάσταση της νομιμότητας, το συνδικαλιστικό κίνημα δηλώνει πανέτοιμο για λήψη απεργιακών μέτρων για θωράκιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Είναι πραγματικά αδιανόητο την ώρα που το κράτος καλείται να εφαρμόσει οδηγία για τον Ευρωπαϊκό Κατώτατο Μισθό, για επέκταση και εδραίωση των συλλογικών συμβάσεων, να επιτρέπει με πράξεις ή παραλείψεις να εκτρέφεται η εργοδοτική αποθρόνωση που στόχο έχει να πλήξει την οργάνωση των εργαζομένων στις συντεχνίες, επισημαίνουν καταληκτικά.

Συνταξιοδοτικού... στοίχημα

Ένα μεγάλο στοίχημα που θέλει να κερδίσει το υπουργείο Εργασίας είναι η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος στην Κύπρο. Σημείο αναφοράς είναι ο Δεκέμβριος του 2025 για την κατάθεση των νομοσχεδίων στη Βουλή των Αντιπροσώπων, για τα οποία όμως θα πρέπει να έχει γίνει πρωτίστως σχετική διαβούλευση με τους άμεσα εμπλεκόμενους, ώστε να λάβουν την απαραίτητη στήριξη. Είναι ένα μεγαλειώδες σχέδιο αυτό του συνταξιοδοτικού στην Κύπρο, καθώς οι Κύπριος στο συγκεκριμένο ζήτημα έχει περιοσό-

τερο θα λέγαμε εμπόδια «κουλτούρας», παρά ρεαλιστικά εμπόδια. Στόχος είναι να ψηφιστούν τα νομοσχέδια που θα κατατεθούν στα τέλη του 2025, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2026, ενώ η μεταρρύθμιση θα έχει τρία κύρια σημεία.

Σύμφωνα με τα όσα είχε δηλώσει ο υπουργός Εργασίας κ. Γιάννης Παναγιώτου στην «Κ» στα τέλη Ιούλη, η επάρκεια των συντάξεων πρέπει να ενισχυθεί, ώστε οι εργαζόμενοι που καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές να διασφαλίζουν αξιοπρεπείς εισοδήματα στη συνταξιοδότηση. Παράλληλα, όπως είχε πει, όσοι πολίτες φτάνουν στο 65ο έτος χωρίς δικαίωμα σύνταξης από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα πρέπει να στηρίζονται μέσα από το δίκτυο κοινωνικής πρόνοιας. «Δεν είναι αποδεκτό ένας εργαζόμενος που έχει προσφέρει 25, 30 ή 35 χρόνια να περιορίζεται σε σύνταξη 450-500 ευρώ», είχε δηλώσει χαρακτηριστικά. Επιπλέον, όπως είχε πει ο κ. Παναγιώτου, το αποθεματικό του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων πρέπει να τύχει πιο σύγχρονης και αποτελεσματικής διαχείρισης, με μια ορθολογική επενδυτική πολιτική που να ανταποκρίνεται στις σημερινές συνθήκες.

Επιπλέον, είχε τονίσει ότι χρειάζεται αναβάθμιση του δεύτερου ασφαλιστικού πυλώνα, δηλαδή των ταμείων πρόνοιας, ώστε να παρέχουν συμπληρωματική στήριξη στους εργαζόμενους. Σύμφωνα με τον υπουργό, οι παροχές που είχαν σχεδιαστεί πριν από 60 χρόνια θα πρέπει πλέον να επικαιροποιηθούν, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες του σήμερα, ώστε να παραμείνουν ουσιαστικές και για τις επόμενες δεκαετίες.

Το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (ΣΟΑΚ) έχει παρουσιάσει από πλευράς του επτά συστάσεις για την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό του συνταξιοδοτικού συστήματος, τονίζοντας ότι πρόκειται για ελάχιστα μέτρα που πρέπει να ληφθούν άμεσα. Κεντρική πρόταση του ΣΟΑΚ είναι η αύξηση της συμμετοχής σε Επαγγελματικά Ταμεία Σύνταξης, μέσα από την αυτόματη εγγραφή όλων των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα, είτε σε πολυ-επιχειρησιακά ταμεία είτε σε σχέδια που προσφέρονται από τους εργοδότες. Δεδομένου ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων στην Κύπρο είναι πολύ μικρές και δεν διαθέτουν αντίστοιχα ταμεία, η πρόταση θεωρείται καθοριστική για την ενίσχυση του συνταξιοδοτικού εισοδήματος.

Παράλληλα, το ΣΟΑΚ προτείνει κρατική στήριξη για τους χαμηλά αμειβόμενους, οι οποίοι δεν επωφελούνται από τις φοροαπαλλαγές που παρέχονται μέσω των

επαγγελματικών ταμείων, με το μέτρο να μπορεί να επεκταθεί και σε νοικοκυρές ή μερικώς απασχολούμενους. Το Συμβούλιο εισργείαται αντισταθμιστικά μέτρα, όπως τη φορολόγηση εφάπαξ ποσών πρόωρης αφυπηρέτησης και τον περιορισμό των φορολογικών κινήτρων για πολύ υψηλά εισοδήματα, ώστε να αποφευχθεί η επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών. Σημαντικές κρίνονται και οι εισογήσεις για την πάταξη της παραοικονομίας και της αδήλωτης εργασίας, που θα αυξήσουν τις εισφορές και θα ενισχύσουν την ισονομία, κατά το Συμβούλιο. Το ΣΟΑΚ προτείνει επίσης τη διευκόλυνση της μεταφοράς συνταξιοδοτικών ωφελημάτων μεταξύ ταμείων, ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια της αποταμίευσης, καθώς και τον περιορισμό της πρόωρης ανάληψης ποσών από τα επαγγελματικά ταμεία σύνταξης (ΕΤΣ). Τέλος, εισργείται κίνητρα για την προαιρετική συνταξιοδοτική αποταμίευση, τη δημιουργία ενιαίας εποπτικής αρχής και την ενίσχυση της χρηματοοικονομικής παιδείας από τη σχολική ηλικία, ώστε να διαμορφωθεί μια νέα κουλτούρα ορθής οικονομικής διαχείρισης.

Τραπεζικό ζήτημα

Με διατητή το υπουργείο Εργασίας και το αρμόδιο Τμήμα –τουλάχιστον σε αρχικό στάδιο– θα οδηγηθεί το ζήτημα της ανανέωσης της συλλογικής σύμβασης μεταξύ τραπεζών και συντεχνιών των τραπεζοϋπαλλήλων, που είναι «ανοικτή» από το 2022. Οι τράπεζες με την ΕΤΥΚ έχουν μεγάλες αποστάσεις στα «θέλω» τους και εάν δεν γίνει κατορθωτό από το αρμόδιο τμήμα του υπουργείου να χειριστεί την υπόθεση μεταξύ του Κυπριακού Εργοδοτικού Συνδέσμου Τραπεζών (ΚΕΣΤ) και εκπροσώπων της συντεχνίας της ΕΤΥΚ, τότε το όλο ζήτημα δεν αποκλείεται να μεταφερθεί στα «χέρια» του υπουργού κ. Παναγιώτου. Εάν οδηγηθεί σε χειρισμό από τον υπουργό, τότε δεν αποκλείεται να δούμε συναντήσεις με υψηλόβαθμα στελέχη των τραπεζών και υψηλόβαθμα στελέχη της ΕΤΥΚ, με απώτερο σκοπό την εύρεση λύσεων στο πρόβλημα.

Η ΕΤΥΚ έχει ενημερώσει τα μέλη της για την πορεία των διαπραγματεύσεων με τον Σύνδεσμο Τραπεζών και τις τράπεζες, τονίζοντας ότι παρά την αρχική εικόνα πως υπήρχε συμφωνία, αυτή τελικά δεν κατέστη εφικτή λόγω υπαναχώρησης των τραπεζών. Όπως σημειώνει η συντεχνία, πλέον θα αναζητηθεί λύση σε νέα βάση και διαδικασία.

Κύριο αίτημα της ΕΤΥΚ είναι η επαναφορά των μισθολογικών και άλλων περιτικών που εφαρμόστηκαν το 2013, όταν το προσωπικό, από τις καθαρίστριες μέχρι τα διευθυντικά στελέχη, αποδέχθηκε μειώσεις προκειμένου να στηριχθεί η βιωσιμότητα των τραπεζών. Παράλληλα, ζητείται η παραχώρηση ετήσιων αυξήσεων στους βασικούς μισθούς για όλα τα χρόνια που θα καλύπτει η νέα συλλογική σύμβαση, με ιδιαίτερη έμφαση στους χαμηλά αμειβόμενους υπαλλήλους. Η Οργάνωση υπογραμμίζει ότι οι τράπεζες για τρίτο συνεχόμενο έτος καταγράφουν ιστορικά επίπεδα κερδοφορίας, με υπερδιπλασίες επιδόσεις σε σχέση με τα καλύτερα έτη του παρελθόντος, ενώ ταυτόχρονα παραχωρούν υψηλά μερίσματα στους μετόχους και οι τιμές των μετοχών έχουν εκτοξευθεί. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΤΥΚ θεωρεί αυτονόητο και δικαίο ένα μέρος των κερδών, στις τάξεις του 15%–20%, να επιστραφεί στο προσωπικό, το οποίο στήριξε τις τράπεζες στα δύσκολα χρόνια.

Εκτός από τα βασικά οικονομικά αιτήματα, η συντεχνία θέτει και άλλα ζητήματα, όπως η βελτίωση των όρων χορήγησης δανείων στο προσωπικό, ενώ στρατηγικός της στόχος είναι η καθιέρωση της τετραήμερης εργάσιμης εβδομάδας, χωρίς να διαφοροποιηθεί το ωράριο εξυπηρέτησης του κοινού.

Ωθηση στην αγορά ηλεκτρικών οχημάτων

Αναμένεται επιτάχυνση της ζήτησης για τα πράσινα επιβατικά σαλούν

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Με θετικό πρόσημο αναμένεται να κλείσει το 2025 η αγορά της ηλεκτροκίνησης στην Κύπρο, σηματοδοτώντας τη στροφή των καταναλωτών προς πιο βιώσιμες μορφές μετακίνησης. Ενισχυτικά στην αυξημένη ζήτηση της ηλεκτροκίνησης σε σχέση με πέρσι φαίνεται να επιδρούν οι επιχορηγήσεις της κυβέρνησης για την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων, οι οποίες εξαντλήθηκαν σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Εντούτοις, παρά την ελαφρά αύξηση των εγγραφών των ηλεκτρικών αυτοκινήτων στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών (ΤΟΜ), το ποσοστό των οχημάτων παραμένει σχετικά χαμηλό σε σχέση με τις συνολικές εγγραφές οχημάτων.

Τα στοιχεία

Ενθαρρυντικά για την αγορά της ηλεκτροκίνησης είναι τα στοιχεία για τις εγγραφές των αμιγώς ηλεκτρικών επιβατικών σαλούν οχημάτων κατηγορίας M1 στο ΤΟΜ το οκτάμηνο φέτος, παρά το γεγονός ότι είναι ελαφρώς μειωμένες σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι. Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατέχει η «Κ», την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου οι εγγραφές των αμιγώς ηλεκτρικών οχημάτων στο αρμόδιο τμήμα ανήλθαν στις 1.274, ενώ την αντίστοιχη περίοδο του 2024 οι εγγραφές ανέρχονταν στις 1.394. Την ίδια ώρα, όπως πληροφορούμαστε, οι εκτιμήσεις του ΤΟΜ υποδεικνύουν ότι μέχρι το τέλος του έτους θα εγγραφούν συνολικά ακόμα 640 ηλεκτρικά επιβατικά σαλούν, ανεβάζοντας τις συνολικές εγγραφές στις 1.914 για τη συγκεκριμένη κατηγορία. Το 2024 ο αριθμός των ηλεκτρικών οχημάτων που ενεγράφησαν ανήλθε στα 2.220 επί συνόλου 49.616 εγγραφών. Με βάση τα δεδομένα αυτά, το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων ανήλθε στο 4,5%. Όσον αφορά τις εγγραφές σαλούν, τα ηλεκτρικά ανήλθαν σε 1.529 επί συνόλου 38.410 που ενεγράφησαν το 2024, φτάνοντας σε ποσοστό το 4%. Με βάση αυτά τα δεδομένα και τις εκτιμήσεις του ΤΟΜ για το 2024 η άνοδος στις συνολικές εγγραφές των επιβατικών ηλεκτρικών σαλούν θα ανέλθει στο 25%.

Όπως μας αναφέρθηκε, πολλοί από τους ενδιαφερόμενους ανέμεναν να εγκριθεί η

Παρά την αύξηση το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων που εγγράφονται σε σχέση με τον αριθμό των συνολικών εγγραφών εξακολουθεί να είναι μικρό.

αίτησή τους για την επιχορήγηση των σχεδίων της κυβέρνησης για την ηλεκτροκίνηση προκειμένου να προχωρήσουν με την εγγραφή στο ΤΟΜ.

Ψηλά ο φετινός Ιούνιος

Καλύτερος του οκταμήνου φέτος σε σχέση με τις εγγραφές των ηλεκτρικών επιβατικών σαλούν είναι ο Ιούνιος, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η «Κ». Πιο συγκεκριμένα, όπως σημειώνεται, οι εγγραφές των αμιγώς ηλεκτρικών επιβατικών σαλούν τον Ιούνιο ανήλθαν στις 206. Σε καλά επίπεδα κινήθηκε και ο φετινός Ιούλιος με τις εγγραφές να φτάνουν τις 198. Υπενθυμίζεται ότι το τελευταίο σχέδιο που προκήρυξε το υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων τον Ιούλιο ύψους €2,5 εκατ. προς ενίσχυση της αγοράς αμιγώς ηλεκτρικών και

υβριδικών οχημάτων μέσω κρατικών πόρων, συμπεριελάμβανε 260 επιχορηγήσεις οι οποίες εξαντλήθηκαν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σχετικά καλά εκκίνηση επιτεύχθηκε τον πρώτο μήνα του έτους φέτος, σημειώνοντας 179 εγγραφές αμιγώς ηλεκτρικών οχημάτων. Τον Φεβρουάριο φέτος οι εγγραφές των επιβατικών σαλούν ανέρχονταν στις 142, τον Μάρτιο στις 150, τον Απρίλιο στις 133 και τον Μάιο στις 151. Τον Αύγουστο οι εγγραφές ανέρχονταν στις 115. Στον αντίποδα, το 2024 πραγματοποιήθηκε μουντισμένο ξεκίνημα καθώς τον Ιανουάριο οι εγγραφές στο ΤΟΜ έφταναν τις 99. Ο καλύτερος μήνας όσον αφορά τις εγγραφές των αμιγώς ηλεκτρικών επιβατικών σαλούν το 2024 ήταν ο Μάρτιος με 312 συνολικά εγγραφές, ενώ τα χαμηλότερα επίπεδα εγγραφών το οκτάμηνο σημείωσε ο Μάιος με 84 εγγραφές.

Παίζουμε χαμηλά στο σύνολο

Παρά την αυξανόμενη συζήτηση γύρω από



Εκτιμήσεις για 25% αύξηση στις εγγραφές στο ΤΟΜ σε σχέση με το 2024 - Αναμένονται νέα σχέδια για την ηλεκτροκίνηση πριν από το τέλος του έτους.

την ηλεκτροκίνηση, ο αριθμός των ηλεκτρικών οχημάτων που εγγράφονται στην Κύπρο παραμένει σημαντικά χαμηλός σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των οχημάτων που

κυκλοφορούν στους δρόμους. Ως εκ τούτου, όπως προκύπτει, η μετάβαση προς την ηλεκτροκίνηση βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο στην Κύπρο και απαιτεί στοχευμένες

πολιτικές προκειμένου να αποκτήσει ουσιαστική παρουσία στο κυπριακό οδικό δίκτυο. Πηγαίνοντας πίσω στο 2020, είχαν εγγραφεί 270 ηλεκτρικά οχήματα σε σχέση με 39.367 όλων των τύπων που ενεγράφησαν συνολικά την ίδια χρονιά. Με βάση τα στοιχεία αυτά, τα ηλεκτρικά οχήματα περιορίστηκαν στο 0,7% δηλαδή δεν έφτασαν καν το 1% του συνόλου. Όσον αφορά τα σαλούν οχήματα που είχαν εγγραφεί το 2020, ανήλθαν μόλις στα 78 σε σύνολο 30.828 σαλούν που ενεγράφησαν, με το ποσοστό των ηλεκτρικών να περιορίζεται στο 0,3%.

Το 2021 ενεγράφησαν 308 ηλεκτρικά οχήματα σε σύνολο 34.716 που είχαν εγγραφεί τη συγκεκριμένη χρονιά και αφορούσαν όλες τις κατηγορίες οχημάτων. Το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων ήταν επίσης μικρότερο της μονάδας και συγκεκριμένα περιοριζόταν στο 0,9%. Ειδικά όσον αφορά στα σαλούν, είχαν εγγραφεί 120 σε σχέση με 26.636 σαλούν οχήματα που είχαν εγγραφεί συνολικά.

Καλύτερα ήταν τα πράγματα το 2022 όπου ο αριθμός των ηλεκτρικών οχημάτων που ενεγράφησαν υπερδιπλασιάστηκε σε σχέση με το 2021 και από 308 αυξήθηκαν στα 739 σε σύνολο 33.795 που είχαν εγγραφεί συνολικά. Το ποσοστό τους επίσης υπερδιπλασιάζεται και φτάνει το 2,2%. Όσον αφορά τα σαλούν ενεγράφησαν 512 ηλεκτρικά από το σύνολο των 26.508. Με βάση τα δεδομένα αυτά, το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων φτάνει το 1,9% σε σχέση με τα σαλούν που ενεγράφησαν την ίδια χρονιά.

Το 2023, για πρώτη φορά ο αριθμός των ηλεκτρικών οχημάτων ανέρχεται στα 1.322 σε σύνολο 45.494 οχημάτων. Το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων αυξάνεται στο 2,9%.

Ειδικά όσον αφορά τις εγγραφές σαλούν οχημάτων, τα ηλεκτρικά φτάνουν στα 995 σε σύνολο 36.608 που εγγράφονται την ίδια χρονιά και αντιστοιχούν στο 2,8% των επιβατικών σαλούν.

Και νέες επιχορηγήσεις

Ιδιαίτερη βαρύτητα προσδίδει στην ηλεκτροκίνηση το υπουργείο Μεταφορών καθώς, όπως αναφέρουν πηγές του υπουργείου, αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες της κυβερνητικής πολιτικής, αφού η μετάβαση σε καθαρές μορφές μετακίνησης είναι απαραίτητη για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Κύπρου. Ως εκ τούτου, αναμένεται και νέο σχέδιο επιχορηγήσεων της ηλεκτροκίνησης πριν από το τέλος του έτους. Ειδικότερα, σύμφωνα με το υπουργείο Μεταφορών, οι αρμόδιοι φορείς πραγματοποιούν διαβουλεύσεις προκειμένου το νέο σχέδιο για την ηλεκτροκίνηση να ανακοινωθεί το συντομότερο, ώστε να αρχίσει να δέχεται αιτήσεις από ενδιαφερόμενους πριν από το τέλος του 2025.

Οι αμερικανικοί δασμοί έστειλαν τον Μόντι στο Πεκίνο

Τον **ΑΛΕΞ ΤΡΑΒΕΛΙ** και **ΧΑΡΙ ΚΟΥΜΑΡ**

Η ανακοίνωση του προέδρου Τραμπ για επιβολή δασμών ύψους 50% στα ινδικά προϊόντα ερμηνεύθηκε από το Νέο Δελχί ως κήρυξη εμπορικού πολέμου και οδήγησε στην κατάρρευση της προσπάθειας της Ινδίας να εμφανιστεί ως η ιδανική εναλλακτική λύση στην κινεζική βιομηχανία.

Σήμερα, λιγότερο από μια εβδομάδα μετά την πλήρη επιβολή των δασμών, Ινδοί αξιωματούχοι και επιχειρηματίες, αλλά και οι ομόλογοί τους στις ΗΠΑ, προσπαθούν να χαρτογραφίσουν το ραγδαία μεταβαλλόμενο σκηνικό. Μια πρώτη αλλαγή κατέστη εμφανής από την επίσκεψη του Ινδού πρωθυπουργού Ναρέντρα Μόντι στην Κίνα, η πρώτη ύστερα από επτά χρόνια. Το Πεκίνο, όμως, δεν αντιμετωπίζει θετικά τις φιλοδοξίες της Ινδίας στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Οι δασμοί του Τραμπ κατά της Ινδίας σημαίνουν τώρα ότι οι Αμερικανοί εισαγωγείς θα προτιμήσουν τις αγορές του Βιετνάμ

Η Ινδία έπαψε να αποτελεί βιομηχανική εναλλακτική λύση αντί της Κίνας για τους Αμερικανούς εισαγωγείς.

και του Μεξικού για τις βιομηχανικές τους ανάγκες. «Το σοκ του Τραμπ θα περιορίσει τις εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων και θα διακόψει ορισμένες πηγές ιδιωτικών επενδύσεων», έγραψαν σε ανοικτή τους επιστολή τέσσερις κορυφαίοι Ινδοί οικονομολόγοι την περασμένη εβδομάδα.

Φιλοδοξίες

Η Ινδία συνεχίζει να φιλοδοξεί να καταλάβει θέση στο βάθρο των τριών μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται στην πέμπτη θέση, με προοπτική να αντικαταστήσει την



Με αφορμή τη σύνοδο, ο Ναρέντρα Μόντι επισκέφθηκε την Κίνα ύστερα από επτά χρόνια.

Ιαπωνία στην τέταρτη. Αν οι ΗΠΑ δεν βοηθήσουν—ή ακόμη χειρότερα εμποδίσουν την προοπτική αυτή—, η Ινδία δεν θα έχει άλλη επιλογή από το να προσεγγίσει το Πεκίνο.

Η σινοϊνδική σχέση, όμως, είναι ήδη μνημειώδης περίπλοκη. Οι δύο χώρες

αντιπαράθετα στρατιωτικά στα κοινά διαφιλονικούμενα σύνορά τους στα Ιμαλάια. Τον Ιούνιο του 2024, ύστερα από δεκαετίες συνοριακής έντασης, 24 στρατιώτες των δύο πλευρών σκοτώθηκαν σε μάχες σώμα με σώμα, χωρίς όπλα, μόνο με πτυοσκάπανα και πέτρες.

Ο Μόντι προσήλθε στην Κίνα ευρισκόμενος σε καθεστώς ασφυκτικής πίεσης, καθώς είναι βέβαιο ότι το Πεκίνο παρατήρησε τις προσπάθειες της Ινδίας να παρουσιαστεί ως εναλλακτικός βιομηχανικός κόμβος για τη Δύση. «Οι δύο πλευρές βρίσκονται σε δίλημμα, καθώς η σχέση τους είναι κατά βάση ανταγωνιστική», λέει η Τάνβι Μαντάν, ερευνήτρια στο ινστιτούτο Brookings στην Ουάσινγκτον.

Δυσκολίες

Η περίπτωση της εταιρείας Foxconn, κατασκευάστριας των iPhone, προσφέρει καλό παράδειγμα του διλήμματος του Μόντι. Ο κινεζικός κολοσσός ολοκληρώνει την κατασκευή εργοστασίου στην Ινδία, με τις κινεζικές αρχές να εγείρουν εμπόδια στη χορήγηση ταξιδιωτικών εγγράφων στους Κινέζους ειδικούς, οι οποίοι θα εκπαιδεύσουν τους Ινδούς εργαζομένους. Τον Ιούνιο, Βιετναμέζοι εργαζόμενοι της Foxconn στην

πολύ Μπενγκαλούρου (πρώην Μπενγκαλόρ), γνωστή και ως ινδική Σίλικον Βάλεϊ, εξέφραζαν παράπονα επειδή οι Κινέζοι συνάδελφοί τους είχαν αποκλειστεί στην Κίνα εξαιτίας γραφειοκρατικών καθυστερήσεων στις βίζες τους, αφήνοντας μικρό αριθμό Βιετναμέζων μηχανολόγων να εκπαιδεύσει χιλιάδες Ινδούς εργαζομένους.

Κίνα και ΗΠΑ υπήρξαν οι δύο σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Ινδίας, με τον κάθε ένα να αποδεικνύεται εξίσου αναγκαίος με τον τρόπο του. Η Ινδία, όμως, θεωρείται μικρός παίκτης και από τις δύο χώρες, τόσο σε εξαγωγικό όσο και σε εισαγωγικό όγκο. Αν είχαμε να κάνουμε με ερωτικό τρίγωνο, η Ινδία θα ήταν ο ταπεινωμένος εραστής. Με τους δασμούς του 50% και τις επιθετικές δηλώσεις των συμβούλων των, ο Τραμπ απέδειξε ότι δεν θεωρεί πια την Ινδία αναγκαία εταίρο. Το γεγονός αυτό περιπλέκει τη νέα απόπειρα του Μόντι να προσεγγίσει τον πρόεδρο Σι.

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η νομική συγχώνευση μεταξύ της Ελληνικής Τράπεζας και της Eurobank Κύπρου έγινε, σειρά πλέον λαμβάνει το τεράστιο «πρότζεκτ» της λειτουργικής συγχώνευσης μεταξύ των δύο τραπεζών. Το μεγάλο αυτό «πρότζεκτ» της λειτουργικής ενοποίησης συστημάτων, πολιτικών και διαδικασιών των δύο οντοτήτων θα χρειαστεί για να ολοκληρωθεί με επιτυχία περίπου μία διετία, χρόνος που αν και φαντάζει αρκετός, σύμφωνα με τα λόγια προ μερικών μηνών του CEO της πρώην Ελληνικής Τράπεζας και νυν Eurobank Ltd, κ. Μιχάλη Λούη, τόσος χρόνος χρειάζεται για να γίνει μία ορθή και δίχως προβλήματα ενοποίηση δύο τραπεζών. Η νομική συγχώνευση των δύο τραπεζών έγινε την 1η Σεπτεμβρίου 2025, μία διαδικασία που διεξήχθη ομαλά και δίχως οποιαδήποτε προβλήματα, όπως σημειώνουν στην «Κ» πηγές της Ελληνικής Τράπεζας. Γι' αυτό εξάλλου είδαμε από το Σάββατοκύριακο να αλλάζουν στα κεντρικά της Ελληνικής Τράπεζας οι πινακίδες (ταμπέλες) σε «Eurobank», ενώ από τη Δευτέρα άρχισαν οι εργασίες για αλλαγές στην επωνυμία υποκαταστημάτων της Ελ-

Στόχος της εξαγοράς της Ελληνικής Τράπεζας από τη Eurobank και μετέπειτα με τη συγχώνευση με τη Eurobank Κύπρου, ήταν να καταστεί ένα από τα μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο.

ληνικής Τράπεζας. Η διαδικασία αυτή θα γίνει σταδιακά και υπολογίζεται στις επόμενες 5 - 6 εβδομάδες να έχουν αλλάξει επωνυμία όλα τα υποκαταστήματα της Ελληνικής Τράπεζας, σε «Eurobank».

Η συγχώνευση της Ελληνικής Τράπεζας με τη Eurobank Κύπρου, το «λογικό» δηλαδή βήμα μετά την επένδυση της Eurobank ύψους 1,3 δισ. ευρώ, έγινε ώστε να δημιουργηθεί ένας ισχυρός τραπεζικός όμιλος με συμπληρωματικά χαρακτηριστικά που θα πρωταγωνιστήσει στην κυπριακή αγορά. Η Ελληνική Τράπεζα, εξάλλου, είχε έμφαση στη λιανική τραπεζική, ενώ η Eurobank Κύπρου είχε ειδικευση στην επιχειρηματική τραπεζική. Σύμφωνα

με τους σχεδιασμούς από τη διοίκηση του Ομίλου, έως το 2027 θα προκύψουν συνέργειες ύψους 120 εκατ. ευρώ και θα είναι προϊόν από τη μείωση των οργανικών εξόδων κατά 30 εκατ. ευρώ,

την ενίσχυση των καθαρών εσόδων από τόκους κατά 25 εκατ. ευρώ και τη μείωση του κόστους χρηματοδότησης κατά 20 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, η συγχώνευση αναμένεται να ενισχύσει τις

προμήθειες κατά 45 εκατ. ευρώ συνολικά – 25 εκατ. ευρώ από την ασφαλιστική δραστηριότητα, μέσω της εξαγοράς της CNP, και 20 εκατ. ευρώ από υπηρεσίες διαχείρισης περιουσίας. Ο



Η εξαγορά της Ελληνικής Τράπεζας από τη μπτρική Eurobank αποδεικνύεται, προς το παρόν, μια ιδιαίτερα κερδοφόρα κίνηση, με τα οικονομικά αποτελέσματα να το επιβεβαιώνουν.

νέος τραπεζικός όμιλος έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για την επόμενη τριετία, επιδιώκοντας οργανική αύξηση των δανείων κατά 1,7 δισ. ευρώ στην κυπριακή αγορά. Το ενιαίο χαρτοφυλάκιο δανείων ανέρχεται σήμερα σε 8,7 δισ. ευρώ, ενώ οι συνολικές καταθέσεις των δύο τραπεζών φτάνουν τα 23,6 δισ. ευρώ, ενισχύοντας την ισχυρή ρευστότητά του.

Οι μεγαλομέτοχοι

Στόχος της εξαγοράς της Ελληνικής Τράπεζας από τη Eurobank και μετέπειτα με τη συγχώνευση με τη Eurobank Κύπρου, ήταν να καταστεί ένα από τα μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο. Ο Όμιλος Eurobank αποτελείται από τη Eurobank A.E. και τις θυγατρικές της, και είναι ένας από τους ηγετικούς τραπεζικούς ομίλους στην Ελλάδα με σύνολο ενεργητικού ύψους 101 δισ. και περίπου 11,8 χιλιάδες εργαζομένους, στις 31 Δεκεμβρίου 2024. Όπως βρίσκουμε στα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου, με συνολικό δίκτυο 568 σημείων εξυπηρέτησης στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στις 31 Δεκεμβρίου 2024, ο Όμιλος Eurobank προσφέρει ένα ολοκληρωμένο φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών σε ιδιώτες, επιχειρήσεις, και πελάτες ιδιωτική τραπεζική (private banking). Εκτός από την Ελλάδα, ο Όμιλος έχει παρουσία στη Βουλγαρία, την Κύπρο, το Λουξεμβούργο και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι κύριοι μέτοχοι της Eurobank Holdings είναι οι Fairfax Financial Holding Ltd (32,9%), Capital Group Companies (5,1%), Helikon Investments Ltd (5,1%).

Κερδοφόρα κίνηση

Η εξαγορά της Ελληνικής Τράπεζας από τη μπτρική Eurobank αποδεικνύεται, προς το παρόν, μια ιδιαίτερα κερδοφόρα κίνηση, με τα οικονομικά αποτελέσματα να το επιβεβαιώνουν. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε ο όμιλος, τα προσαρμοσμένα καθαρά κέρδη για το πρώτο εξάμηνο του 2025 ανήλθαν στα 711 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας μικρή κάμψη της τάξης του 2,9% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2024. Τα συνολικά καθαρά κέρδη, διαμορφώθηκαν στα 691 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση 4,3% σε ετήσια βάση. Η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως στο κόστος που συνδέεται με το πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου στην Ελληνική Τράπεζα, το οποίο ανήλθε σε 27 εκατ. ευρώ, καθώς και στην καταγραφή αρνητικής υπεραξίας ύψους 38 εκατ. ευρώ από την εξαγορά της CNP Ασφαλιστικής.

Προειδοποιητικές βολές ΕΤΥΚ σε επίδοξους αγοραστές της cdb

Η συντεχνία θέτει τους όρους υπό τους οποίους θα αποδεχθεί τη διαδικασία αλλαγής ιδιοκτησιακού καθεστώτος

Η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) ρίχνει προειδοποιητικές βολές προς αυτούς που βολιδοσκοπούν την cdb Bank, ξεκαθαρίζοντας ότι είναι έτοιμη να υποστηρίξει με κάθε τρόπο τα δικαιώματα των υπαλλήλων της. Η Οργάνωση παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις γύρω από το μέλλον της τράπεζας, εκφράζοντας ανησυχία τόσο για τη βιωσιμότητα της όσο και για τη διασφάλιση του προσωπικού της.

Σε ανακοίνωσή της, η ΕΤΥΚ επιση-

μαίνει ότι, όπως και σε κάθε περίπτωση αλλαγής ιδιοκτησιακού καθεστώτος τράπεζας, κύριο μέλημά της παραμένει η διατήρηση της λειτουργίας του οργανισμού στο νέο σχήμα και κυρίως η προστασία των θέσεων εργασίας όλων των εργαζομένων.

Οι διαδικασίες για νέες εξαγορές είναι υπαρκτές, που όπως είχε γράψει και η «Κ», το φετινό καλοκαίρι θα σηματοδοτούσε την εντατικοποίηση των προσπαθειών για περαιτέρω συρρίκνω-

ση του κυπριακού χρηματοπιστωτικού τομέα. Στο προσκήνιο παραμένει μεν η περίπτωση της Ancoria Bank, για την οποία κατατέθηκε ο σχετικός φάκελος προς τους επιτόπτες για απόκτησή της από τους μεγαλομετόχους της ΧΜ, κυρίως Κώστα Κλεάνθους και Χαράλαμπο Παναγιώτου, αλλά από ό,τι αναφέρει και η ΕΤΥΚ, προαλείφεται άλλο ένα τραπεζικό «deal», αυτό της cdb Bank, με τον αγοραστή όμως προς το παρόν να παραμένει άγνωστος.

Η Οργάνωση τονίζει ότι δεν πρόκειται να δεχθεί αποκλεισμούς, ή θυματοποιήσεις συναδέλφων της cdb Bank, υπογραμμίζοντας ότι το σύνολο του προσωπικού της cdb Bank θα πρέπει να μετακινηθεί στους νέους ιδιοκτήτες. «Όποιος ενδιαφέρεται για την τράπεζα θα πρέπει να το γνωρίζει εκ των προτέρων», σημειώνεται χαρακτηριστικά. Παράλληλα, η ΕΤΥΚ στέλνει σαφές μήνυμα πως, σε περίπτωση που παραιστούν δικαιώματα ή αμφισβητηθούν

θέσεις εργασίας, είναι έτοιμη να προχωρήσει σε δυναμικά μέτρα για την προστασία των συμφερόντων των μελών της.

Με αυτόν τον τρόπο, η Οργάνωση θέτει σε αυτό το σημείο τους όρους υπό τους οποίους θα αποδεχθεί τη διαδικασία αλλαγής ιδιοκτησιακού καθεστώτος, καθιστώντας σαφές ότι η ομαλή μετάβαση της cdb Bank μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από την πλήρη διασφάλιση του προσωπικού της.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

300 εκατ. για την ανακαίνιση σχολείων από τις τράπεζες

Alpha, Eurobank, Εθνική και Πειραιώς στο πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» στην Ελλάδα

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Την επέκταση της συνεισφοράς τους στο πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» με επιπλέον 100 εκατ. ευρώ ανακοίνωσαν οι τέσσερις συστημικές τράπεζες Alpha Bank, Eurobank, Εθνική Τράπεζα και Πειραιώς, με πρωτοβουλία του προέδρου της ΕΕΤ Γίκα Χαρδούβελη και των διευθυνόντων συμβούλων Βασίλη Ψάλτη, Φωκίωνα Καραβία, Παύλου Μυλωνά και Χρήστου Μεγάλου. Πρόκειται, όπως σημειώνεται σε ανακοίνωση, «για τη μεγαλύτερη πρωτοβουλία εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που έχει αναληφθεί στην Ελλάδα», που ελήφθη με αίσθημα ευθύνης στην πρόσκληση της πολιτείας και έπεται από συνάντηση που είχαν με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη χθες στο Μέγαρο Μαξίμου.

Υπενθυμίζεται ότι οι τέσσερις συστημικές τράπεζες συνεισέφεραν 100 εκατ. το 2024 (25 εκατ. η κάθε μία) στο πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» για την ανακαίνιση 431 κτιριακών υποδομών δημόσιων νηπιαγωγείων, δημοτικών και γυμνασίων - λυκείων σε όλη την Ελλάδα. Η συνολική χρηματοδότηση από τις τράπεζες ανέρχεται έως σήμερα σε 200 εκατ. ευρώ και όπως ανακοινώθηκε προτίθενται επίσης να προχωρήσουν σε αντίστοιχη επιπλέον συνεισφορά για τα έτη 2026-2027, ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του προγράμματος «Μαριέττα Γιαννάκου», τις ανάγκες του και τις επικρατούσες χρηματοοικονομικές συνθήκες.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Alpha Bank, Βασίλης Ψάλτης, δήλωσε ότι «ως κλάδος στεκόμαστε στο πλευρό της κοινωνίας με συνέπεια, διαφάνεια και λογοδοσία, ώστε κάθε κοινωνική μας επένδυση να μετατρέπεται σε απτό και διαρκές αποτέλεσμα. Πρωτοβουλίες της Alpha, όπως το "Μαζί με στόχο την Υγεία", το "Μαζί με στόχο την Παιδεία" και το "Πολιτισμός για όλους" διευρύνουν διαχρονικά την πρόσβαση των συμπολιτών μας σε ποιοτική υγειονομική φροντίδα, σύγχρονη εκπαίδευση και ουσιαστικές πολιτιστικές εμπειρίες».

Ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank, Φωκίων Καραβίας, υπο-

γράμμισε ότι «η ανακαίνιση εκατοντάδων σχολείων σε όλη την Ελλάδα με τη χρηματοδότηση των τεσσάρων συστημικών τραπεζών δείχνει ότι οι τράπεζες, πέρα από τη συμβολή τους στην οικονομία και την ανάπτυξη, εκπληρώνουν στο ακέραιο και την ευρύτερη κοινωνική αποστολή τους. Για κάθε ανάγκη της χώρας, σε κάθε έκτακτη συγκυρία παίρνουν την πρωτοβουλία και ανταποκρίνονται άμεσα, συνδράμοντας την πολιτεία. Παράλληλα, με ένα πλήθος ενεργειών που εκτείνονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και με τη μεγάλη πρωτοβουλία για το δημογραφικό, η Eurobank έχει θέσει την Παιδεία και τη νέα γενιά στο επί-

κεντρο του ευρύτατου προγράμματος κοινωνικής ευθύνης που αναπτύσσει και θα συνεχίσει σε βάθος χρόνου».

Ο διευθύνων σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας, Παύλος Μυλωνάς, σημείωσε ότι «στην Εθνική Τράπεζα πιστεύουμε βαθιά στη δύναμη της εκπαίδευσης και στον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει στην ανάπτυξη των νέων της χώρας μας. Μέσα από τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία δημιουργούμε ένα καλύτερο και πιο λειτουργικό σχολικό περιβάλλον, δίνοντας ουσιαστική ώθηση στα παιδιά να εξελιχθούν αλλά και στους εκπαιδευτικούς να συνεχίσουν το απαιτητικό έργο τους».

Ο διευθύνων σύμβουλος της Πειραιώς, Χρήστος Μεγάλου, τόνισε ότι «το πρόγραμμα "Μαριέττα Γιαννάκου" είναι ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο που αποδεικνύει τη δύναμη και την αποτελεσματικότητα που έχει η σύμπραξη του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα προς όφελος της κοινωνίας. Η σύμπραξη σε ένα τόσο σημαντικό έργο προσφοράς στην εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας, μας κάνει υπερήφανους και αποτελεί αφετηρία διεύρυνσης των δράσεων κοινωνικής υπευθυνότητας του πολύπλευρου προγράμματος EQUAL, το οποίο πραγματοποιούμε ανταποκρινόμενοι με συνέπεια στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας».



Από αριστερά, οι CEO των Eurobank Φωκίων Καραβίας, Alpha Bank Βασίλης Ψάλτης, Πειραιώς Χρήστος Μεγάλου και Εθνικής Παύλος Μυλωνάς.

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ενώπιον σοβαρών προκλήσεων που θα προκαλέσουν αλυσιδωτές επιπτώσεις βρίσκεται η κυβέρνηση αναφορικά με την ολοκλήρωση των έργων στο τερματικό Φ.Α. στο Βασιλικό. Όπως προκύπτει από ενημέρωση της Επιτροπής Ενέργειας της Βουλής από τον υπουργό Ενέργειας Γιώργο Παπαναστασίου, ο ιδιοκτήτης του έργου, ΕΤΥΦΑ, δεν έχει σαφή εικόνα αν το μισοτελειωμένο τερματικό μπορεί να ολοκληρωθεί προκειμένου να ανοίξει ο δρόμος για την εισαγωγή Φ.Α. Η παραδοχή του κ. Παπαναστασίου έγινε εν μέσω πυρών που δέχθηκε από την πλειοψηφία των κομμάτων, τα οποία επικρίνουν την κυβέρνηση για επικοινωνιακά παιχνίδια εντυπώσεων την ώρα που η Κύπρος και φέτος κινήθηκε οριακά στην κάλυψη των αναγκών ηλεκτρικού ρεύματος. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τα λεγόμενα του υπουργού Ενέργειας αλλά και του Αβέρωφ Νεοφύτου, φαίνεται να προκύπτουν και θέματα ασφάλειας των υποδομών λόγω κακής ποιότητας των υλικών που χρησιμοποίησε η κινέζικη εταιρεία στην οποία είχε ανατεθεί το έργο. Το σκηνικό που έχει δημιουργηθεί, πέρα

Η πλειοψηφία των κομμάτων επέκρινε τους χειρισμούς της κυβέρνησης στο θέμα του τερματικού στο Βασιλικό, με τον υπουργό Ενέργειας να κάνει λόγο για διαχρονικές ευθύνες. Θέση με την οποία συμφώνησε μόνο ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ.

από την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας που διεξάγει έρευνες, ενδεχομένως να έχει αντίκτυπο και στο κομμάτι χρηματοδότησης του έργου με ευρωπαϊκούς πόρους.

Η μελέτη

Από την ενημέρωση της Βουλής προκύπτει πως το σκηνικό αναμένεται να ξεκαθαρίσει από την ολοκλήρωση της μελέτης που ετοιμάζει η γαλλική εταιρεία Technip την οποία προσέλαβε η ΕΤΥΦΑ ως σύμβουλο και διαχειριστή του έργου. Χρονικά η παράδοση της μελέτης αναμένεται σύντομα, κατά τον υπουργό Ενέργειας. Η μελέτη θα δείξει αν τα έργα που έχουν εκτελεστεί από τους Κινέζους στο Βασιλικό πληρούν τους κανόνες ασφαλείας. Χαρακτηριστική ήταν η τοποθέτηση του κ. Παπαναστασίου. «Μας ενδιαφέρει η υλοποίηση του έργου, αλλά και η ασφάλεια των υποδομών. Γνώμονάς μας είναι η νομιμότητα, αλλά και η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση». Το γεγονός ότι ο ίδιος ο υπουργός αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να προκύπτουν ζητήματα ασφαλείας των υποδομών ισοδυναμεί με βόμβα στα θεμέλια του μεγαλύτερου

Η αβεβαιότητα έχει σκεπάσει το τερματικό φυσικού αερίου

Αγνωστο αν μπορούν να ολοκληρωθούν τα έργα –
Τη μελέτη του διαχειριστή του έργου αναμένει η κυβέρνηση



Ο υπουργός Ενέργειας, Γιώργος Παπαναστασίου, ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής της Βουλής άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο η κυβέρνηση να πάει σε μια διαφορετική επιλογή από αυτήν του τερματικού στο Βασιλικό, προκειμένου να εισάγει Φ.Α. στην Κύπρο.

ενεργειακού έργου της Δημοκρατίας, και σε μια τέτοια εξέλιξη θα αποτελέσει το μεγαλύτερο σκάνδαλο το κόστος του οποίου δεν θα περιοριστεί στα κονδύλια που έχουν δαπανηθεί μέχρι σήμερα. Εάν και εφόσον η μελέτη δείξει

ότι οι μισοτελειωμένες υποδομές είναι προβληματικές, αυτό σημαίνει πως η κυβέρνηση θα πρέπει να διαφοροποιησει το υφιστάμενο μοντέλο αγοράς και εισαγωγής Φ.Α., που έχει μονοπωλιακό χαρακτήρα, και να λάβει αποφάσεις για

το πώς θα προχωρήσει με το τερματικό στο Βασιλικό.

Ανοιγμα αγοράς

Με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά την εισαγωγή ΦΑ στην Κύπρο,

Ανύπαρκτη η Ε.Ε. στη Γάζα, Ριβιέρα σχεδιάζει ο Τραμπ

Σε φθίνουσα πορεία η εξωτερική πολιτική της Ευρώπης, η Κάλας παραδέχεται κενά – Ερωτηματικά για επιρροή στο Κυπριακό

Του ΠΑΝΑΥΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Εικόνα απόλυτης ανυποληψίας εμφανίζει η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε., κυρίως στο ζήτημα της Γάζας, όπου το ευρωπαϊκό αποτύπωμα είναι κυριολεκτικά ανύπαρκτο και οι «27» αδυνατούν να καθορίσουν κοινή γραμμή πλεύσης. Δύο μήνες μετά την πρόταση της Κομισιόν για μερική αναστολή πρόσβασης οντοτήτων του Ισραήλ στα κονδύλια του προγράμματος ερευνών Horizon Research fund, έστω ως ένδειξη δυσφορίας για την κατάσταση στη Γάζα, τα κράτη-μέλη απέτυχαν για άλλη μια φορά να συμφωνήσουν, στην άτυπη σύνοδο Gymnich. Διατηρώντας μετέωρο το βήμα της Ε.Ε. στη Γάζα και όχι μόνο και αναγκάζοντας την Κάγια Κάλας να παραδεχθεί δημοσίως ότι ο

Η πρόταση προβλέπει «εθελοντική» μετακίνηση της πλειοψηφίας των Παλαιστινίων, οι οποίοι εάν «εθελοντικά» απομακρυνθούν, θα λάβουν 5.000 δολάρια μετρητά, ενοίκιο για τέσσερα χρόνια και τροφή για έναν χρόνο.

λαός της Ευρώπης «χάνει την εμπιστοσύνη του» στην Ε.Ε. και ότι «έφτασε η ώρα να κοιταχτούμε στον καθρέφτη και να πούμε, τι μπορούμε να κάνουμε με περισσότερο, ώστε να καταστούμε πιο αποτελεσματικοί», σε σχέση με τον τρόπο λήψης αποφάσεων. Η πρόεδρος της Σλοβενίας Natasa Pirce Musar ήταν ιδιαίτερα καυστική, προχθές στο στρατηγικό φόρουμ του Bled, υποστηρίζοντας με αφορμή τη Γάζα, ότι οι ένδοξες μέρες της Ε.Ε. έχουν παρέλθει και ότι η Ευρώπη δεν θεωρείται πλέον παγκόσμια πολιτική και οικονομική υπερδύναμη.

Κι ενώ η Ε.Ε. χάνει έδαφος σε επίπεδο άσκησης εξωτερικής πολιτικής και αδυνατεί να συμφωνήσει στο μίνιμουμ



Η επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. Κάγια Κάλας δεν έκρυψε τη δυσασέκεια της για την πορεία που προλαμβάνουν οι εξελίξεις στο στρατόπεδο της Κοινότητας, σε σχέση με την αδυναμία λήψης αποφάσεων και την αποτελεσματική παρέμβαση της Ευρώπης σε μείζονα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής.

για τη Γάζα, έχοντας κατά γενική ομολογία απολέσει τον όποιο «ρυθμιστικό ρόλο» επιθυμούσε να διαδραματίσει, οι ΗΠΑ, όπως αποκάλυψε η Washington Post, κάνουν τους δικούς τους σχεδιασμούς, για μετατροπή της Λωρίδας σε τουριστικό θέρετρο και τεχνολογικό κόμβο. Πρόταση που «κυκλοφορεί» στην κυβέρνηση Τραμπ και η οποία εμφανίζεται απολύτως ευθυγραμμισμένη με προηγούμενη τοποθέτηση του πλανητάρχη, για μετατροπή της Γάζας σε «Ριβιέρα». Όπως αποκαλύφθηκε, προβλέπει «εθελοντική» μετακίνηση της πλειοψηφίας των Παλαιστινίων, οι οποίοι εάν «εθελοντικά» απομακρυνθούν, θα λάβουν 5.000 δολάρια μετρητά, ενοίκιο για τέσσερα χρόνια και τροφή για έναν

χρόνο. Ως επίσης και ψηφιακά tokens (για ιδιοκτήτες), τα οποία σύμφωνα με το σχέδιο «Great», που ετοίμασε ομάδα Ισραηλινών με τη στήριξη των ΗΠΑ και του Ισραήλ, θα δύνανται να εξαργυρωθούν είτε για μετακίνηση σε μια άλλη περιοχή, είτε για εξασφάλιση διαμερίσματος σε κτιριακά συγκροτήματα που θα οικοδομηθούν μελλοντικά στη Γάζα. Πηγή της Ε.Ε. έλεγε στην «Κ», ότι «η εξωτερική πολιτική της Κοινότητας βρίσκεται σε φθίνουσα πορεία, σε όλα σχεδόν τα ανοικτά μέτωπα. Και σε όλες τις περιπτώσεις, λειτουργεί στη σκιά των ΗΠΑ, οι οποίες χαράζουν τη δική τους πορεία και αναμένουν από την Ε.Ε. να προσαρμοστεί». Κάτι που είναι ακόμη πιο ευδιάκριτο στο Ουκρανικό.

Υπό το φως αυτών των δεδομένων και της εικόνας που εμφανίζει η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε., εύλογα μπορεί κάποιος να διερωτηθεί τι ρόλο θα μπορούσε να διαδραματίσει στο Κυπριακό η «ενωμένη» Ευρώπη. Όπου από τη μια οι προσδοκίες της Λευκοσίας είναι τεράστιες για άσκηση πιέσεων προς την Τουρκία, προκειμένου να επανέλθει στο «συμφωνημένο πλαίσιο» του ΟΗΕ για λύση του Κυπριακού. Αλλά, από την άλλη, τα δεδομένα σε σχέση με τη συνοχή των ευρωπαίων εταίρων, δεν επιτρέπουν αισιοδοξία. Πόσο μάλλον εάν συνυπολογιστεί η ολοένα αυξανόμενη εξάρτηση της Ε.Ε. από την Τουρκία, τόσο στο ζήτημα της ευρωπαϊκής ομπρέλας άμυνας, όσο και σε αυτό της ανάπτυξης πολυεθνικής δύναμης στην Ουκρανία, σε περίπτωση συμφωνίας Κιέβου-Μόσχας.

Mode αυτοκριτικής

Η επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. Κάγια Κάλας δεν έκρυψε τη δυσασέκεια της για την πορεία που προλαμβάνουν οι εξελίξεις στο στρατόπεδο της Κοινότητας, σε σχέση με την αδυναμία λήψης αποφάσεων και την αποτελεσματική παρέμβαση της Ευρώπης σε μείζονα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής. «Εάν με ρωτάτε προσωπικά πώς αισθάνομαι, ότι είμαι το πρόσωπο που ευθύνεται γιατί δεν έχουμε μια απόφαση, τότε είναι σκληρό. Είναι πολύ σκληρό», ανέφερε χαρακτηριστικά η ύπατη εκπρόσωπος για την εξωτερική πολιτική της Ε.Ε.

Η αυτοκριτική της Κάγια Κάλας, είχε πάντως και «ουρά», καθώς υπενθύμισε ότι οι αποφάσεις δεν λαμβάνονται από την ίδια αλλά από τα 27 κράτη-μέλη. Και είναι αλήθεια, ότι οι 27 είναι πολύ περισσότεροι δικασμένοι στο ζήτημα της Γάζας σε σύγκριση με το Ουκρανικό. Άλλωστε, το lobbying του ισραηλινού κράτους και η πρόσβασή του στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., δεν μπορούν να συγκριθούν με την περιορισμένη πρόσβαση του Πούτιν και της Μόσχας, η οποία εξαντλείται κατά κύριο λόγο σε

το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφαση του στις 18 Ιουνίου 2008 (Αρ. Απόφασης 67.366) ανέθεσε στη ΔΕΦΑ «την καθολική εισαγωγή και διάθεση του Φυσικού Αερίου εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας». Παρά το γεγονός ότι έχουν περάσει 18 χρόνια, όσες προσπάθειες έγιναν για επίτευξη του βασικού σκοπού ιδρύσης της ΔΕΦΑ απέτυχαν. Οι επιπτώσεις από τη σοβαρή καθυστέρηση γίνονται μεγαλύτερες εάν συνυπολογισθεί ότι πελάτες της ΔΕΦΑ, όπως η ΑΗΚ αλλά και ιδιώτες, προχώρησαν σε σημαντικές επενδύσεις συμβατές με Φ.Α., οι οποίες ωστόσο σκουριάζουν λόγω μη εισαγωγής του καυσίμου παραγωγής. Μπροστά στην κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά την έξοδο των Κινέζων από το Βασιλικό, στα πλαίσια του υπουργείου Ενέργειας υπήρχε ως σενάριο η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου και η άρση του μονοπωλίου της ΔΕΦΑ στην εισαγωγή και διάθεση Φ.Α. για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ένα ενδεχόμενο που φαίνεται να αποτελεί την εναλλακτική επιλογή στην οποία αναφέρθηκε ο κ. Παπαναστασίου στην Επιτροπή Ενέργειας. Όπως είχε γράψει στο παρελθόν η «Κ», το υπουργείο Ενέργειας δεν απέρριπτε το ενδεχόμενο εισαγωγής Φ.Α. από τρίτους οι οποίοι θα το χρησιμοποιούσαν για παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Δηλαδή, κάτι ανάλογο που γίνεται σήμερα με την ΑΗΚ, η οποία αγοράζει και εισάγει από μόνη της μαζούτ και πετρέλαιο για τη λειτουργία των ηλεκτροπαραγωγών σταθμών της.

Ομαδικά πυρά

Ο υπουργός Ενέργειας, με αίτημα του οποίου οι εργασίες της Επιτροπής Ενέργειας πραγματοποιήθηκαν κεκλεισμένων των θυρών, δέχθηκε τα ομαδικά πυρά της πλειοψηφίας των κομμάτων, με τον γ.γ. του ΑΚΕΛ να ζητά από τον κ. Παπαναστασίου να πει ένα mea culpa. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου άφησε σαφείς αιχμές κατά της ΕΤΥΦΑ, ιδιοκτήτη του έργου, για την παραλαβή των υποδομών στο Βασιλικό μετά την αποχώρηση των Κινέζων. Απέναντι στις σφοδρές επικρίσεις ο υπουργός Ενέργειας αντέταξε την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας καθώς και την πιθανή απόδοση ευθυνών όπου υπάρχουν. Ο κ. Παπαναστασίου απέρριψε τις επικρίσεις για τις καθυστερήσεις, οι οποίες όπως είπε έγιναν στο παρελθόν. Σκεπτικό με το οποίο συμφώνησε μόνο ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος. «Ήταν σωστός ο αρχικός σχεδιασμός ή αποδείχθηκε καταστροφικός; Έχει κάνει λάθος η Κυπριακή Δημοκρατία ή όχι;», διερωτήθηκε. «Ας κάνουμε όλοι αυτοκριτική για το σημείο όπου φτάσαμε», πρόσθεσε. Από την πλευρά του, ο πρόεδρος της Επιτροπής Ενέργειας ρώτησε τον κ. Παπαναστασίου τι υποσχέθηκε στην κινεζική κοινοπραξία και μετά τερματίστηκε η σύμβαση, καθώς και γιατί απέτυχε η διαπραγμάτευση για απευθείας ανάθεση, χωρίς να γίνουν γνωστές οι απαντήσεις που έλαβε.

4ΤΡΟΧΟΙ



ΑΝΑΜΕΣΑ
ΣΤΟ ΟΝΕΙΡΟ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ
7/9



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Το πολιτικό δράμα σε Γαλλία και ΗΠΑ εντείνει την ήδη πολύ υψηλή αβεβαιότητα με την οποία είναι αντιμετώπιες η παγκόσμια οικονομία και οι αγορές, σε μια χρονιά που τα σοκ δεν έχουν λείψει. Η προσπάθεια του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ να απομακρύνει το στέλεχος της Fed, Λίζα Κουκ, εγείρει πρωτοφανή ερωτήματα για την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών και την ισορροπία δυνάμεων, ενώ στη Γαλλία η ψήφος εμπιστοσύνης που ζήτησε ο πρωθυπουργός Φρανσουά Μπαϊρού αναδεικνύει την εύθραυστη πολιτική κατάσταση και τις δημοσιονομικές προκλήσεις που ταλανίζουν, όχι μόνο τη Γαλλία αλλά και ολόκληρη την Ευρώπη. Οι αγορές αντέδρασαν σχετικά ψύχραιμα, χωρίς πανικό, ωστόσο οι αναλυτές επισημαίνουν πως σύντομα δεν θα μπορέσουν να αγνοήσουν τις σημαντικές επιπτώσεις που απορρέουν από αυτές τις εξελίξεις, με τους «τιμωρούς των ομολόγων» –vigilantes όπως έχουν χαρακτηριστεί– να караδοκούν, απειλώντας με εκτόξευση τα κόστη δανεισμού διεθνώς.

Και δεν είναι μόνο η Γαλλία ή οι ΗΠΑ. Το Ηνωμένο Βασίλειο βιώνει τη δική του δημοσιονο-



Η ψήφος εμπιστοσύνης που ζήτησε ο πρωθυπουργός Φρανσουά Μπαϊρού αναδεικνύει την εύθραυστη πολιτική κατάσταση και τις δημοσιονομικές προκλήσεις που ταλανίζουν, όχι μόνο τη Γαλλία αλλά και ολόκληρη την Ευρώπη.

μική κρίση, με διδυμα ελλείμματα, αυξημένα επιτόκια δανεισμού και ανησυχίες για την ικανότητα της κυβέρνησης να εξυπηρετήσει το χρέος. Η Ιαπωνία, η τρίτη μεγαλύτερη αγορά ομολόγων στον κόσμο, είναι επίσης αντιμετώπιη με τις ισχυρές πιέσεις της αγοράς, καθώς η Τράπεζα της Ιαπωνίας μειώνει σταδιακά τις αγορές τίτλων, ενώ δεχεται αυξανόμενη πίεση για σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής και οι ανησυχίες για το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα εντείνονται.

Το αποτέλεσμα είναι ότι οι αποδόσεις των πολύ μακροπρόθεσμων ομολόγων διεθνώς, διάρκειας 30 ετών, εκτοξεύτηκαν την περασμένη εβδομάδα, με αυτά σε χώρες της Ευρωζώνης, όπως

Ο εφιάλτης της κρίσης χρέους επιστρέφει στην Ε.Ε.

Η νέα πολιτική κρίση στη Γαλλία επαναφέρει τους φόβους για αύξηση του κόστους δανεισμού



Οι αποδόσεις των πολύ μακροπρόθεσμων ομολόγων διεθνώς, διάρκειας 30 ετών, εκτοξεύτηκαν την περασμένη εβδομάδα. Μάλιστα σε χώρες της Ευρωζώνης, όπως στη Γερμανία και τη Γαλλία, άγγιξαν τα υψηλότερα επίπεδα από την κρίση χρέους.

Γερμανία και Γαλλία να αγγίζουν τα υψηλότερα επίπεδα από την κρίση χρέους, στη Βρετανία τα υψηλά 25ετίας και το 30ετές κόστος δανεισμού στην Ιαπωνία να διαμορφώνεται σε επίπεδα ρεκόρ. Η αύξηση των αποδόσεων αποτελεί πονοκέφαλο για τις κυβερνήσεις που αντιμετωπίζουν υψηλότερες ανάγκες δαπανών και ήδη υψηλό κόστος εξυπηρέτησης του χρέους – ακριβώς τη στιγμή που προετοιμάζονται να εκδώσουν περισσότερα ομόλογα από τον Σεπτέμβριο.

Στο επίκεντρο αυτή τη στιγμή είναι η Γαλλία. Ο πρωθυπουργός Μπαϊρού θα ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης στις 8 Σεπτεμβρίου, μετά την αντίδραση της αντιπολίτευσης στο μείγμα περικοπών

δαπανών και αυξήσεων φόρων ύψους 44 δισ. ευρώ που προωθεί. Ο Μπαϊρού αναμένεται ευρέως ότι θα αναγκαστεί να παραιτηθεί. Αυτό φέρνει δύο δύσκολες επιλογές στον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν: είτε να διορίσει νέο πρωθυπουργό –κάτι που θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια ακόμη εύθραυστη μειοψηφία– είτε να προκηρύξει νέες εκλογές. Και οι δύο «δρόμοι» υποδηλώνουν περαιτέρω αβεβαιότητα σχετικά με τη διακυβέρνηση, τις διαπραγματεύσεις για τον προϋπολογισμό και τη δημοσιονομική μεταρρύθμιση.

Το πολιτικό σκηνικό της Γαλλίας είναι ασταθές από τότε που ο Μακρόν έχασε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία το 2024. Ο

κατακερματισμός έχει εμποδίσει τη δημοσιονομική μεταρρύθμιση, ακόμη και καθώς η Γαλλία αντιμετωπίζει τους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε. και τα αυξημένα επίπεδα χρέους. Αυτή η ψήφος εμπιστοσύνης σηματοδοτεί τη δεύτερη πρόκληση έναν Γάλλο πρωθυπουργό σε λιγότερο από ένα χρόνο.

Η Γαλλία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης, έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά ομολόγων της περιοχής, ενώ αντιπροσωπεύει πάνω από το ένα τρίτο του πανευρωπαϊκού χρηματιστηριακού δείκτη των blue chips, του Euro Stoxx 50. Η παρατεταμένη πολιτική δυσλειτουργία θα μπορούσε να επιρεάσει αρνητικά το ευρύτερο ευ-

ρωπαϊκό κλίμα κινδύνου – ειδικά εάν διευρυνθούν οι ανησυχίες για τη βιωσιμότητα του χρέους. Οι ισχυρές πιέσεις που δέχτηκαν τα γαλλικά ομόλογα την περασμένη εβδομάδα υπογραμμίζουν τα αυξανόμενα ασφάλιστρα δημοσιονομικού κινδύνου, υποδεικνύοντας ότι οι επενδυτές θα ζητούν υψηλότερη «αποζημίωση» για τη διακράτηση ομολόγων, δηλαδή θα προκαλέσουν υψηλότερο κόστος δανεισμού και αυτό αφορά ολόκληρη την Ευρωζώνη και όχι μόνο τη Γαλλία.

Όπως επισημαίνει η Goldman Sachs, η νέα πολιτική κρίση στη Γαλλία υπενθυμίζει στους επενδυτές το πόσο ευάλωτη είναι, όχι μόνο η Γαλλία αλλά και η Ευρώπη συνολικά, δεδομένης της εύθραυστης δημοσιονομικής κατάστασης ορισμένων οικονομιών.

Η γαλλική πολιτική θα συνεχίσει να ασκεί πίεση στα spreads των ευρωπαϊκών ομολόγων, όπως σχολιάζει η Citigroup. Την προηγούμενη εβδομάδα το γαλλικό spread έναντι της Γερμανίας έφτασε τις 80 μονάδες βάσης και στα υψηλότερα επίπεδα από τον Απρίλιο, ενώ η απόδοση του 10ετούς ομολόγου της Γαλλίας αυξήθηκε στα υψηλότερα επίπεδα από τον περασμένο Μάρτιο, στο 3,53%.

Οι αποδόσεις των γαλλικών ομολόγων έχουν πλέον ξεπεράσει τις αποδόσεις όλων των ομολόγων της περιφέρειας πλην της Ιταλίας, η οποία ωστόσο πλησιάζει. Ειδικότερα, τα γαλλικά ομόλογα είναι 9 μ.β ακριβότερα από τα ελληνικά, 20 μ.β. από τα ισπανικά, 35 μ.β. ακριβότερα από τα πορτογαλικά και μόλις 10 μ.β. φθηνότερα από τα ιταλικά.

Κατά τη Citi, εάν η Γαλλία οδη-

Οι «τιμωροί των ομολόγων», οι vigilantes όπως έχουν χαρακτηριστεί, караδοκούν, απειλώντας με εκτόξευση τα κόστη δανεισμού διεθνώς.

γηθεί σε εκλογές η πορεία του γαλλικού χρέους/ΑΕΠ θα επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια, ενώ εκτιμά πως σύντομα και τα ιταλικά ομόλογα θα «νικήσουν» τα γαλλικά. Οι πρόωρες εκλογές, όπως υπολογίζει, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εκτόξευση των γαλλικών spreads προς τις 90-95 μονάδες βάσης και σε επίπεδα που είχαν βρεθεί κατά την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη, ενώ ανάλογη εκτίμηση έχουν Société Générale και Barclays. Σε περίπτωση μάλιστα που υπάρξει παραιτηση του Μακρόν, τότε το γαλλικό spread θα εκτοξευθεί στις 120-125 μ.β., παρασύροντας και τα spreads των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης κατά 10-20 μ.β. υψηλότερα.



Το θέμα της ανεξαρτησίας της Fed και της αξιοπιστίας στον έλεγχο του πληθωρισμού είναι εξαιρετικά κρίσιμο, όχι μόνο για τις ΗΠΑ αλλά για ολόκληρο τον κόσμο.

Οι πιέσεις Τραμπ στη Fed

Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, φέτος έχουν προκύψει πολλά ερωτήματα σχετικά με την ανεξαρτησία της Fed, της σημαντικότερης νομισματικής αρχής στον κόσμο, καθώς ο Τραμπ επέκρινε επανειλημμένα τον πρόεδρό της, Τζέρομ Πάουελ, ενώ την περασμένη εβδομάδα ανακοίνωσε ότι «απολύει» ένα στέλεχος της, τη Λίζα Κουκ. Ενώ προηγούμενοι πρόεδροι των ΗΠΑ, όπως ο Τζόνσον και ο Νίξον, είχαν ασκήσει πιέσεις στη Fed για πολιτικές αποφάσεις, κανένας δεν είχε προσαθίσει να απομακρύνει έναν εν ενεργεία κυβερνήτη. Ανεξαρτησία του πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα, το θέμα της ανεξαρτησίας της Fed και της αξιοπιστίας στον έλεγχο του πληθωρισμού είναι εξαιρετικά κρίσιμο.

Η αξιοπιστία των κεντρικών τραπεζών θεωρείται σημαντικό «asset» και αν τεθεί σε κίνδυνο θα «κοστίσει» στις αγορές. Εστω και με καθυστέρηση οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες, όπως οι Fed και ΕΚΤ, κατάφεραν να καλιναγωγήσουν τελικά τον πληθωρισμό, γιατί οι αγορές τις «άκουσαν». «Μια τέτοια κίνηση ενέχει τον κίνδυνο πολιτικοποίησης της νομισματικής πολιτικής, υπονομιούντας την αξιοπιστία της Fed στην επίτευξη της διπλής εντολής της. Με την πάροδο του χρόνου αυτό θα μπορούσε να αποδυναμώσει τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό και να αυξήσει το ασφάλιστρο διάρκειας των αμερικανικών περιουσιακών στοιχείων», όπως επισημαίνει η JPMorgan.

Συζητήσεις μεταξύ των κεντρικών τραπεζιτών στο περιθώριο της πρόσφατης συνόδου της Fed στο Τζάκσον Χολ αποκάλυψαν ότι ένα σενάριο στο οποίο η Fed βλέπει την ικανότητα της να αντιμετωπίζει τον πληθωρισμό να τίθεται σε κίνδυνο από την απώλεια της ανεξαρτησίας της, αποτελεί άμεση απειλή για την οικονομική σταθερότητα γενικότερα. Πιθανότατα θα συνεπαγόταν μεγάλη αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ολιβιέ Ρεν, περιέγραψε τις σοβαρές παγκόσμιες επιπτώσεις σε αγορές και οικονομία. «Εάν η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας πραγματικά καταρρεύσει και η Fed αρχίσει να λαμβάνει αποφάσεις για λόγους διαφορετικούς από τις αρχές της ορθής νομισματικής πολιτικής – για παράδειγμα επειδή ο πρόεδρος απαιτεί χαμηλότερα επιτόκια– η αναπόφευκτη συνέπεια θα είναι η αύξηση του πληθωρισμού», δήλωσε.

ΑΠΟΨΗ

Μια κρίση που επωαζόταν εδώ και χρόνια

Του ΣΑΪΜΟΝ ΝΙΞΟΝ

Είναι μια εντυπωσιακή ανατροπή. Ποιος θα μπορούσε να φανταστεί πριν από μια δεκαετία ότι το ελληνικό δημόσιο χρέος θα αποτιμάται σήμερα υψηλότερα από το γαλλικό; Το 2015 η Ελλάδα θεωρούνταν τόσο επισφαλής δανειολήπτης, που δεν μπορούσε καν να εκδώσει τα δικά της ομόλογα. Κι όμως, τώρα τα γαλλικά δεκαετή κρατικά ομόλογα αποδίδουν 3,49%, σχεδόν μισή ποσοστιαία μονάδα περισσότερο από τα αντίστοιχα ελληνικά και περίπου 0,8 μονάδες παραπάνω από τα γερμανικά. Στην πραγματικότητα, η Γαλλία βρίσκεται μια ανάσα από το να ξεπεράσει την Ιταλία ως η χώρα με το υψηλότερο κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη.

Η απόφαση του Φρανσουά Μπαϊρού να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης για την κυβέρνηση του στις 8 Σεπτεμβρίου, ίσως έφερε πολύ πιο κοντά τη στιγμή που η Γαλλία θα ξεπεράσει την Ιταλία. Ο Γάλλος πρωθυπουργός απαιτεί από την Εθνοσυνέλευση είτε να στηρίξει τα σχέδιά του για τη μείωση του μεγάλου δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας είτε να ρισκάρει μια βαθύτερη κρίση. Ο ίδιος ο υπουργός Οικονομικών του προειδοποίησε ότι μια ενδεχόμενη ήττα της κυβέρνησης θα μπορούσε να οδηγήσει τη χώρα να ζητήσει βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ωστόσο, οι

Η Γαλλία βρίσκεται μια ανάσα από το να ξεπεράσει την Ιταλία ως η χώρα με το υψηλότερο κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη.

προειδοποιήσεις αυτές φαίνεται να πέφτουν στο κενό: η άκρα Αριστερά, η άκρα Δεξιά και η Κεντροαριστερά έχουν ήδη δηλώσει ότι θα καταψηφίσουν τον Μπαϊρού.

Στην πραγματικότητα οι συζητήσεις περί διάσωσης από το ΔΝΤ είναι υπερβολικές. Η Γαλλία δεν βρίσκεται ακόμη σε ζώνη κρίσης χρέους. Το spread μεταξύ γαλλικών και γερμανικών ομολόγων μπορεί να είναι ντροπιαστικά μεγάλο, αλλά απέχει πολύ από το επίπεδο των 5 ποσοστιαίων μονάδων που άγγιξε η Ιταλία το 2011. Η αναμενόμενη πτώση της κυβέρνησης Μπαϊρού καθιστά λιγότερο πιθανό να επιτευχθεί ο στόχος μείωσης του ελλείμματος στο 4,6% του ΑΕΠ το 2026, από 5,8% πέρυσι. Όμως, οι αγορές δεν περίμεναν ούτως ή άλλως ότι η κυβέρνηση θα πετύχει αυτόν τον στόχο. Επιπλέον, η Ευρωζώνη σήμερα διαθέτει εργαλεία αντιμετώπισης κρίσεων που δεν υπήρχαν στην προηγούμενη κρίση χρέους, όπως η νέα διευκό-



Ο πιο άμεσος κίνδυνος για την Ευρώπη είναι ότι η πολιτική αστάθεια στη Γαλλία θα δυσκολέψει την εφαρμογή ευρωπαϊκών μεταρρυθμίσεων που είναι απαραίτητες ώστε η ήπιας να αντιμετωπίσει τις παγκόσμιες προκλήσεις.

λυνση αγοράς ομολόγων της ΕΚΤ που αποτρέπει την εκτίναξη του κόστους δανεισμού.

Παρόλα αυτά, οι αυξανόμενες πολιτικές και δημοσιονομικές προκλήσεις της Γαλλίας αποτελούν πραγματικό κίνδυνο για την Ευρώπη. Ένα πράγμα φαίνεται σίγουρο: ελάχιστα θα λυθούν πριν από τις προεδρικές εκλογές του 2025. Αν ο Μπαϊρού χάσει την ψήφο εμπιστοσύνης, ο πρόεδρος Εμανουέλ

Μακρόν θα πρέπει να αποφασίσει αν θα διορίσει νέο πρωθυπουργό που θα προσπαθήσει να περάσει τον προϋπολογισμό με το υπάρχον κοινοβούλιο ή αν θα ρισκάρει νέες εκλογές. Όμως, οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι το αποτέλεσμα θα είναι ένα νέο κοινοβούλιο, όχι πολύ διαφορετικό από το σημερινό: εξαιρετικά κατακερματισμένο μεταξύ άκρας Δεξιάς, σκληρής Αριστεράς και κεντρώων, χωρίς κανέναν να

διαθέτει πλειοψηφία – και κανένας πρόθυμος να αναλάβει την ευθύνη για έναν δύσκολο προϋπολογισμό.

Φυσικά, αυτή είναι μια κρίση που επωαζόταν εδώ και χρόνια. Ο Μακρόν εξέλεξε το 2017 με την υπόσχεση να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις που είχαν αποτύχει οι προηγούμενες κυβερνήσεις. Παρότι είχε κάποιες πρώτες επιτυχίες με τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού, της αγοράς εργασίας και

την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, και αυτός πλέον πητάει από έναν γαλλικό λαό που φαίνεται να μην ανέχεται καμιά περικοπή σε έναν τεράστιο δημόσιο τομέα και κράτος πρόνοιας που αντιστοιχεί στο εντυπωσιακό 57% του ΑΕΠ.

Η αντίθεση με την Ιταλία είναι εντυπωσιακή. Ο Μπαϊρού είναι ο έκτος πρωθυπουργός της Γαλλίας από το 2017. Στο ίδιο διάστημα η Ιταλία –που παλαιότερα ήταν συνώνυμη με την πολιτική αστάθεια– είχε τέσσερις κυβερνήσεις, ενώ η κυβέρνηση της Τζόρτζια Μελόνι είναι πλέον η τρίτη μακροβιότερη από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Και ενώ η Ιταλία έχει υψηλότερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ (135%) σε σχέση με τη Γαλλία (113%), η κυβέρνηση Μελόνι κατάφερε να μειώσει το έλλειμμα μετά την πανδημία από 9% σε 3,4%, επιτυγχάνοντας μάλιστα πλεόνασμα προ τόκων πέρυσι. Ως αποτέλεσμα, το ιταλικό χρέος βρίσκεται σε πτωτική πορεία, ενώ το γαλλικό συνεχίζει να αυξάνεται.

Ενας κίνδυνος είναι ότι όσο αυξάνεται το χρέος, τόσο δυσκολότερο θα είναι να τεθεί υπό έλεγχο. Το γαλλικό κοινοβούλιο ήδη αντιδρά στις προτάσεις Μπαϊρού για περικοπές 45 δισ. ευρώ στις δημόσιες δαπάνες, εν μέρει με «πιάγωμα» των συντάξεων για έναν χρόνο και την κατάργηση δύο από τις 11 επιδόσεις αργίας της χώρας. Η Goldman Sachs είχε εκτιμήσει πέρυσι ότι η Γαλλία

θα έπρεπε να μειώσει το πρωτογενές της έλλειμμα (πριν από τους τόκους) από 4% στο μηδέν, μόνο και μόνο για να σταματήσει η αύξηση του χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι ότι οι αγορές θα καταλήξουν να θεωρούν το γαλλικό χρέος μη βιώσιμο. Αυτό θα οδηγήσει σε κρίση χρέους.

Ωστόσο, ο πιο άμεσος κίνδυνος για την Ευρώπη είναι ότι η πολιτική αστάθεια στη Γαλλία θα κάνει ακόμη πιο δύσκολη την εφαρμογή ευρωπαϊκών μεταρρυθμίσεων που είναι απαραίτητες ώστε η ήπιας να αντιμετωπίσει τις παγκόσμιες προκλήσεις. Ποιες είναι οι πιθανότητες η Ευρώπη να συμφωνήσει σε νέο κοινό δανεισμό, που επιειγόντως χρειάζεται για να χρηματοδοτηθεί η αμυντική ενίσχυση και η πράσινη μετάβαση, αν η Γαλλία δεν μπορεί να ελέγξει τα δικά της δημοσιονομικά ή κινδυνεύει να κυβερνηθεί σύντομα από την άκρα Δεξιά; Το ίδιο ισχύει και για τα σχέδια ολοκληρώσεως της τραπεζικής ένωσης και εννοποίησης των κεφαλαιαγορών, που είναι απαραίτητα για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της ευρωπαϊκής αυτονομίας. Μια αδύναμη Γαλλία θα σημαίνει μια ακόμη πιο αδύναμη Ευρώπη.

Ο Κ. Σάιμον Νίξον είναι ανεξάρτητος σχολιαστής και εκδότης του ενημερωτικού δελτίου Wealth of Nations στο Substack.

Η εξάρτηση της Δανίας από μία και μόνο εταιρεία

Μικρότερη ανάπτυξη λόγω κάμψης της φαρμακευτικής Novo Nordisk

Η **Δανία** υποβάθμισε τις προβλέψεις της για την ανάπτυξη του 2025 από το 3% στο 1,4%, κυρίως λόγω των χαμηλότερων προσδοκιών για τον φαρμακευτικό γίγαντα Novo Nordisk.

Η σκανδιναβική χώρα κατέγραφε ισχυρή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, με την οικονομία της να «τρέχει» κατά 3,7% πέρυσι, κυρίως εξαιτίας της σημαντικής ώθησης από τις φαρμακευτικές εξαγωγές. Ο δανικός φαρμακευτικός γίγαντας Novo Nordisk παράγει τα επιτυχημένα φάρμακα για τη διαχείριση του βάρους Ozempic και Wegovy, τα οποία έχουν γίνει ανάρπαστα τα τελευταία χρόνια.

Το υπουργείο Οικονομίας σημείωσε ότι οι εξαγωγές της Δανίας προς τις ΗΠΑ μειώθηκαν αρκετά στις αρχές του 2025, μετά μια τεράστια αύξηση στα τέλη του 2024, λόγω τόσο της συσσώρευσης αποθεμάτων όσο και του αυξημένου ανταγωνισμού στην αγορά φαρμάκων για την απώλεια βάρους, όπου η Novo έχασε μερίδιο αγοράς. Οι εξαγωγές φαρμακευτικών προϊόντων αναμένεται πλέον να συμβάλουν πολύ λιγότερο στις συνολικές εξαγωγές αγαθών φέτος και το επόμενο έτος. Τα γενόσημα φάρμακα περιορίζουν επίσης τις ευκαιρίες για πωλήσεις στις ΗΠΑ, ανέφερε.

Ο φαρμακευτικός τομέας της

Η έκρηξη των φαρμάκων για την απώλεια βάρους κατέστρεψε τη Novo Nordisk την πολυτιμότερη εταιρεία της Ευρώπης.

Ευρώπης έχει κλονιστεί φέτος από την απειλή των εξαιρετικά υψηλών δασμών των ΗΠΑ, αν και η εμπορική συμφωνία μεταξύ Ε.Ε. και ΗΠΑ προσφέρει πλέον κάποια ασφάλεια.

Οι προβλέψεις

Το υπουργείο Οικονομίας της Δανίας ανέφερε ότι οι δασμοί των ΗΠΑ επηρέασαν αρνητικά τις προβλέψεις για την ανάπτυξη, ενώ μια στατιστική αναθεώρηση έδειξε ότι το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε λιγότερο το 2021-2024 από ό,τι είχε υπολογιστεί προηγουμένως. «Η ανάπτυξη κατά το πρώτο τρίμηνο του 2025 ήταν επίσης ασθενέστερη από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως. Σε συνδυασμό με τις αυξήσεις των αμερικανικών δασμών και τις υποβαθμισμένες προσδοκίες για τη φαρμακευτική βιομηχανία, οδηγηθήκαμε σε σημαντική προς τα κάτω αναθεώρηση της εκτίμησης για την ανάπτυ-



Ο δανικός φαρμακευτικός γίγαντας Novo Nordisk παράγει τα επιτυχημένα φάρμακα για τη διαχείριση του βάρους Ozempic και Wegovy, τα οποία έχουν γίνει ανάρπαστα τα τελευταία χρόνια. Ο φαρμακευτικός τομέας της Ευρώπης έχει κλονιστεί φέτος από την απειλή των εξαιρετικά υψηλών δασμών των ΗΠΑ, αν και η εμπορική συμφωνία μεταξύ Ε.Ε. και ΗΠΑ προσφέρει πλέον κάποια ασφάλεια.

ξη του ΑΕΠ το 2025», αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση, παρά τη συμφωνία μεταξύ Βρυξελλών και Ουάσινγκτον, εξακολουθεί να είναι «σημαντικά απρόβλεπτη η κατάσταση σε σχέση με την πολιτική της αμερικανικής κυβέρνησης», γεγονός που αυξάνει την αβεβαιότητα για τις συνθήκες που αντιμετωπίζουν οι εξαγωγείς της χώρας, με πιθανές επιπτώσεις στις επιχειρηματικές επενδύσεις και δραστηριότητες. Τα νοικοκυ-

ριά, εν τω μεταξύ, εξακολουθούν να ανησυχούν για τα γεγονότα παγκοσμίως και τις υψηλές τιμές των τροφίμων.

Το υπουργείο τόνισε, ωστόσο, ότι παρά τις χαμηλότερες προβλέψεις για την ανάπτυξη το 2025, η οικονομία της χώρας παραμένει συνολικά ισχυρή, με υψηλά ποσοστά απασχόλησης και πληθωρισμό που αναμένεται να είναι κάτω από 2% σε ετήσια βάση. Για το 2026, οι προβλέψεις για την ανάπτυξη αναβαθμίστηκαν, από

1,4% σε 2,1%, με βάση τις προσδοκίες για αύξηση της ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης.

Τα προβλήματα της Novo

Πριν από δύο χρόνια, η έκρηξη των φαρμάκων για την απώλεια βάρους έκανε τη Novo Nordisk την πολυτιμότερη εταιρεία της Ευρώπης, παραγκωνίζοντας τον γίγαντα των πολυτελών προϊόντων LVMH. Εκτοτε, η φαρμακευτική έχει υποχωρήσει από αυτή τη θέση, καθώς η μετοχή της έχασε

πάνω από 10% το 2024 και τουλάχιστον 40% από την αρχή του 2025. Οι επενδυτές εξακολουθούν να ανησυχούν για τον ανταγωνισμό από εταιρείες όπως η αμερικανική Eli Lilly, την επιβράδυνση της συνολικής ανάπτυξης της αγοράς, ενώ υπό αμφισβήτηση τελούν και οι θεραπείες νέας γενιάς της εταιρείας.

Τα κέρδη της εταιρείας πάντως παραμένουν ισχυρά, με τη φαρμακευτική να ανακονώνει αύξηση των πωλήσεων κατά 67% σε

ετήσια βάση, με σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες, ύψους 19,53 δισ. δανικών κορονών (3,03 δισ. δολάρια) στα τριμηνιαία αποτελέσματα που δημοσιεύθηκαν νωρίτερα αυτό τον μήνα.

Στη συνοδευτική ανακοίνωση της εταιρείας αναφέρεται ότι θα διπλασιάσει τις απευθείας πωλήσεις στους καταναλωτές για να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό και τις απαιτήσεις του προέδρου των ΗΠΑ για χαμηλότερες τιμές φαρμάκων.

Οι αμερικανικοί δασμοί φρενάρουν την ανάπτυξη στην Ελβετία το 2026

Η **UBS** υποβάθμισε τις προβλέψεις της για την ανάπτυξη της Ελβετίας το επόμενο έτος, ενώ εκτιμά επιπλέον ότι η οικονομία θα συνεχίσει να επηρεάζεται όσο παραμένουν σε ισχύ οι δασμοί ύψους 39% που επέβαλε ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ. Οι αναλυτές Αλεσάντρο Μπι, Φλόριαν Γκερμανί και Μαξίμ Μπιοτερνόν αναμένουν πλέον ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 0,9% το 2026, από 1,2% που προέβλεπαν προηγουμένως, σύμφωνα με έκθεση που δημοσιεύθηκε την Παρασκευή.

Οι ίδιοι εκτιμούν ότι η αποτυχία της Ελβετίας να καταλήξει σε συμφωνία με τις ΗΠΑ θα περιορίσει την ανάπτυξη κατά 0,4% το επόμενο έτος. Μάλιστα, η επιβράδυνση θα μπορούσε να επιδεινωθεί από την αύξηση της ανεργίας

Το ΑΕΠ της θα αυξηθεί κατά 0,9% το 2026, από 1,2% που προέβλεπαν οι αναλυτές πριν από τους δασμούς.

και την ασθενέστερη αύξηση των μισθών, ανέφεραν οι οικονομολόγοι. «Στα επόμενα τρίμηνα, η κατανάλωση είναι πιθανό να παραμείνει ο βασικός πυλώνας της οικονομίας», έγραψαν οι αναλυτές. «Ωστόσο, οι κίνδυνοι έχουν αυξηθεί αισθητά, ειδικά για το επόμενο έτος».

Η πρόβλεψη αυτή συνάδει με τα σχόλια που έκανε αυτή



Οι **Ελβετοί** αξιωματούχοι αιφνιδιαστικά από το ύψος των δασμών (39%), που ήταν οι υψηλότεροι ανάμεσα στις ανεπτυγμένες οικονομίες, και τώρα πιέζουν για την εξασφάλιση χαμηλότερου συντελεστή.

την εβδομάδα η ελβετική κυβερνητική υπηρεσία SECO, σε μια έκθεση που επιβεβαιώνει ότι η οικονομία συνεχίσει να αναπτύσσεται κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους. Ο κλάδος των υπηρεσιών αντιστάθμισε με το παραπάνω τη συρρίκνωση του μεταποιητικού τομέα, συμβάλλοντας σε ένα συνολικά καλύτερο από το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Ως εκ τούτου, οι οικονομολόγοι της UBS αναθεώρησαν προς τα άνω τις προβλέψεις τους για τον τρέχον έτος, εκτιμώντας πως η ανάπτυξη θα φτάσει στο 1,3%, από 1% που ήταν η προηγούμενη εκτίμηση.

Οι Ελβετοί αξιωματούχοι αιφνιδιαστικά από το ύψος των δασμών, που ήταν οι υψηλότεροι ανάμεσα στις ανεπτυγμένες

οικονομίες, και τώρα πιέζουν για την εξασφάλιση χαμηλότερου συντελεστή. Ο υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, Σκοτ Μπίσεντ, δήλωσε ότι η Ουάσινγκτον σκοπεύει να ολοκληρώσει σε μεγάλο βαθμό τις συνομιλίες με τις χώρες που δεν έχουν εξασφαλίσει εμπορική συμφωνία μέχρι το τέλος Οκτωβρίου.

Οι αναλυτές θεωρούν ότι η Ελβετία μπορεί ακόμη να αποφύγει τη συρρίκνωση της οικονομίας της και η κυβέρνηση σχεδιάζει να ενισχύσει τις εγκώριες επιχειρήσεις μειώνοντας τη γραφειοκρατία. Ωστόσο, εάν τα εμπορικά μέτρα του Τραμπ επεκταθούν και συμπεριλάβουν τον βασικό φαρμακευτικό τομέα, δεν μπορεί πλέον να αποκλειστεί μια ύφεση, προειδοποιεί το ερευνητικό ινστι-

τούτο KOF της Ζυρίχης. Σε κάθε περίπτωση, ο στόχος του Αμερικανού προέδρου να προσελκύσει την παραγωγή των μεγάλων φαρμακευτικών εταιρειών στις ΗΠΑ ενδέχεται να βλάψει την εξαρτώμενη από τις εξαγωγές οικονομία της Ελβετίας, σύμφωνα με τη UBS.

«Μεσοπρόθεσμα, η ελβετική φαρμακευτική βιομηχανία είναι πιθανό να μεταφέρει μέρος της παραγωγής της στις ΗΠΑ για να τροφοδοτήσει την αμερικανική αγορά και να αποφύγει έτσι τους υψηλούς δασμούς», σχολιάζουν οι οικονομολόγοι. «Αυτό είναι πιθανό να προκαλέσει τη μείωση του εμπορικού πλεονάσματος της Ελβετίας και να επηρεάσει αρνητικά την ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα».

Ξεπέρασαν τα 3 εκατομμύρια οι άνεργοι στη Γερμανία

Πάνω από το όριο των τριών εκατομμυρίων για πρώτη φορά από τον Φεβρουάριο του 2015 ανήλθε τον Αύγουστο ο αριθμός των ανέργων στη Γερμανία, ένδειξη της επίμονης οικονομικής ύφεσης που επηρεάζει αρνητικά την αγορά εργασίας, όπως δείχνουν τα επίσημα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν την Παρασκευή.

Στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης οι άνεργοι τον Αύγουστο έφτασαν τα 3,03 εκατ., 46.000 περισσότεροι σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και

Το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε σταθερό στο 6,3%, ωστόσο η ζήτηση εργασίας επιβραδύνεται.

153.000 περισσότεροι σε ετήσια βάση, σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Απασχόλησης (BA). Η τελευταία φορά που καταγράφηκαν περισσότεροι από

τρία εκατ. άνεργοι τον Αύγουστο ήταν το 2010, με βάση τα αρχεία της υπηρεσίας. Ορισμένοι τομείς, όπως η υγεία και η δημόσια διοίκηση, συνεχίζουν να παρουσιάζουν σημαντική αύξηση των θέσεων εργασίας, όμως η μείωση συνεχίζεται στον μεταποιητικό τομέα και την προσωρινή απασχόληση. Το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας παρέμεινε σταθερό στο 6,3%, σύμφωνα με τις προβλέψεις των αναλυτών σε δημοσκόπηση του Reuters. Ωστόσο, η ζήτηση ερ-

γασίας επιβραδύνεται. Τον Αύγουστο υπήρχαν 631.000 θέσεις εργασίας, 68.000 λιγότερες από ό,τι πριν από ένα χρόνο. Η κυβέρνηση συνασπισμού υπό τον καγκελάριο Μερτς αναμένεται το φθινόπωρο να εφαρμόσει τις δεσμεύσεις της για μια σειρά από μεταρρυθμίσεις, με στόχο την ανάκαμψη της οικονομίας της Γερμανίας.

Στην επίμονη οικονομική ύφεση της χώρας έχουν προστεθεί οι εισαγωγικοί δασμοί του προέδρου των ΗΠΑ, οι οποίοι ενδέχεται να

οδηγήσουν για πρώτη φορά στη συμπλήρωση τριών ετών χωρίς ανάπτυξη. Κατά τα άλλα, οι λιανικές πωλήσεις στη Γερμανία μειώθηκαν πολύ περισσότερο από το αναμενόμενο τον Ιούλιο, κατά 1,5% σε σχέση με τον Ιούνιο, ενώ οι προβλέψεις έκαναν λόγο για μείωση 0,4%. Ορισμένοι αναλυτές ήλπιζαν ότι με τους αμερικανικούς δασμούς θα μειωνόταν η ζήτηση από το εξωτερικό, αλλά οι εγκώριοι καταναλωτές θα κάλυπταν το κενό. Όμως, κάτι τέτοιο δεν συνέβη τελικά.



Η **κυβέρνηση** συνασπισμού υπό τον καγκελάριο Φρίντριχ Μερτς αναμένεται το φθινόπωρο να εφαρμόσει τις δεσμεύσεις της για μια σειρά από μεταρρυθμίσεις, με στόχο την ανάκαμψη της οικονομίας της Γερμανίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Εφηβικό εφάπαξ και η χαμένη ευκαιρία Τσακλόγλου

Του **ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ**

Το **μέτρο** είναι γνωστό και περιλαμβάνονταν στο προεκλογικό πρόγραμμα του καγκελάριου Μερτς στη Γερμανία. Η λογική του απλή. Το γερμανικό δημόσιο από το 2026 θα καταβάλλει κάθε μήνα 10 ευρώ για κάθε παιδί που πάει σχολείο ηλικίας 6 έως 18 ετών. Θα επενδύονται σε μακροπρόθεσμους λογαριασμούς μετοχικών ή αμοιβαίων κεφαλαίων. Προφανώς δεν θα υπάρχει η επιλογή να γίνεται καταναλωτική δαπάνη, άρα δεν μιλάμε για επίδομα. Στόχος να κλείσει το συνταξιο-

δοτικό χάσμα, ελαφρύνοντας το ασφαλιστικό σύστημα, αλλά και να ενθαρρυνθεί η κουλτούρα επένδυσης. Οι προσομοιώσεις δείχνουν ότι με αποδόσεις 6%-8% ετησίως, συνολική επιδότηση με αναπροσαρμογές περίπου 2.200 ευρώ μέχρι τα 18 έτη, συν η συνέχιση της αποταμίευσης ενός παρόμοιου ποσού από τον ενήλικο εργαζόμενο, μπορεί να συγκεντρωθεί ένα ποσό που να ξεπερνάει και τα 65.000 ευρώ. Θα εισπράττεται κάτι σαν το γνωστό εφάπαξ το οποίο δίνεται στο τέλος του εργασιακού βίου.

Οι υποστηρικτές του μέτρου

αναδεικνύουν ωστόσο κάτι ακόμη πιο σημαντικό από μια απλή αποταμίευση για την περίοδο της απόσυρσης από την εργασία. Τα πραγματικά οφέλη θα προκύψουν, όπως υποστηρίζουν, από την αλλαγή συμπεριφοράς, καθώς τα παιδιά και οι γονείς τους θα εκπαιδευτούν σε αυτό που η σημερινή οικογένεια έχει ξεχάσει να κάνει, να επενδύει τα χρήματά της. Το ερώτημα είναι αν η Ελλάδα, που αντιμετωπίζει, όπως και άλλες δυτικές οικονομίες παρόμοιο πρόβλημα γήρανσης και αναπόφευκτης πίεσης στο ασφαλιστικό της σύστημα και χαρακτηρί-

ζεται από οξύ οικονομικό αναλφαβητισμό, μπορεί να εφαρμόσει ένα παρόμοιο σύστημα. Να υπάρχει δηλαδή ένας κουμπιάρης κλειδωμένος και σταθερά επενδυμένος, που να μην επιβραδύνει από τις αποφάσεις για το ασφαλιστικό σύστημα και να μας περιμένει για την περίοδο μαζί με τη συνταξιοδότηση.

Δημοσιονομικά μάλλον θα το αντέχαμε. Στην Ελλάδα των περιόδων ενός εκατομμυρίου μαθητών, το κόστος του γερμανικού παραδείγματος, με 120 ευρώ ανά παιδί ετησίως, δεν θα ξεπερνούσε τα 120 εκατομμύρια ευρώ. Ποσό που

με τις σημερινές οικονομικές δυνατότητες θα μπορούσε μάλλον εύκολα να δοθεί. Τα προβλήματα θα άρχιζαν με την εφαρμογή του. Ως γνωστόν, κρατικά οργανωμένες επενδυτικό πρόγραμμα για παιδιά, για το ασφαλιστικό σύστημα και να μας περιμένει για την περίοδο μαζί με τη συνταξιοδότηση.

Το **εφάπαξ** είναι γνωστό και περιλαμβάνονταν στο προεκλογικό πρόγραμμα του καγκελάριου Μερτς στη Γερμανία. Η λογική του απλή. Το γερμανικό δημόσιο από το 2026 θα καταβάλλει κάθε μήνα 10 ευρώ για κάθε παιδί που πάει σχολείο ηλικίας 6 έως 18 ετών. Θα επενδύονται σε μακροπρόθεσμους λογαριασμούς μετοχικών ή αμοιβαίων κεφαλαίων. Προφανώς δεν θα υπάρχει η επιλογή να γίνεται καταναλωτική δαπάνη, άρα δεν μιλάμε για επίδομα. Στόχος να κλείσει το συνταξιο-

δοτικό χάσμα, ελαφρύνοντας το ασφαλιστικό σύστημα, αλλά και να ενθαρρυνθεί η κουλτούρα επένδυσης. Οι προσομοιώσεις δείχνουν ότι με αποδόσεις 6%-8% ετησίως, συνολική επιδότηση με αναπροσαρμογές περίπου 2.200 ευρώ μέχρι τα 18 έτη, συν η συνέχιση της αποταμίευσης ενός παρόμοιου ποσού από τον ενήλικο εργαζόμενο, μπορεί να συγκεντρωθεί ένα ποσό που να ξεπερνάει και τα 65.000 ευρώ. Θα εισπράττεται κάτι σαν το γνωστό εφάπαξ το οποίο δίνεται στο τέλος του εργασιακού βίου.

Φόβοι για «φούσκα» στην ΑΙ

Η τεχνητή νοημοσύνη προσελκύει επενδύσεις τρισ. δολ., όπως οι εταιρείες του dot.com πριν «σκάσουν»

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

“

Οι εταιρείες του dot.com προσεγώθηκαν ανώμαλα στις αρχές της χιλιετίας, βυθίζοντας τον δείκτη υψηλής τεχνολογίας Nasdaq.

“

Οι δαπάνες σε υποδομές τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να φτάσουν ακόμη και στα 7 τρισ. δολάρια την επόμενη 10ετία.

Τον Δεκέμβριο του 1996, οι συντάκτες διεθνών οικονομικών θεμάτων έσπαγαν το κεφάλι τους για να βρουν πώς θα αποδώσουν μια εξεζητημένη έκφραση του τότε προέδρου της Federal Reserve, Άλαν Γκρίνσπαν, για την επενδυτική φρενιτιδα που επικρατούσε και αφορούσε την τεχνολογική επανάσταση της εποχής, το Ίντερνετ. «Παράλογη υπεραισιοδοξία» ήταν η απόδοση που επικράτησε τελικά, αν και η ακριβής μετάφραση θα ήταν «παράλογη χλιδή», όπως επί λέξει είχε πει ο Γκρίνσπαν για τις ιλιγγιώδεις επενδύσεις στις εταιρείες του dot.com. Εκ των υστέρων, πολλοί εξέλαβαν την έκφραση ως προειδοποίηση και για αρκετά χρόνια εξασφάλισε στον κ. Γκρίνσπαν καλή φήμη. Σχεδόν δύο δεκαετίες αργότερα, την άνοιξη του 2015, ο οικονομολόγος και κάτοχος Νομπελ Οικονομίας Πολ Κρούγκμαν επέκρινε τον Γκρίνσπαν για υποκρισία, επισημαίνοντας ότι είχε αρνηθεί την ύπαρξη «φούσκας» του dot.com αλλά και της «φούσκας» στην αμερικανική αγορά ακινήτων, που οδήγησε στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Ως γνωστόν, η «φούσκα» των dot.com έσκασε παταγωδώς στις αρχές της χιλιετίας και κάπου ανάμεσα στον Μάρτιο του 2000 και στον Οκτώβριο του 2002 ο δείκτης υψηλής τεχνολογίας Nasdaq έπεσε σχεδόν κατά 80% και μαζί του πολλές εταιρείες που είχαν μηδενική κερδοφορία. Οσοι θυμούνται τον ενθουσιασμό της πρώτης δεκαετίας του Ίντερνετ δεν εκτιλούνται από τον εντεινόμενο προβληματισμό που επικρατεί τελευταία μεταξύ αναλυτών, επενδυτών, αλλά και των ιδίων των γκουρού της τεχνολογίας σχετικά με τις ομοιότητες εκείνης της εποχής με τη σύγχρονη φρενιτιδα για την τεχνητή νοημοσύνη. Και βρίσκουν δικαιολογημένη την ανησυχία πως ίσως δημιουργείται «φούσκα» και ίσως θα ακολουθήσουν αναλόγως επιπτώσεις διορθώσεις. Ορισμένοι κινδυνολογούν, άλλωστε, όπως ο Τζο Τοάι, συνιδρυτής του κινεζικού κολοσσού Alibaba, ο Ρέι Ντάλιο, επικεφαλής της επενδυτικής Bridgewater Associates, και ο Τόρστεν Σλοκ, οικονομολόγος της Apollo Global Management. Τον πε-



Άλαν Γκρίνσπαν

Σε ομιλία του στις 5 Δεκεμβρίου 1996, που ερμηνεύτηκε ως προειδοποίηση για τη φούσκα των dot.com, ο τότε πρόεδρος της Fed, Άλαν Γκρίνσπαν, αναρωτήθηκε «αν έχουν διογκωθεί αδικαιολόγητα οι αξίες των περιουσιακών στοιχείων και αν πρόκειται να υποστούν παρταταμένες μειώσεις, όπως στην Ιαπωνία την περασμένη δεκαετία».



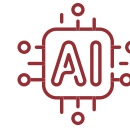
450

δισ. δολ. είναι μόνο τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί στον τομέα της τεχνολογίας τους τελευταίους 12 μήνες.



Σαμ Άλτμαν

Ξεκινώντας με μια ρητορική ερώτηση «είμαστε μήπως στη φάση που όλοι είναι υπερενθουσιασμένοι με την τεχνητή νοημοσύνη», ο επικεφαλής της εταιρείας τεχνητής νοημοσύνης OpenAI, Σαμ Άλτμαν, εκτίμησε πως δημιουργείται φούσκα. Εσπευσε, όμως, να δηλώσει ότι «η τεχνητή νοημοσύνη είναι το σημαντικότερο πράγμα που συμβαίνει».



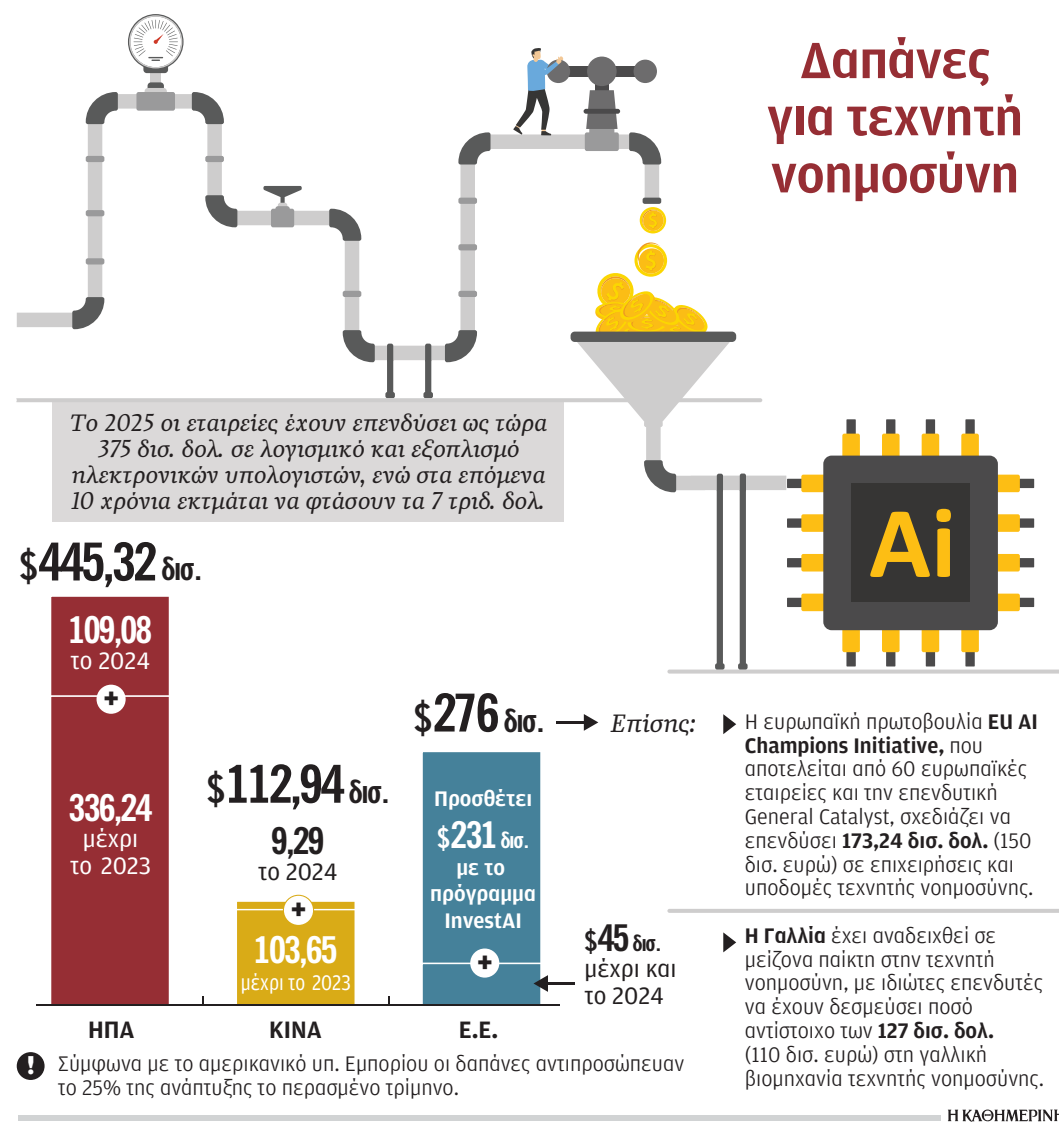
4,429

τρис. δολ. είναι η χρηματιστηριακή αξία της Nvidia, που παράγει μικροεπεξεργαστές τεχνητής νοημοσύνης.



Μελισά Οτο

«Το ερώτημα είναι αν θα συνεχιστεί αυτό το κύμα της τεχνητής νοημοσύνης ή αν θα επιβραδυνθεί», σχολίασε η Μελισά Οτο, επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας στην S&P Global Visible Alpha, σημειώνοντας ότι αν ο επενδυτικός πυρετός στη νέα τεχνολογία διαψεύσει τις προσδοκίες «θα είναι κάτω χειροβομβίδα στην αγορά».



ρασμένο μήνα, ο τελευταίος επισήμανε σε σχετική έκθεσή του πως η σημερινή «φούσκα» της τεχνητής νοημοσύνης είναι στην πραγματικότητα πολύ μεγαλύτερη από εκείνη του Ίντερνετ, καθώς οι δέκα μεγαλύτερες εταιρείες του S&P 500 είναι πολύ πιο υπερτιμημένες από όσο ήταν τη δεκαετία του 1990.

Το ίδιο εκτιμά ακόμη και ο Σαμ Άλτμαν, γκουρού της τεχνητής νοημοσύνης ως διευθύνων σύμβουλος της σημαντικότερης αυτή τη στιγμή εταιρείας του κλάδου, της OpenAI, που στηρίζεται από τη Microsoft και σχεδόν προ τριετίας παρουσίασε το μοντέλο ChatGPT, αφήνοντας εμβρόντητη την παγκόσμια κοινή γνώμη με τις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης. Μιλώντας σε δημοσιογράφους πριν από λίγες ημέρες, ο Άλτμαν εξέφρασε την πεποίθησή του ότι είμαστε όντως στη φάση που δημιουργείται νέα «φούσκα». Δικαιολόγησε, πάντως, την τάση σχολιάζοντας πως «όταν δημιουργούνται φούσκες, οι έξυπνοι άνθρωποι υπερενθουσιάζονται» και εξέφρασε εμφανικά την εμπιστοσύνη του στη νέα επαναστατική τεχνολογία, τονίζοντας ότι «το μεγαλύτερο πράγμα εδώ και πολλές δεκαετίες είναι η τεχνητή νοημοσύνη». Εκτός από τις αναλογίες με «φούσκες» του παρελθόντος, ο προβληματισμός οφείλεται εν μέρει και στις αμφιβολίες που ενόσπειρε στους επενδυτές η κινεζική εταιρεία DeepSeek όταν παρουσίασε την άνοιξη δικό της μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης

εφάμιλλο του ChatGPT και των άλλων αμερικανικών μοντέλων αλλά πολύ φθηνότερο. Ξαφνικά έμοιαζαν αδικαιολόγητες οι δυσθεώρητες δαπάνες για την τεχνητή νοημοσύνη, που έχουν φτάσει στη στρατόσφαιρα. Η ανησυχία ήρθε στην επιφάνεια μέσα στην εβδομάδα, όταν επενδυτές και αναλυτές περιέμεναν τα αποτελέσματα που ανακοίνωσε τελικά την Τετάρτη η Nvidia, ο κολοσσός των μικροεπεξεργαστών της τεχνητής νοημοσύνης. Για πολλούς τα αποτελέσματα της Nvidia θα αποτελούσαν το βαρόμετρο, τη βασική ένδειξη περί του πού πηγαίνουν τα πράγματα και αν οι ιλιγγιώδεις επενδύσεις στη νέα τεχνολογία πρόκειται να συνεχιστούν ή να επιβραδυνθούν σημαντικά, αν οι εταιρείες του κλάδου θα έχουν τις προσδοκώμενες αποδόσεις ή αν επίκεινται διαψεύσεις.

Τελικά τα αποτελέσματα της Nvidia ήταν σε γενικές γραμμές ικανοποιητικά, αν και επέδονταν διαφορετικές προσεγγίσεις και ερμηνείες. Ο επικεφαλής της, Τζέιμς Χουάνγκ, προέβλεψε πως οι δαπάνες σε υποδομές τεχνητής νοημοσύνης θα φτάσουν ανάμεσα στα τρία τρις. και τα τέσσερα τρις. δολ. μέχρι το τέλος της δεκαετίας. Κάποιοι άλλοι είναι πολύ πιο αισιόδοχοι, όπως η Brookfield Asset Management που διαχειρίζεται χαρτοφυλάκιο ακινήτων και υπολογίζει ότι οι δαπάνες σε υποδομές τεχνητής νοημοσύνης θα φτάσουν στα 7 τρις. δολ. μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια.

ΑΠΟΨΗ

Σκληρή διαπραγμάτευση για τις ψηφιακές αγορές

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Συχνά υιοθετούμε μια παραδοχική της πραγματικότητας που ισχύει μόνον όταν την παρατηρούμε από τη θέση (φάση) που βρισκόμαστε. Για τον πρόεδρο Τραμπ, οι κανόνες του παγκόσμιου εμπορίου πρέπει να ξαναγραφτούν ώστε «να μην αδικούνται» οι αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας που πληρώνουν φόρο ψηφιακών υπηρεσιών σε ευρωπαϊκές χώρες. Κάλεσε με ένα ποστ την Ευρώπη να καταργήσει την επιβάρυνση.

Αρχικά η Γαλλία και μετά Ισπανία, Ιταλία, Αυστρία και Μεγάλη Βρετανία φορολόγησαν τα έσοδα τεχνολογικών εταιρειών που προκύπτουν στις χώρες τους από υπηρεσίες όπως η στοχευμένη online διαφήμιση, η ψηφιακή ροή ταινιών ή μουσικής και η πώληση δεδομένων (data).

Οι φόροι αυτοί είναι εθνικοί, δεν επιβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού η προσπάθεια επιβολής ανάλογου ευρωπαϊκού φόρου δεν εγκρίθηκε μετά τη διαφωνία χωρών όπως η Σουηδία και η Δανία που δήλωσαν ότι θα

περιμένουν να ολοκληρωθούν στον ΟΟΣΑ οι διεργασίες για την καθιέρωση ελάχιστου εταιρικού φόρου σε όλο τον κόσμο.

Η αλήθεια είναι ότι η φορολογία στις ψηφιακές υπηρεσίες πλήττει αμερικανικές εταιρείες, που όμως δεν «γονάτισαν» από την... αδικία. Η Meta Platforms, στην οποία ανήκει εκτός των άλλων το Facebook, το 2024 είχε κέρδη 62,36 δισ. δολ., σημειώντας αύξηση 59% από το 2023. Η Apple είχε κέρδη 96,9 δισ. δολ. Η Alphabet, στην οποία ανήκει η Google, είχε καθαρά κέρδη 28,2 δισ. δολ. καθώς πέτυχε έσοδα από το Google Cloud 13,62 δισ., έσοδα από το YouTube Ads 9,8 δισ. και έσοδα από διαφημίσεις (Search & Display) 71,34 δισ. δολ., αύξηση 10,4% από το προηγούμενο έτος.

Το πιθανότερο είναι ότι δεν ενοχλούνται τόσο από τη φορολογία όσο από τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθιερώθηκαν με κοινωτικές οδηγίες όπως η πράξη για τις ψηφιακές αγορές (Digital Markets Act), που υιοθε-



Η αλήθεια είναι ότι η φορολογία στις ψηφιακές υπηρεσίες πλήττει αμερικανικές εταιρείες, που όμως δεν «γονάτισαν» από την... αδικία.

τήθηκε το 2022, σχεδόν ταυτόχρονα με την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες (Digital Services

Act), σε μια προσπάθεια ρύθμισης των επιπτώσεων από την ψηφιοποίηση των αγορών.

Νωρίτερα, τον Οκτώβριο του 2021, είχε εκκινήσει διάλογος, στον ΟΟΣΑ στον οποίο συμμε-

τέχουν πάνω από 140 χώρες, με στόχο συμφωνία για την καθιέρωση ενός ελάχιστου φόρου που θα επέβαλλαν όλες οι χώρες στις πολυεθνικές. Οι εταιρείες αυτές έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν τα κέρδη σε ευνοϊκούς φορολογικούς παραδείσους αποφεύγοντας τη φορολογία στις χώρες όπου τα πραγματοποιούν. Μέχρι τώρα η επίτευξη της συμφωνίας δεν είναι εφικτή.

Ορισμένες χώρες υποστηρίζουν ότι αν υπήρχε μια ανάλογη συμφωνία, θα μπορούσαν να καταργηθούν οι φόροι ψηφιακών υπηρεσιών.

Να σημειωθεί ότι οι εισπράξεις των ευρωπαϊκών κρατών από τον φόρο ψηφιακών υπηρεσιών είναι πλέον σημαντικές. Στη Γαλλία στην πενταετία 2020-25 οι εισπράξεις έχουν υπερδιπλασιαστεί και υπολογίζονται φέτος σε 774 εκατ. ευρώ.

Βέβαια υπάρχουν εμπόδια για μια παγκόσμια συμφωνία στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ για τον ελάχιστο εταιρικό φόρο. Ίσως μπο-

ρεί να επιτευχθεί αν οι ισχυρές αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας προτιμήσουν την ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση που αυξάνεται στις περισσότερες χώρες.

Τον Ιούνιο οι ΗΠΑ υπέγραψαν μια δήλωση της ομάδας G7, η οποία είναι υπέρ του «εποικοδομητικού διαλόγου για τη φορολόγηση της ψηφιακής οικονομίας». Αν η δήλωση αυτή ισχύει, η ξαφνική «έκρηξη» του προέδρου Τραμπ εναντίον «της αδικίας των υπέροχων αμερικανικών εταιρειών» ίσως εντάσσεται στη διαπραγμάτευση που θα γίνει στον ΟΟΣΑ.

Ωστόσο η «περίφραξη» ρητορική αλλά και οι τακτικές διαπραγματεύσεων αντανάκλουν την τεχνολογική υστέρηση της Ευρώπης που διακρίνεται στη χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών και όχι στη δημιουργία τους. Αποδέχεται έτσι τον ρόλο του πελάτη και απλώς ανησυχεί, ίσως και διαπραγματεύεται για όσα πρέπει να πληρώσει.

Κάθε εβδομάδα, Νέες ευκαιρίες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy

Altamira
doValue Group

Κάμψη για μεγάλα φωτοβολταϊκά

Επιμέρους, οι επενδύσεις σε χερσαία αιολικά πάρκα και μεγάλα φωτοβολταϊκά μειώθηκαν κατά 13% φτάνοντας στο χαμηλότερο ποσοστό από το 2006, με την Ελλάδα να συγκαταλέγεται στις αγορές που σημείωσαν από τις μεγαλύτερες μειώσεις διεθνώς σε φωτοβολταϊκά μεγάλου κλίμακας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα τελευταία επενδυτικά στοιχεία που συνέλεξε ο πάροχος ερευνών της αγοράς εμπορευμάτων Bloomberg NEF (BNEF), οι παγκόσμιες επενδύσεις σε ηλιακή ενέργεια έφτασαν τα 252 δισ. δολ. το πρώτο εξάμηνο. Όπως πάντως διαπιστώνει, οι επενδύσεις σε φωτοβολταϊκά μεγάλου κλίμακας δέχτηκαν σημαντική πτώση, με πτώση 19% σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του 2024.

Οι αγορές που είδαν τις μεγαλύτερες μειώσεις επενδύσεων σε ετήσια βάση είναι η ηπειρωτική Κίνα, η Ισπανία, η Ελλάδα και η Βραζιλία, οι οποίες έχουν δει αυξανόμενους περιορισμούς και μεγαλύτερη έκθεση σε αρνητικές τιμές ενέργειας, σηματοδοτώντας ότι οι ανησυχίες για τα

Ρεκόρ επενδύσεων σε ΑΠΕ, ξεπέρασαν τα 380 δισ. δολ.

Αυξήθηκαν κατά 10% το πρώτο εξάμηνο παγκοσμίως, πτώση στις ΗΠΑ λόγω Τραμπ και αύξηση στην Ευρώπη

έσοδα ήταν πρωταρχικής σημασίας για τους επενδυτές, οι οποίοι συγκράτησαν τις επενδύσεις τους. Η δραστηριότητα των επενδυτών ήταν ισχυρότερη σε αγορές με υποστηρικτικές κυβερνητικές δημοπρασίες ή ισχυρή εταιρική ζήτηση ενέργειας.

Οι επενδύσεις σε αιολική ενέργεια έφτασαν στα 126 δισ. δολ. το α' εξάμηνο σε παγκόσμιο επίπεδο, που ήταν η δεύτερη καλύτερη περίοδος στην Ιστορία, με τον όγκο να διαμορφώνεται σχεδόν στο μισό σε σχέση με αυτόν της ηλιακής ενέργειας. Η υπερκρίση αιολική ενέργεια είχε σημαντική συμβολή, προσηλώνοντας 39 δισ. δολ. το α' εξάμηνο του 2025, ξεπερνώντας το σύνολο των επενδύσεων των 31 δισ. δολ. του 2024, σύμφωνα με την BNEF.

Οι επενδύσεις σε αυτόν τον τομέα καθοδηγούνται από μεγά-

λα έργα και το χρονοδιάγραμμα των κυβερνητικών δημοπρασιών, πράγμα που σημαίνει ότι οι σημαντικές διακυμάνσεις στις επενδύσεις με την πάροδο του χρόνου είναι αρκετά φυσιολογικές. Το αυξημένο κόστος των έργων εκτός της ηπειρωτικής Κίνας συνέβαλε επίσης στην αύξηση. Οι επενδύσεις σε χερσαία αιολικά πάρκα κινήθηκαν ελαφρώς πτωτικά.

«Οι επενδυτές και οι αναπτυξιακοί φορείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας επανεξετάζουν την κατανομή κεφαλαίων και επενδύουν τα χρήματά τους εκεί όπου οι αποδόσεις των έργων είναι οι ισχυρότερες», σημειώνει το Bloomberg NEF. «Η μείωση των επενδύσεων σε χερσαία αιολικά πάρκα και μεγάλα φωτο-

λόγω της επιδείνωσης των πολιτικών συνθηκών, ιδίως για την αιολική ενέργεια, και της αυξανόμενης αβεβαιότητας για τους δασμούς.

Αντιθέτως, η Ευρωπαϊκή Ενωση κατέγραψε αύξηση επενδύσεων το πρώτο εξάμηνο του 2025 κατά σχεδόν 30 δισ. δολ., ή 63%, σε σύγκριση με το δεύτερο εξάμηνο του 2024. Αυτά τα στοιχεία υποστηρίζουν την άποψη ότι οι εταιρείες ανακατανέμουν κεφάλαια εκτός ΗΠΑ και προς την Ευρώπη – ιδίως στην υπερκρίση αιολική ενέργεια, όπου αρκετές εταιρείες επικεντρώθηκαν σε εγκαταστάσεις στη Βόρεια Θάλασσα αντί για έργα στις ΗΠΑ, όπως σημειώνει το BNEF.

Οι νεότερες και αναδυόμενες αγορές ΑΠΕ –οι οποίες σημείωσαν σημαντική ανάπτυξη το 2024– διατήρησαν ως επί το πλείστον τα επίπεδα των νέων επενδύσεων. Εξαιρέσεις περιλάμβαναν τη ΝΑ Ασία, όπου οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 7% από το δεύτερο εξάμηνο του 2024, και τη Λατινική Αμερική, όπου οι μικρότερες αγορές κέρδισαν το μεγαλύτερο μερίδιο περιφερειακών επενδύσεων μέχρι σήμερα. Η ηπειρωτική Κίνα παρέμεινε η μεγαλύτερη αγορά, με μερίδιο 44% των παγκόσμιων νέων επενδύσεων το πρώτο εξάμηνο του 2025.

Ανοδικά τα υπεράκτια αιολικά πάρκα

Οι επενδύσεις σε αιολική ενέργεια έφτασαν στα 126 δισ. δολ. το α' εξάμηνο σε παγκόσμιο επίπεδο, που ήταν η δεύτερη καλύτερη περίοδος στην Ιστορία. Σημαντική ήταν η συμβολή της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας, προσελκύοντας κεφάλαια ύψους 39 δισ. δολ. το α' εξάμηνο του 2025.



Οι επενδύσεις σε ΑΠΕ στην Ε.Ε. αυξήθηκαν το πρώτο εξάμηνο κατά σχεδόν 30 δισ. δολ., ή 63%, σε σύγκριση με το δεύτερο εξάμηνο του 2024. Αντιθέτως, στις ΗΠΑ το ίδιο διάστημα σημειώθηκε μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις επενδύσεων, κατά 20,5 δισ. δολ., κάτι που αντικατοπτρίζει την αντίδραση του κλάδου στο αποτέλεσμα των εκλογών των ΗΠΑ.

«Καμπανάκι» για το κόστος της πράσινης μετάβασης

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Τα σοκ που συνεπάγεται για την Ευρώπη το εγχείρημα της μετάβασης στην οικονομία των χαμηλών ρύπων άνθρακα διερευνήσαν οικονομολόγοι του Bruegel, οι οποίοι συμπεράναν ότι το 16% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εκτεθειμένο στον ενεργειακό μετασχηματισμό της. Ανάμεσα στις πιο ευάλωτες χώρες τοποθετείται η Ελλάδα.

Η μελέτη αποτυπώνει μεγάλες διαφορές ως προς την απόδοση της βιωσιμότητας ανάμεσα στα κράτη-μέλη, τόσο σε περιβαλλοντικούς όσο και σε κοινωνικούς όρους, και εντοπίζει ανά χώρα τους τομείς του ΑΕΠ οι οποίοι βρίσκονται κυρίως σε φάση μετάβασης – με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τις ευκαιρίες αλλά και τους κινδύνους που τις συ-

νοδεύουν. «Για να επιβιώσει ένας τομέας θα πρέπει προηγουμένως να προσδιοριστεί ως χώρος μετάβασης. Επιπλέον, θα πρέπει να αξιολογηθεί ο βαθμός προετοιμασίας του», αναφέρεται χαρακτηριστικά στο κείμενο εργασίας του Bruegel, το οποίο ξεχωρίζει τα πεδία με την υψηλότερη ένταση άνθρακα στην Ευρώπη – τα παρουσιάζει ως εξής κατά σειρά προτεραιότητας: ηλεκτρισμός, μεταφορές, εξορύξεις, γεωργία, βιομηχανική παραγωγή, διαχείριση υδάτων, κατασκευές, υπηρεσίες.

Η Σουηδία και η Γαλλία παρουσιάζουν τους χαμηλότερους βαθμούς κινδύνου, με 8% και 9% του ΑΕΠ αντιστοίχως. Στον αντίποδα, περισσότερο εκτεθειμένες εμφανίζονται η Πολωνία και η Βουλγαρία, με 43% και 33% του ΑΕΠ. Η Ελλάδα τοποθετείται στην 6η θέση

της κατάταξης, καθώς οι μεταφορές και δη η ναυτιλία αποτελούν τομέα με υψηλή ένταση άνθρακα και μεγάλα περιθώρια μετασχηματισμού και εξέλιξης. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο επισημαίνεται και η Δανία ως οικονομία ιδιαίτερα εκτεθειμένη στην ενεργειακή μετάβαση, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για σκανδιναβική χώρα η οποία σε άλλους τομείς τηρεί με ευλάβεια τους στόχους βιωσιμότητας. Στο μεταξύ, παρά το γεγονός ότι η Γερμανία έχει μεγαλύτερο βιομηχανικό τομέα από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καταφέρνει να πετυχαίνει χαμηλότερη ένταση άνθρακα από λιγότερο βιομηχανοποιημένα κράτη-μέλη.

Το επίπεδο του ρίσκου ανά χώρα αποτυπώνει τις πιθανές απώλειες στο ΑΕΠ της κατά την ενεργειακή της μετάβαση. Με την

Μπορεί να πλήξει σημαντικά την οικονομία, προειδοποιούν οικονομολόγοι του Bruegel και να εντείνει τον πολιτικό λαϊκισμό.

επισημάνση ότι το ΑΕΠ θα καταγράψει κάποια στιγμή απώλειες και στο σενάριο της επιβράδυνσης του ενεργειακού μετασχηματισμού, υπό την έννοια ότι οι τομείς υψηλών εκπομπών άνθρακα θα καταστούν εκ των πραγμάτων παρωχημένοι, οι ερευνητές του Bruegel προκρίνουν την προσαρμογή της οικονομικής δομής πάνω στην οποία εκτελείται η μετάβαση. Στο πλαίσιο αυτό, και με ειδική

αναφορά στις περιπτώσεις της Δανίας και της Ελλάδας, επισημαίνουν ότι η μείωση των ρύπων δεν θα πρέπει να επιδιωχθεί αποκλειστικά με φόρους άνθρακα, υπογραμμίζοντας ότι τα φορολογικά βάρη είναι σε θέση να υπονομεύσουν τη θέση της Ευρώπης στον διεθνή ανταγωνισμό. Αντ' αυτού προκρίνουν μεικτές πολιτικές, οι οποίες θα μειώνουν μεν τα κίνητρα για τις εκπομπές, αλλά συγχρόνως θα αυξάνουν τα κίνητρα αφενός για την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και αφετέρου για τη χρηματοδότηση της έρευνας και ανάπτυξης, με σαφή προσανατολισμό τις μεταφορές των χαμηλών ρύπων.

«Είναι σημαντικό να παρακολουθούμε προσεκτικά και να ενισχύουμε την υγεία των βιομηχανικών οικοσυστημάτων με το να τα βοηθούμε να υλοποιήσουν τη

μετάβαση. Εάν εφαρμοστούν μεμονωμένα μέτρα πολιτικής, όπως οι φόροι άνθρακα, θα μπορούσαν να αφήσουν βιομηχανικά clusters χωρίς προοπτικές και να τα οδηγήσουν εκτός λειτουργίας. Το αποτέλεσμα δεν θα ήταν μόνο απώλειες στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και την απασχόληση στα clusters, αλλά και απώλειες στους έμμεσα εκτεθειμένους τομείς, όπως οι εταιρείες στελέχωσης, οι ελεγκτικές εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις του τομέα των υπηρεσιών. Επιπλέον, την παραγωγή έντασης άνθρακα των συγκεκριμένων τομέων θα μπορούσε να αντικαταστήσει ακόμη μεγαλύτερη παραγωγή έντασης άνθρακα από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης», αναφέρεται χαρακτηριστικά. Το report της ευρωπαϊκής δεξαμενής σκέψης εκτείνεται και στις κοινω-

νικές παρενέργειες μιας ενεργειακής μετάβασης χωρίς την κατάλληλη πολιτική υποστήριξη: «Η ιδέα μιας “δίκαιης μετάβασης” τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες για την καθοδήγηση της κοινωνίας προς ένα μέλλον με χαμηλότερες εκπομπές άνθρακα υποστηρίζονται από την έμφαση σε ζητήματα ισότητας και δικαιοσύνης για όσους επί του παρόντος δεν έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστο ενεργειακό εφοδιασμό και ζουν σε συνθήκες ενεργειακής φτώχειας – αλλά και για όσους εξαρτώνται για την βιοπορισμό τους από μια οικονομία ορυκτών καυσίμων. Ιδιαίτερα σε μέρη όπου η περιφερειακή μετάβαση απέτυχε, η οικονομική ανάπτυξη σταμάτησε, τα κοινωνικά αποτελέσματα επιδεινώθηκαν και ο πολιτικός λαϊκισμός κέρδισε έδαφος».

**ALPHA BANK**
www.alphabank.com.cy
8000-3333

Μπείτε στην κλήρωση με τις κάρτες Mastercard! Για συναλλαγές από 1 έως 30 Σεπτεμβρίου.

Ελάχιστο ποσό μηνιαίας χρήσης κάρτας **€800**. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2025

4¹ πακέτο για άτομα για το Ροβανιέμι



ALPHA SPEND & WIN

TOP KINISIS

Ελαφρύνσεις για οικογένειες με παιδιά

Η φορολογική κλίμακα θα διαφοροποιείται ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση

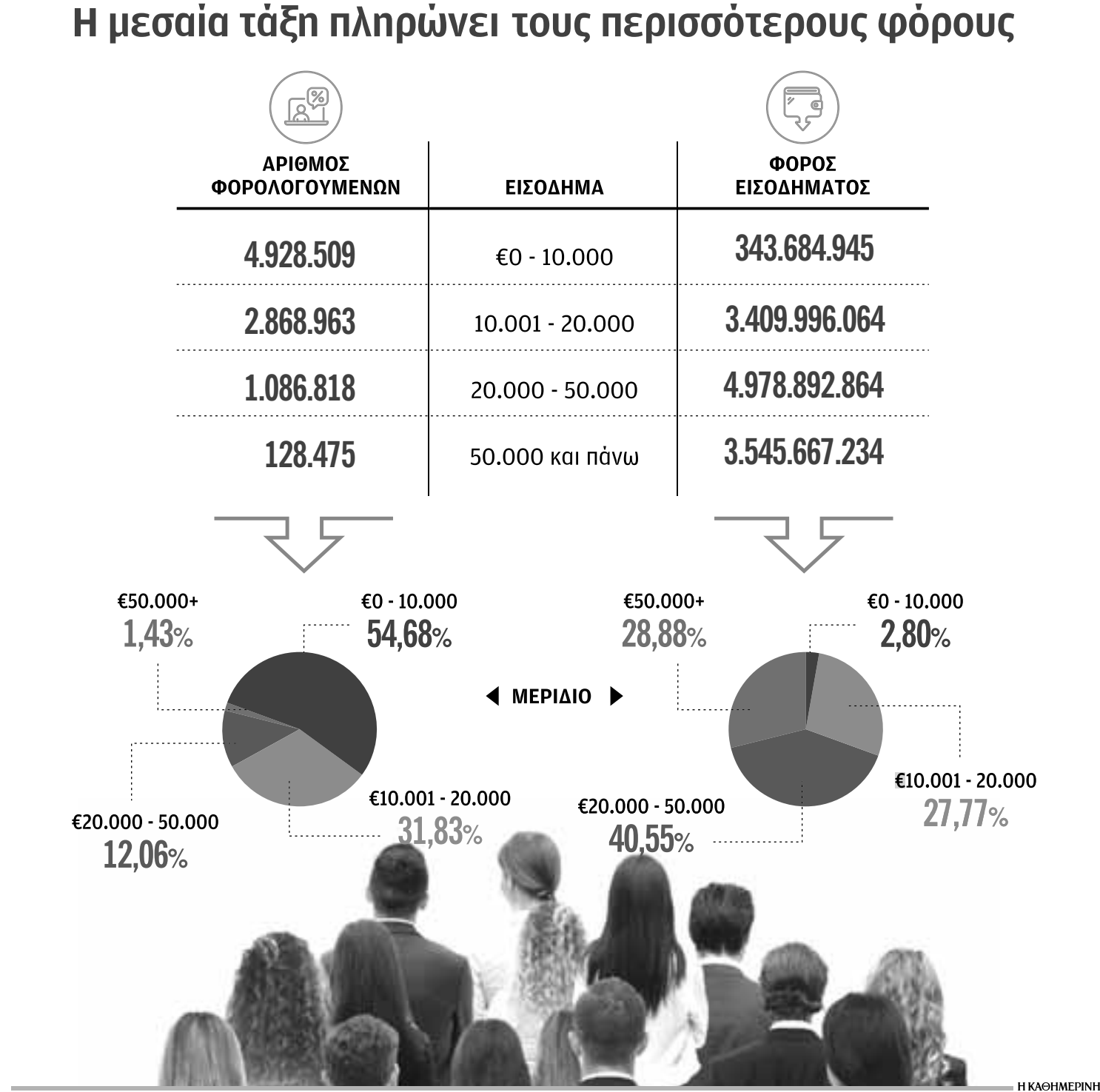
Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΠΟΥ**

Με νέα φορολογική κλίμακα –η οποία θα διαφοροποιείται ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση– ώστε να προκύπτει διακριτό και μετρήσιμο όφελος για τους φορολογουμένους με προστατευόμενα τέκνα– θα πορευτεί η κυβέρνηση το 2026, θέτοντας πολλαπλούς στόχους: να απαντήσει στην κριτική για τη μη τιμариθοποίηση της κλίμακας που δημιουργεί τον φορολογικό πληθωρισμό, να προβάλει ένα ισχυρότερο οικονομικό κίνητρο στους γονείς εν μέσω όξυνσης του δημογραφικού και να εξασφαλίσει «έμμεσες αυξήσεις» στο καθαρό εισόδημα εκατομμυρίων μισθωτών και συνταξιούχων, με δεδομένο ότι οι πληθωριστικές πιέσεις συνεχίζονται και εξαγνίζουν τις όποιες ονομαστικές αυξήσεις.

Για τη χρηματοδότηση της νέας κλίμακας θα διατεθούν περισσότερα από ένα δισ. ευρώ, ήτοι πάνω από τα δύο τρίτα του «πακέτου της ΔΕΘ». Πολιτικοί και οικονομικοί λόγοι υπαγορεύουν τη συγκεκριμένη επιλογή. Πρώτον, από τη νέα φορολογική κλίμακα θα δουν όφελος –μικρότερο ή μεγαλύτερο– περισσότερα από 3,5 εκατ. φορολογούμενοι, στη συντριπτική τους πλειονότητα μισθωτοί και συνταξιούχοι. Δεν προκύπτει όφελος για περίπου πέντε εκατομμύρια φυσικά πρόσωπα που εμφανίζονται στα αρχεία της εφορίας, τα οποία όμως, ούτως ή άλλως, δεν συμμετέχουν στα φορολογικά βάρη δηλώνοντας ετήσιες αποδοχές χαμηλότερες του αφορολογήτου.

Δεύτερον, το όφελος θα είναι άμεσο. Με την καταβολή της 1ης μισθοδοσίας ή της πρώτης σύνταξης του 2026, θα προκύψει και η όποια μείωση της παρακράτησης φόρου. Το ζήτημένο είναι, σε συνδυασμό και με τις ονομαστικές αυξήσεις που προγραμματίζονται σε μισθούς και συντάξεις για το 2026, να προκύψει μια «καθαρή» αύξηση του μισθού, η οποία (τουλάχιστον) θα καλύπτει τον πληθωρισμό.

Τρίτον, η παρέμβαση έχει μόνιμα χαρακτηριστικά –ο ίδιος τρόπος υπολογισμού του φόρου εισοδήματος αλλά και της παρακράτησης θα ισχύει για όλα τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν μετά το 2026– αλλά ταυτόχρονα ελεγχόμενο δημοσιονομικό κόστος. Αυτό είναι και το βασικό «προτέρημα» της λύσης επανασχεδιασμού της φορολογικής κλίμακας συγκριτικά με την τιμариθμική αναπροσαρμογή. Κατά τον επανασχεδιασμό προκύπτει ένα δημοσιονομικό κόστος (σ.σ. στην προκειμένη περίπτωση πάνω από ένα δισ. ευρώ) το οποίο παραμένει στα-



θερό σε βάθος χρόνου.

Με την τιμариθοποίηση τα κλιμάκια τροποποιούνται σε ετήσια βάση –με ανάλογο όφελος φυσικά για τους φορολογουμένους–, κάτι που σημαίνει ότι κάθε χρόνο πρέπει να λαμβάνονται και οι ανάλογες δημοσιονομικές προβλέψεις.

Το οικονομικό επιτελείο «έτρεξε» δεκάδες σενάρια προκειμένου να καταλήξει στη νέα μορφή της φορολογικής κλίμακας η οποία, έχοντας παραμείνει «παγωμένη» ουσιαστικά από το 2019, έχει δημιουργήσει πολύ μεγάλη αύξηση της παρακράτησης φόρου για τους μισθωτούς, ειδικά αυτούς με μηνιαίες αποδοχές της τάξης των 1.500-2.000 ευρώ. Η οριστική μορφή αποτελεί το «επτασφράγιστο μυστικό», καθώς τα βασικά στοιχεία θα εξαγγελθούν από τον πρωθυπουργό το

Σάββατο για να εξειδικευτούν στη συνέχεια –μαζί με τα υπόλοιπα μέτρα του πακέτου της ΔΕΘ– από τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, πιθανότατα τη Δευτέρα. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι τη νέα φορολογική κλίμακα διέπει μια συγκεκριμένη «φιλοσοφία», η οποία συνοψίζεται ως εξής: **1.** Προτεραιότητα είναι να υπάρξει αισθητά μεγαλύτερο όφελος μέσω της νέας φορολογικής κλίμακας για τους φορολογούμενους με προστατευόμενα τέκνα. Μεταξύ των σεναρίων που μελετήθηκαν ήταν και ο σχεδιασμός μιας διαφορετικής κλίμακας για οικογένειες ώστε να μην περιορίζεται το φορολογικό όφελος σε μια προσαύξηση του αφορολογητού για όσους αποκτήν παιδιά, όπως συμβαίνει σήμερα. Η απλή αύξηση της έκπτωσης φόρου έχει οριζόντιο

αποτέλεσμα. Δηλαδή, αν τα 900 ευρώ που προβλέπονται σήμερα ως έκπτωση φόρου για όσους έχουν ένα παιδί γίνουν 1.000 ευρώ, τη διαφορά των 100 ευρώ θα την κερδίσει και αυτός που έχει εισόδημα 15.000 ευρώ τον χρόνο και αυτός που έχει εισόδημα 35.000 ευρώ τον χρόνο. Με διαφορετικό τρόπο φορολόγησης υπάρχουν περισσότερα περιθώρια για στοχευμένη πολιτική ενίσχυσης, ώστε να ευνοηθούν περισσότερο τα μεσαία εισοδήματα και να υπάρξει ένα ουσιαστικό οικονομικό κίνητρο για τις οικογένειες. Η χρηματοδότηση μεγαλύτερων φορολογικών ελαφρύνσεων για την οικογένεια δεν είναι παρέμβαση που απευθύνεται στην πλειονότητα. Από το σύνολο των εννέα εκατομμυρίων φορολογουμένων, οι οκτώ στους 10 είναι είτε εργέντδες (61,2%

του συνόλου) είτε ζευγάρια χωρίς παιδιά (19,7% του συνόλου). Μόλις οι δύο στους 10 έχουν προστατευόμενα τέκνα, με το ποσοστό να καταγράφει συνεχή πτώση τα τελευταία χρόνια. Πρώτον, διότι τα παιδιά ενηλικιώνονται και κάνουν την ιδιότητα του προστατευόμενου μέλους και δεύτερον διότι οι γεννήσεις βαίνουν συνεχώς μειούμενες. Για φέτος υπολογίζεται ότι μετά bias θα φτάσουμε στις 65.000-67.000 γεννήσεις, καταγράφοντας νέο ιστορικό χαμηλό. **2.** Δεν αναμένεται να πέσει ιδιαίτερο βάρος στην αύξηση του αφορολογήτου, κάτι που θα οδηγούσε στην αύξηση του αριθμού των φορολογουμένων που δεν θα πλήρωναν καθόλου φόρο. Ήδη, σπ... ζώνη της μηδενικής επιβάρυνσης κινούνται περισσότεροι από τους μισούς

φορολογούμενους. Με βάση τις περυσινές φορολογικές δηλώσεις, το 54,68% των φορολογουμένων, περίπου 4,92 εκατ., «ήκωσαν» μόλις το 2,8% των συνολικών φορολογικών βαρών, ήτοι περίπου 340 εκατ. ευρώ από το σύνολο των 12 και πλέον δισ. ευρώ. Τα στοιχεία των φετινών φορολογικών δηλώσεων μπορεί να αφορούν περισσότερους φόρους, όμως η κατανομή δεν έχει αλλάξει δραματικά.

3. Το ζήτημένο της νέας φορολογικής κλίμακας είναι να υπάρξει ουσιαστικό όφελος για τους έχοντες ετήσια εισοδήματα από 10.000 έως και 50.000 ευρώ. Πολιτικά, χρησιμοποιείται γι' αυτή την κοινωνική ομάδα ο όρος «μεσαία τάξη». Στην πραγματικότητα πρόκειται για περίπου 3,95 εκατ. φορολογουμένους οι οποίοι όμως πληρώνουν πάνω από τα δύο τρίτα του συνολικού φόρου εισοδήματος (περίπου 8,4 δισ. ευρώ σε σύνολο 12,2 δισ. ευρώ). Το κατά κεφαλήν όφελος που θα προκύψει από την εφαρμογή της νέας κλίμακας θα υπολογιστεί μετά τη δημοσίευσή της. Εκτιμάται πάντως ότι η μείωση της μέσης επιβάρυνσης θα είναι μονοψήφια, λόγω υψηλού δημοσιονομικού κόστους. Η ενίσχυση της συγκεκριμένης κατηγορίας φορολογουμένων και με τη μείωση της παρακράτησης φόρου θεωρείται κρίσιμη και πολιτικά, καθώς εδώ εντοπίζεται ο μέσος μισθός της χώρας, ο οποίος αναμένεται να διαμορφωθεί στο κλείσιμο της φετινής χρονιάς λίγο πάνω από τα επίπεδα των 1.400 ευρώ.

4. Η Ελλάδα μετράει μόλις 128.475 φορολογούμενους που... τολμούν να δηλώσουν εισοδήματα πάνω από 50.000 ευρώ τον χρόνο. Είναι το 1,43% των φορολογουμένων, οι οποίοι όμως πληρώνουν φόρους άνω των 3,5 δισ. ευρώ, δηλαδή το 28,88% του συνολικού ποσού που καταλογίζεται σε όλους τους πολίτες της χώρας. Το βασικό πρόβλημα σε αυτή την εισοδηματική κατηγορία είναι ο πολύ υψηλός συντελεστής (σ.σ. το 44%), ο οποίος όμως ενεργοποιείται από πολύ χαμηλά επίπεδα (σ.σ. 40.000 ευρώ). Πρόκειται για το ισχυρότερο κίνητρο απόκρυψης εισοδημάτων για στελέχη και εργοδότες που θέλουν να ανταμείψουν καλά τους εργαζομένους τους. Ο πολύ μικρός αριθμός φορολογουμένων που κατατάσσονται στα υψηλά κλιμάκια δικαιολογείται και από τις μεθόδους φοροαποφυγής που αναζητούν οι εμπλεκόμενοι προκειμένου να αποφύγουν την πολύ υψηλή επιβάρυνση, η οποία ξεπερνάει το 60%, αν προστεθούν και οι ασφαλιστικές εισφορές.

Πολύ υψηλή παρακράτηση

Το οικονομικό επιτελείο έτρεξε 10άδες σενάρια προκειμένου να καταλήξει στη νέα μορφή της φορολογικής κλίμακας η οποία, έχοντας παραμείνει «παγωμένη» ουσιαστικά από το 2019, έχει δημιουργήσει πολύ μεγάλη αύξηση της παρακράτησης φόρου για τους μισθωτούς.

Εμφαση στη μείωση των άμεσων φόρων

Το κόστος χρηματοδότησης της νέας φορολογικής κλίμακας θα αποτυπωθεί στο προσχέδιο του προϋπολογισμού που θα κατατεθεί στις αρχές Οκτωβρίου στη Βουλή. Ακόμη και αν ξεπεράσει το 1 δισ. ευρώ όπως προγραμματίζεται, αυτό δεν θα λειτουργήσει ως εμπόδιο στο να καταγραφεί νέα γενναία αύξηση της πρόβλεψης για τα φορολογικά έσοδα που προγραμματίζεται να εισπραχθούν κατά τη διάρκεια της επόμενης χρονιάς.

Το 2026 θα είναι η χρονιά του ιστορικού ρεκόρ όσον αφορά το

ύψος των φορολογικών εσόδων, καθώς το προσχέδιο θα δείξει ονομαστικό ΑΕΠ υψηλότερο των 262 δισ. ευρώ, σύμφωνα τουλάχιστον με τις μέχρι τώρα ενδείξεις. Και αν το νέο ιστορικό ρεκόρ φορολογικών εσόδων θα αποτελέσει το ένα βασικό χαρακτηριστικό του προϋπολογισμού του 2026, το άλλο θα είναι η περαιτέρω αύξηση του μεριδίου των έμμεσων φόρων στο καλάθι των φορολογικών εσόδων. Ο λόγος προφανώς: ριχνοντας το βάρος στη μείωση της άμεσης φορολογίας, η κυβέρ-

Οι φοροελαφρύνσεις θα αυξήσουν το εισόδημα, κάτι που θα τονώσει την κατανάλωση και μπορεί να αυξήσει το μερίδιο των έμμεσων φόρων στο καλάθι των φορολογικών εσόδων.

νηση θα αυξήσει το μερίδιο της έμμεσης, καθώς ο ΦΠΑ θα συνεχίσει να αποδίδει περισσότερους φόρους λόγω πληθωρισμού αλλά και αύξησης της κατανάλωσης. Προς το παρόν, οι γενναίες μειώσεις συντελεστών στην έμμεση φορολογία –και ειδικά στον ΦΠΑ– δεν αποτελεί επιλογή της κυβέρνησης καθώς το ενδιαφέρον στρέφεται στην άμεση φορολογία προκειμένου να υπάρχει και άμεσο αποτέλεσμα για τους φορολογούμενους.

Τα φορολογικά έσοδα του 2026

αναμένεται να είναι αυξημένα ακόμη και κατά 3-4 δισ. ευρώ συγκριτικά με τα αντίστοιχα του 2025. Το ακριβές ποσό, το οικονομικό επιτελείο θα το γνωρίζει στο τέλος Σεπτεμβρίου, οπότε θα «κλειδώσουν» οι μακροοικονομικές προβλέψεις για το επόμενο έτος. Η λογική πάντως είναι ότι τα φορολογικά έσοδα αντιστοιχούν συνήθως στο 35%-40% του ονομαστικού ΑΕΠ. Αν λοιπόν το ονομαστικό ΑΕΠ αυξηθεί κοντά στο 5% (ήτοι περίπου κατά 12 δισ. ευρώ συγκριτικά με το αντίστοιχο του 2025),

τότε και τα φορολογικά έσοδα θα ενισχυθούν κατά 3 με 4 δισ. ευρώ, ακόμη και αν αφαιρεθούν οι ελαφρύνσεις της νέας κλίμακας. Υπάρχουν και δύο πιθανές δεξαμενές περαιτέρω αύξησης των φορολογικών εσόδων. Η μία έχει να κάνει με την απόδοση των μέτρων καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και η δεύτερη με το γεγονός ότι η μείωση των φορολογικών συντελεστών στην κλίμακα μπορεί να λειτουργήσει και ως κίνητρο για την εμφάνιση υψηλότερων εισοδημάτων.

Επιστροφή στην πατρίδα με φορολογικά οφέλη

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που θεσπίστηκε το 2020 για τα φυσικά πρόσωπα που επιλέγουν να επιστρέψουν από το εξωτερικό και να εργαστούν σε νέες θέσεις εργασίας στην Ελλάδα φαίνεται πως αποδίδει καρπούς. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, έχουν ήδη υποβληθεί περισσότερες από 8.000 αιτήσεις από άτομα που επιθυμούν να μεταφερουν τη φορολογική κατοικία τους στη χώρα μας και να εργαστούν εντός της ελληνικής επικράτειας, κερδίζοντας ταυτόχρονα από τα φορολογικά κίνητρα.

Νέα πλατφόρμα

Η συντριπτική πλειονότητα των αιτήσεων προέρχεται από Έλληνες που είχαν μεταναστεύσει τα χρόνια της οικονομικής κρίσης και πλέον επιστρέφουν με στόχο την απασχόληση σε νέες επαγγελματικές θέσεις. Αυτή η θετική εξέλιξη, σε συνδυασμό με την πρόθεση της κυβέρνησης να ενισχύσει περαιτέρω την απασχόληση, οδήγησε στη λήψη πρωτοβουλιών για την απλοποίηση και την επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών. Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση και η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων δρομολογούν τη δημιουργία μιας νέας ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την υποβολή αιτήσεων, με

ταυτόχρονη μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Σύμφωνα με στελέχη της ΑΑΔΕ, εντός του τρέχοντος έτους η διαδικασία εγγραφής και απόκτησης αριθμού φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) θα ολοκληρώνεται εντός λίγων ημερών, αντί για τους μήνες που απαιτούνται σήμερα.

Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά μια απλή αίτηση. Όσοι πληρούν τις προϋποθέσεις και επιθυμούν να εργαστούν στην Ελλάδα, επωφεληθούν από τη νομοθεσία που προβλέπει μείωση του φόρου εισοδήματος κατά 50%, θα συμπληρώνουν την αίτηση και μέσω διαλειτουργικότητας με το υπουργείο

Ξεπερνούν τις 8.000 οι αιτήσεις, κυρίως Ελλήνων που έφυγαν τα χρόνια της κρίσης, για μεταφορά φορολογικής κατοικίας στη χώρα.

Εργασίας και την πλατφόρμα «Εργάνη» θα αντλούνται όλα τα απαραίτητα στοιχεία.

Η διαδικασία θα περιλαμβάνει ελέγχους σε όλα τα στάδια, αξιοποιώντας την τεχνολογία για

την άμεση διασύνδεση της ΑΑΔΕ με άλλους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες, εξασφαλίζοντας την εγκυρότητα και την ταχύτητα των διαδικασιών.

Παράλληλα, μέσω της νέας ηλεκτρονικής πλατφόρμας θα ψηφιοποιηθεί και η διαδικασία παρακολούθησης όσων εντάσσονται σε αυτό το καθεστώς. Συγκεκριμένα θα παρακολουθείται εάν τηρούνται οι όροι του προγράμματος από τους υπόχρεους, όπως η συνέχιση της εργασίας τους ή τυχόν μεταβολές στην επαγγελματική τους κατάσταση, ώστε να διαπιστώνεται αν συνεχίζουν να πληρούν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις. Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων

του υπουργείου, έχουν υποβληθεί περισσότερες από 8.000 αιτήσεις, εκ των οποίων έχουν εγκριθεί περίπου 5.000. Μόνο κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους υποβλήθηκαν 750 νέες αιτήσεις. Πρόκειται κυρίως για Έλληνες που είχαν εγκαταλείψει τη χώρα κατά την περίοδο των μνημονίων και επανέρχονται για να εργαστούν σε νέες θέσεις, με ευνοϊκό φορολογικό συντελεστή. Ωστόσο, 1.379 αιτήσεις παραμένουν σε εκκρεμότητα, κυρίως λόγω ελλείπων δικαιολογητικών.

Τι κερδίζουν

Το ενδιαφέρον για την ένταξη στις εν λόγω διατάξεις είναι

ιδιαίτερως αυξημένο καθώς προβλέπεται απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος για το 50% των εισοδημάτων που αποκτούν στην Ελλάδα, για χρονικό διάστημα επτά ετών. Η ρύθμιση αυτή απευθύνεται τόσο σε όσους πρόκειται να απασχοληθούν σε νέες θέσεις εργασίας όσο και σε όσους ξεκινούν δραστηριότητα ως αυτοαπασχολούμενοι. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική κατοικία τους στην Ελλάδα επωφελούνται όχι μόνο από τη μείωση κατά 50% του φόρου εισοδήματος, αλλά και από την απαλλαγή από το τεκμήριο κατοχής και χρήσης Ι.Χ. οχήματος.



Προσκυνήματα του Πόντου

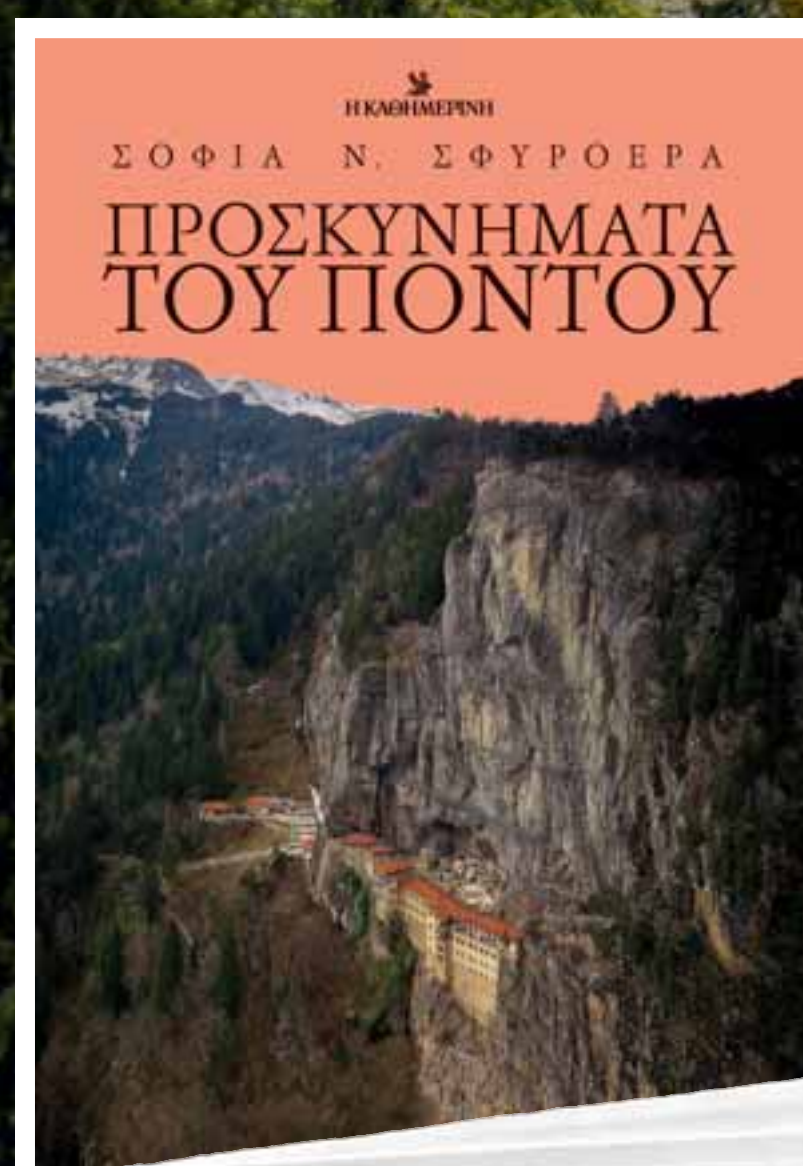
Μια ευλαβική περιήγηση
στον χρόνο, στον χώρο
και στα μνημεία του Πόντου,
από την εποχή του Βυζαντίου
έως τη Γενοκτονία
και τον ξεριζωμό

Η Παναγία Σουμελά
και τα άλλα μοναστήρια
του ποντιακού Ελληνισμού

Η ιστορία,
η αρχιτεκτονική,
τα ιερά κειμήλια

7/9

με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy

Η «Υφαντής» εξαγόρασε τον ανταγωνιστή της

Το success story της μικρής οικογενειακής επιχείρησης από το Μοσχάτο που έγινε Νο 1 στην Ελλάδα και το μεγάλο ντιλ με τη «Νίκας»

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Αποφεύγουν τις κοσμικές εκδηλώσεις, αλλά και τις συνεντεύξεις. Λίγοι, εκτός του επιχειρηματικού κόσμου, γνωρίζουν πώς είναι στην όψη. Ωστόσο, τα προϊόντα που παράγονται από τα εργοστάσιά τους εδώ και 45 χρόνια είναι εξαιρετικά δημοφιλή στους καταναλωτές όλων των ηλικιών –όλοι έμαθαν τον gummy bear από το παριζάκι «Υφαντής», όπως και την Κίτσα την Κοτομπουκίτσα– χαρίζοντάς τους εδώ και αρκετά χρόνια την πρώτη θέση στην κατηγορία των αλλαντικών. Μία θέση που μετά την απόφασή τους να εξαγοράσουν την αλλαντοβιομηχανία «Νίκας», αναμένεται να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο, καθώς προσθέτουν στο χαρτοφυλάκιό τους μερικά ακόμη ισχυρά σήματα και στην παραγωγική τους δύναμη ένα πολύ σημαντικό εργοστάσιο. Ο λόγος, φυσικά, για τον Αλέξιο και τον Χαράλαμπο Υφαντή, τα αδέρφια από τον Λια Θεσπρωτίας, ιδρυτές της εταιρείας τροφίμων «Υφαντής», η οποία βρέθηκε στο προσκήνιο τις τελευταίες ημέρες λόγω της ανακοίνωσης υπογραφής δεσμευτικής συμφωνίας με τον Σπύρο Θεοδωρόπουλο με αντικείμενο την απόκτηση του 100% των μετοχών της «Νίκας».

Αυγούστος 1979

Πριν από ακριβώς 46 χρόνια, στα τέλη Αυγούστου 1979, ακριβώς τρεις μήνες μετά την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης της Ελλάδας στην ΕΟΚ (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα), τα αδέρφια Υφαντή ιδρύουν μια μικρή οικογενειακή επιχείρηση με σκοπό την παραγωγή αλλαντικών. Βήμα αρκετά παράτολμο την εποχή εκείνη, καθώς την αγορά των τυποποιημένων αλλαντικών μονοπωλούσε η «Νίκας» η εταιρεία που είχε ιδρύσει ο Παναγιώτης Νίκας το

1966 και είχε πλέον εδραιωθεί. Η παραγωγή για την «Υφαντής» ξεκινάει ουσιαστικά το 1980, με το πρώτο εργοστάσιο να βρίσκεται στο Μοσχάτο, επί της οδού Υδρας και χρόνο με τον χρόνο η ζήτηση αυξάνεται, οι πωλήσεις ενισχύονται και προβάλλει η ανάγκη για μεγαλύτερες και πιο σύγχρονες παραγωγικές εγκαταστάσεις. Έτσι, το 1992 η παραγωγή μεταφέρεται σε νέες εγκαταστάσεις 15.000 τ.μ. στην οδό Σενέκα 4, στην Κηφισιά, κοντά στην εθνική οδό Αθηνών - Λαμίας. Είναι το πρώτο εργοστάσιο αλλαντικών που συναντά κανείς στην έξο-

Με την προσθήκη της «Νίκας» ο τζίρος του ομίλου Υφαντή αναμένεται να προσεγγίσει ή και να ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ, καθώς θα αποκτήσει ακόμη ένα ισχυρό σήμα στη λιανική αγορά.

δο από την Αθήνα προς τη Λαμία, αφού μερικά χιλιόμετρα πιο πάνω, εκατέρωθεν της εθνικής οδού βρίσκονται τα εργοστάσια της «Νίκας» (στον Αγίο Στέφανο) και της Creta Farms (στο Κρυονέρι), κάποτε πανίσχυρων ανταγωνιστών της «Υφαντής». Ας σημειωθεί ότι το 1991, ένα χρόνο πριν η «Υφαντής» μεταφερθεί στις καινούργιες εγκαταστάσεις, η «Νίκας» περνούσε την πόρτα της Σοφοκλέους, ενώ την ίδια εποχή η Creta Farms, που είχε ιδρυθεί το 1970 στο Ρέθυμνο από τον Στέλιο Δομαζάκη, διπλάσιαζε τις εγκαταστάσεις της στην Κρήτη, με το τιμόνι να έχουν πάρει πλέον οι γιοι του,

€205,28 εκατ.

ήταν το 2023 ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της «Υφαντής» από 190,18 εκατ. ευρώ το 2022.

16

θυγατρικές εταιρείες έχει αναπτύξει ο όμιλος Υφαντή, εκ των οποίων οι 7 εκτός Ελλάδας και συγκεκριμένα σε Ρουμανία, Βουλγαρία, Κύπρο, Γαλλία (δύο εταιρείες), ΗΠΑ και Ηνωμένο Βασίλειο.

13%

των πωλήσεων της εταιρείας πραγματοποιήθηκαν το 2023 εκτός Ελλάδας, με την πλειονότητα αυτών σε χώρες-μέλη της Ε.Ε., χωρίς να λείπουν φυσικά και οι πωλήσεις σε τρίτες χώρες.

886 άτομα

ήταν ο μέσος όρος απασχολούμενου προσωπικού σε επίπεδο ομίλου το 2023 και 501 άτομα ο μέσος όρος απασχολούμενου προσωπικού στη μητρική εταιρεία.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ώστε να έχει πρόσβαση σε πρώτες ύλες και γρήγορη έξοδο σε ξένες αγορές. Είχε προηγηθεί το 1995 η δημιουργία της εταιρείας «Υφαντής Α.Ε. - Διανομές Θεσσαλίας» με στόχο, πέρα από τη διανομή των προϊόντων, και την παραγωγή φέτας, κάτι που συνέβαλε στη μετεξέλιξη της εταιρείας από απλή αλλαντοβιομηχανία σε όμιλο τροφίμων με πλούσιο χαρτοφυλάκιο προϊόντων. Το 1998 είναι η χρονιά που η «Υφαντής» ξεκινάει διεθνή καριέρα, ιδρύοντας θυγατρική, την Ifantis Romania SA, η οποία μάλιστα από το 1999 αρχίζει και παραγωγική δραστηριότητα, για

την Ελλάδα) έως πίτες, έτοιμες σαλάτες και σάλτσες, αλλά και plant based γεύματα.

Από τα 205 εκατ. ευρώ τζίρου που πραγματοποίησε ο όμιλος το 2023, σύμφωνα με την τελευταία δημοσιευμένη οικονομική του έκθεση, τα περίπου 25 εκατ., ποσοστό κοντά στο 13%, αφορούσαν πωλήσεις εκτός Ελλάδας, με τα 17 εκατ. ευρώ να αφορούν πωλήσεις σε χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης και τα υπόλοιπα πωλήσεις σε τρίτες χώρες.

Το χαρτοφυλάκιο του ομίλου αποτελείται κυρίως από τα αλλαντικά, συσκευασμένα και κύμα, για τις ανάγκες της λιανικής, αλλά και του HORECA, ενώ δραστηριοποιείται με μεγάλη επιτυχία και στις σαλάτες (χούμους, ρωσική κ.λπ.), στα έτοιμα προς μαγειρεία κρεατοσκευάσματα (κοτομπουκιές, κεφτεδάκια κ.ά.), στις κατεψυγμένες, έτοιμες προς ψήσιμο πίτσες και στα κατεψυγμένα λαχανικά. Η εταιρεία δραστηριοποιείται στα premium αλλαντικά και με το σήμα «Θράκας Γεύσεις», προϊόντα που παράγονται από το εργοστάσιο της Luncheon Meat.

Με την προσθήκη της «Νίκας» ο τζίρος του ομίλου Υφαντή αναμένεται να προσεγγίσει ή και να ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ, καθώς θα αποκτήσει ακόμη ένα ισχυρό σήμα στη λιανική, μεγάλη παρουσία στα αλλαντικά ιδιωτικής ετικέτας έχοντας ένα πολύ ισχυρό σήμα στη λιανική, αλλά και ικανοποιητική παρουσία στο κανάλι του HORECA.

Και ξενοδόχοι

Ακολουθώντας το παράδειγμα αρκετών βιομηχάνων τροφίμων, η οικογένεια Υφαντή έχει παρουσία και στον ξενοδοχειακό κλάδο, μέσω διαφορετικών εταιρειών. Στην κατοχή της βρίσκονται τα ξενοδοχεία Fresh Hotel στο κέντρο της Αθήνας, SAY και Υ στην Κηφισιά, καθώς και δύο ξενοδοχεία στη Σάμο.

Το 1998 ιδρύεται η θυγατρική, Ifantis Romania SA, για να ακολουθήσουν στη συνέχεια θυγατρικές εταιρείες στη Βουλγαρία, στην Κύπρο, στη Γαλλία, στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

να ακολουθήσουν στη συνέχεια θυγατρικές εταιρείες με εμπορική δραστηριότητας σε σειρά άλλων χωρών: το 2008 στη Βουλγαρία, το 2012 στην Κύπρο, το 2016 στη Γαλλία και άλλη μία το 2019, το 2018 στις ΗΠΑ και συγκεκριμένα στο Νιου Τζέρσεϊ, το 2022 στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ειδικά για την αγορά των ΗΠΑ, στην οποία ο ελληνικός όμιλος δραστηριοποιείται μέσω της κατά 50% θυγατρικής του, της Esti Foods, έχει αναπτύξει ένα ξεχωριστό σήμα, το Esti, και μέσα από συνεργασίες και με παραγωγικές μονάδες στις ΗΠΑ, διαθέτει σειρά προϊόντων, από γιουσούρτα και φέτα (η οποία εισάγεται από

Μάνος και Τάκης Δομαζάκης.

Οι νέες παραγωγικές εγκαταστάσεις δεν ήταν η μοναδική σημαντική επενδυτική κίνηση της οικογένειας Υφαντή τη δεκαετία του '90. Αντιλαμβάνομενοι τη σημασία που έχει να βρίσκονται κοντά στα σημεία πώλησης και ειδικά όταν διακινείς ευαλλοίωτα, ευπαθή προϊόντα, την περίοδο 1994-1996 ιδρύουν

σειρά κέντρων διανομής ανά την Ελλάδα, που σήμερα αποτελούν θυγατρικές εταιρείες του ομίλου Υφαντή σε Θεσσαλονίκη, Δράμα, Ιωάννινα, Κοζάνη, Κέρκυρα, Κρήτη, Τρίπολη, Ρόδο, Πάτρα, Λάρισα. Κέντρα διανομής διαθέτει η εταιρεία φυσικά και εκεί όπου βρίσκονται τα εργοστάσιά της, στην Κηφισιά, στην Αλεξανδρούπολη και στο Γριζά-

νο Τρικάλων, στην περιοχή της Φαρκαδόνας. Πώς και τότε η εταιρεία απέκτησε δύο ακόμη εργοστάσια; Το 1998 προχώρησε στην εξαγορά της εταιρείας Luncheon Meat Εβρου, η οποία είχε ιδρυθεί δύο χρόνια πριν, το 1996 από τον Κ. Βελλάνη, αποκτώντας με αυτόν τον τρόπο παραγωγική βάση για κρεατοσκευάσματα στη Βόρεια Ελλάδα, έτσι

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ

**ΣΠΟΡ FM
95.0**

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΑΠΟ 1η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΤΗ ΓΕΥΣΗ & ΤΑ ΔΡΟΣΙΣΤΙΚΑ COCKTAILS

Πάνω από 7 δισ. το ανεκτέλεστο υπόλοιπο έργων της ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

Θα κατασκευάσει και το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο στη χώρα, στο Ελληνικό

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΖΑΝΟΓΛΟΥ

Ξεπερνάει τα 7 δισ. ευρώ το υφιστάμενο ανεκτέλεστο υπόλοιπο του ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ μετά την πρόσφατη ανάδειξη του ομίλου σε αναδόχο για το μεγαλύτερο μεμονωμένο κτιριακό έργο στο ακίνητο του Ελληνικού. Συγκεκριμένα, η θυγατρική ΤΕΡΝΑ θα αναλάβει να κατασκευάσει το εμπορικό κέντρο «The Ellinikon Mall» για λογαριασμό της Lamda Development, επικρατώντας στη διαγωνιστική διαδικασία που ολοκληρώθηκε πρόσφατα. Πρόκειται για ένα έργο εκτιμώμενου προϋπολογισμού 500 εκατ. ευρώ, που αφορά τη δημιουργία του μεγαλύτερου εμπορικού κέντρου της χώρας, επιφανείας 100.000 τ.μ., σχεδόν διπλάσιος δηλαδή από το «The Mall Athens» των 55.000 τ.μ. που κατέχει την πρωτοκαθεδρία τις τελευταίες δύο δεκαετίες.

Το νέο εμπορικό κέντρο αναμένεται να φιλοξενεί 350 καταστήματα και σημεία εστίασης. Μάλιστα, σύμφωνα με τον σχεδιασμό που έχει υιοθετηθεί, θα προσφέρει τόσο κλειστές επιφάνειες, όσο και καταστήματα τύπου «γειτονιάς», που θα είναι ανεπτυγμένα σε υπαίθριους χώρους, όπως συμβαίνει στα εμπορικά πάρκα. Αυτός ο υβριδικός χαρακτήρας θα προσδώσει όχι μόνο έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα στο συγκρότημα, αλλά επιπλέον θα λειτουργήσει και ως «άμυνα» σε έκτακτες περιστάσεις, όπως π.χ. συνέβη στην πανδημία. Τότε τα εμπορικά κέντρα κλειστό τύπου υποκρέωθηκαν να κλείσουν πλήρως, ενώ αντιθέτως τα εμπορικά πάρκα, ακριβώς λόγω του υπαίθριου χαρακτήρα τους, μπόρεσαν να συνεχίσουν τη λειτουργία τους, ασφαλώς με τις σχετικές προφυλάξεις.

Το ενδιαφέρον των εμπορικών αλυσίδων κρίνεται ήδη πολύ σημα-



Το «The Ellinikon Mall» είναι εκτιμώμενου προϋπολογισμού 500 εκατ. ευρώ, επιφανείας 100.000 τ.μ., σχεδόν διπλάσιος δηλαδή από το «The Mall Athens» των 55.000 τ.μ. που κατέχει την πρωτοκαθεδρία τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Το νέο εμπορικό κέντρο αναμένεται να φιλοξενεί 350 καταστήματα και σημεία εστίασης.

Παράλληλα έχει αναλάβει την κατασκευή ακόμη ενός εμβληματικού συγκροτήματος στο Ελληνικό, του IRC.

ντικ, με τη διοίκηση της Lamda να επιχειρεί την καλύτερη δυνατή κατανόηση του μείγματος των καταστημάτων για τη μέγιστη απόδοση. Πάντως έχουν κιόλας υπογραφεί προσύμφωνα (Heads of Terms) για το 63,6% της συνολικής μεικτής εκμίσθωσης επιφανείας του εμπορικού κέντρου.

Υπολογίζεται ότι το έργο θα ολοκληρωθεί προς το τέλος του 2028

και θα ξεκινήσει να λειτουργεί κατά το πρώτο τρίμηνο του 2029. Η χρηματοδότηση της κατασκευής του εμπορικού κέντρου έχει εξασφαλιστεί μέσω μιας σειράς αυξήσεων κεφαλαίων της Lamda Malls, θυγατρικής της Lamda στον τομέα των εμπορικών κέντρων, αλλά και τραπεζικού δανεισμού. Σε συνδυασμό με το έτερο εμπορικό κέντρο «Riviera Galleria», το κατασκευαστικό κόστος υπολογίζεται σε περίπου 650 εκατ. ευρώ, ενώ επιπλέον 263 εκατ. ευρώ θα απαιτηθούν για τις υποδομές και το κόστος γης κι άλλα 133 εκατ. ευρώ για το χρηματοδοτικό κόστος και άλλες δαπάνες. Τα 271 εκατ. ευρώ θα προέλθουν από ίδια κεφάλαια, 575 εκατ. ευρώ από τραπεζικό δανεισμό και 206 εκατ. ευρώ από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Παράλληλα, η ΤΕΡΝΑ, ως ο κατασκευαστικός βραχίονας του ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, έχει αναλάβει την κατασκευή και ακόμη ενός εμβληματικού συγκροτήματος στο Ελληνικό. Ο λόγος για το IRC («Integrated Resort Complex»), που υλοποιείται από την κοινοπραξία Hard Rock International και ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ. Πρόκειται για μια επένδυση ύψους 1,5 δισ. ευρώ για την ανάπτυξη ενός πολυτελούς ξενοδοχείου, επιφανείας 23.700 τ.μ., το οποίο θα πλαισιώνεται από χρήσεις ψυχαγωγίας και αναψυχής, μέσω της λειτουργίας καζίνο, εστιατορίων, καταστημάτων λιανικής κι ενός κέντρου πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων, χωρητικότητας 10.500 θέσεων. Ο χώρος του καζίνο θα καταλαμβάνει περίπου 15.000 τ.μ.

Σε Λιβανέζους πέρασε ακίνητο της «Μπλε Κέδρος» στο Κουκάκι

Στην υπογραφή προσυμφώνου για την πώληση του κτιρίου, επιφανείας 4.564 τ.μ. στην οδό Φαλήρου στο Κουκάκι, προχώρησε η «Μπλε Κέδρος ΑΕΕΑΠ» των αδελφών Ευμορφίδη. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα επικερδή συμφωνία, καθώς η εισηγμένη είχε αποκτήσει το ακίνητο το 2018, μέσω πλειστηριασμού, καταβάλλοντας ποσό 1,5 εκατ. ευρώ, ενώ το τίμημα που θα εξασφαλιστεί από την πώλησή του θα διαμορφωθεί σε 18,6 εκατ. ευρώ (έχει ήδη εισπραχθεί προκαταβολή 1,5 εκατ. ευρώ).

Πρόκειται για ένα κτίριο που στο παρελθόν λειτουργούσε ως κλειστός χώρος στάθμευσης οχημάτων και η εταιρεία δρομολογούσε επένδυση για τη μετατροπή του σε ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων, συμπληρώνοντας έτσι ιδανικά την επενδυτική παρουσία της στην οδό Φαλήρου, καθώς σε πολύ κοντινή απόσταση λειτουργεί και το Coco-Mat BC Athens που έχει αποτελέσει αιτία δικαστικών περιπετειών τα τελευταία χρόνια λόγω του ύψους του.

Η πολεοδομική ωρίμανση του έτερου κτιρίου στην οδό Φαλήρου (συμβολή με την οδό Δημοτρακοπούλου) φαίνεται πως λειτουργήσει ως σημαντικό δέλεαρ για τον όμιλο Vivinium των Λιβανέζων επιχειρηματιών κ. Χουρί

και Καλουσιτιάν, που προχώρησαν σε συμφωνία με τη διοίκηση της «Μπλε Κέδρος». Υπενθυμίζεται ότι το ακίνητο διαθέτει οικοδομική άδεια από το 2023, ενώ η αξία του έχει αποτιμηθεί (τέλος του 2024) σε 13,5 εκατ. ευρώ, που σημαίνει ότι η «Μπλε Κέδρος» εξασφάλισε σημαντική υπεραξία. Η οριστική υπογραφή της συμφωνίας πώλησης έχει προσδιοριστεί για τις 15 Οκτωβρίου.

Η χρήση δεν πρόκειται να αλλάξει, καθώς οι νέοι επενδυτές θα συνεχίσουν το σχέδιο για την ανάπτυξη ξενοδοχειακής μονάδας. Αυτό που θα αλλάξει όμως είναι η φιλοσοφία του κτιρίου, καθώς αντί για ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων, θα υπάρξει στροφή προς την πολυτέλεια, μειώνοντας τον αριθμό των δωματίων σε 65 ώστε να μεγαλώσει και η επιφάνειά τους, σε συνδυασμό βέβαια και με τις υπόλοιπες αλλαγές. Γι' αυτόν τον σκοπό θα υπάρξει αναπροσαρμογή της μελέτης. Με αυτή την πώληση η «Μπλε Κέδρος» εξασφαλίζει σημαντική ρευστότητα προκειμένου να εστιάσει στο επενδυτικό της πρόγραμμα που περιλαμβάνει οκτώ έργα, συνολικού προϋπολογισμού 71,5 εκατ. ευρώ. Στις νέες επενδύσεις της εταιρείας περιλαμβάνεται η αποκατάσταση ιδιόκτητου διατηρητέου κτιρίου στην οδό



Στο παρελθόν το κτίριο λειτουργούσε ως κλειστός χώρος στάθμευσης οχημάτων. Οι νέοι επενδυτές θα συνεχίσουν το σχέδιο για την ανάπτυξη ξενοδοχειακής μονάδας.

Ασκληπιού 96 στην Αθήνα, για το οποίο εξασφαλίστηκε οικοδομική άδεια στο τέλος Ιανουαρίου. Στο ακίνητο θα δημιουργηθούν έξι διαμερίσματα και δύο χώροι επαγγελματικής χρήσης στο ισόγειο του κτιρίου.

Παράλληλα προχωρούν και οι μελέτες για την αξιοποίηση δύο νέων κτιρίων που έχει εξασφαλίσει η εταιρεία μέσω μακροχρόνιων συμβάσεων μίσθωσης (50 έτη), συνολικού ύψους 13,7 εκατ. ευρώ. Το πρώτο εξ αυτών βρίσκεται στην οδό Μαυρομματαίων 17 στην Αθήνα και είναι επιφανείας 2.650 τ.μ., ενώ το δεύτερο βρίσκεται στην οδό Ζεφύριδος 8 στη Θεσσαλονίκη και είναι επιφανείας 2.032 τ.μ. Το πιθανότερο είναι τα

ακίνητα να αξιοποιηθούν οικιστικά, πιθανώς με τη μορφή των εξυπηρετούμενων διαμερισμάτων, ή ως «μπουτίκ» ξενοδοχεία, χρήση που θεωρείται πιθανή για ακόμη ένα κτίριο της εταιρείας, στην οδό Φειδίου στο κέντρο της Αθήνας. Εκτός Αττικής, το μεγαλύτερο έργο που αναπτύσσεται αφορά τη δημιουργία ξενοδοχείου πέντε αστέρων στη θέση «Ξιφιάς» του Δήμου Μονεμβασίας. Πρόκειται για επένδυση ύψους 6,8 εκατ. ευρώ, ενώ η κατασκευή ξεκίνησε πρόσφατα και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2026. Στην ίδια περιοχή η «Μπλε Κέδρος» προχωρεί και τις μελέτες ωρίμανσης για την ανάπτυξη 58 τουριστικών κατοικιών.

Ν. Χ. ΡΟΥΖΑΝΟΓΛΟΥ

Κλίνες βραχυχρόνιας μίσθωσης



ΠΗΓΗ: INZETE

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ρεκόρ προσφοράς καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης τον Ιούλιο

Διατέθηκαν 246.000 ακίνητα – 1,078 εκατ. οι προσφερόμενες κλίνες

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Νέο ιστορικό υψηλό στις προσφερόμενες κλίνες βραχυχρόνιας μίσθωσης σημείωσε η Ελλάδα τον Ιούλιο, συνεχίζοντας την τάση που ξεκίνησε από πέρυσι και έχει οδηγήσει τον αριθμό τους πάνω από το ένα εκατομμύριο κρεβάτια. Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΞΕΕ), που απεικονίζουν την κατάσταση στα τέλη του 2024, στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν 10.104 ξενοδοχεία όλων των κατηγοριών με συνολικά 447.363 δωμάτια και 894.854 κρεβάτια. Σημαντικά λιγότερα από ό, τι αυτά που προσφέρονται στην αγορά βραχυχρόνιας μίσθωσης. Τον Ιούλιο στη χώρα τα διαθέσιμα καταλύματα διαμορφώθηκαν σε 246.000 και οι κλίνες σε αυτά σε 1,078 εκατ., αυξημένες κατά 57.000 σε σχέση με τον Ιούλιο του 2024 (1,021 εκατ.). Πρόκειται για το υψηλότερο επίπεδο που έχει σημειωθεί από τον Ιανουάριο του 2019

μέχρι σήμερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων ΙΝΣΕΤΕ. Μάλιστα, σύμφωνα με στοιχεία της AirDNA που δημοσιεύθηκαν πριν από λίγες μέρες, η Ελλάδα είναι μεταξύ των λίγων ευρωπαϊκών χωρών που η προσφορά καταλυμάτων και κλινών διατηρεί τη δυναμική της.

Αξιοσημείωτο είναι ότι, σύμφωνα με στοιχεία του ΙΝΣΕΤΕ, το όριο του ενός εκατ. κλινών ξεπεράστηκε ήδη από τον Απρίλιο του 2025, αρκετά νωρίτερα σε σχέση με πέρυσι, οπότε ξεπεράστηκε τον Ιούλιο, που αποτελεί και μήνα αιχμής για τον τουρισμό. Τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2025 καταγράφηκαν διαδοχικά ρεκόρ στον αριθμό διαθέσιμων κλινών βραχυχρόνιας μίσθωσης (1,038 εκατ. και 1,061 εκατ. αντίστοιχως), σημειώνοντας τις υψηλότερες τιμές από τον Ιανουάριο του 2019 μέχρι σήμερα, με την αμέσως επόμενη υψηλότερη επίδοση να αφορά τον Αύγουστο του 2024 (1,023 εκατ.).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου, η ανοδική πορεία στις διαθέσιμες κλίνες βραχυχρόνιας μίσθωσης συνεχίζεται σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Συγκεκριμένα, το 2025 ξεκίνησε θετικά, καθώς τον Ιανουάριο οι κλίνες έφτασαν τις 947.000, αυξημένες κατά 102.000 έναντι του Ιανουαρίου 2024. Τον Φεβρουάριο σημειώθηκε νέα άνοδος στις 961.000 κλίνες, αυξημένες κατά 84.000 σε σχέση με τον Φεβρουάριο 2024. Τον Μάρτιο οι κλίνες ανήλθαν σε 981.000, παρουσιάζοντας αύξηση 76.000 σε σύγκριση με τον Μάρτιο 2024. Το β' τρίμηνο ξεκίνησε επίσης με ισχυρή άνοδο, καθώς τον Απρίλιο καταγράφηκαν 1,008 εκατ. κλίνες, αυξημένες κατά 73.000 έναντι του Απριλίου 2024. Τον Μάιο οι διαθέσιμες κλίνες ήταν 1,038 εκατ., κατά 76.000 περισσότερες από τον Μάιο 2024. Τον Ιούνιο οι κλίνες αυξήθηκαν περαιτέρω σε 1,061 εκατ. σημειώνοντας αύξηση 70.000 σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2024.

Προστασία των ιδιοκτητών από κακοπληρωτές

Ενα ακόμη από τα ζητήματα που εκτιμάται ότι θα συμβάλουν στην ενθάρρυνση περισσότερων ιδιοκτητών να αξιοποιήσουν ακίνητα που σήμερα κρατούν κλειστά, είναι η δημιουργία ενός πλαισίου προστασίας απέναντι σε κακοπληρωτές ενοικιαστές, αλλά και στην αποζημίωση σε περιπτώσεις εκτεταμένων ζημιών.

Προς το παρόν, παρότι φαίνεται πως προχωράει η δημιουργία του Μητρώου Παρακολούθησης Ιδιωτικού Χρέους, που έχει θεσπιστεί από το 2022, δεν είναι ξεκάθαρο το πότε ακριβώς θα μπορέσει να αξιοποιηθεί και για οφειλές ενοικιαστών προς ιδιοκτήτες. Η αρχική προτεραιότητα θα δοθεί σε χρέη προς το Δημόσιο, αν και υπάρχει η δυνατότητα να αξιοποιηθεί και για οφειλές μεταξύ ιδιωτών, ιδίως προς τράπεζες.

Στην αγορά ακινήτων εκτιμούν πάντως ότι το μητρώο θα επεκταθεί και στις μηνομήτριες συμβάσεις. Στόχος είναι ο κάθε ενδιαφερόμενος ενοικιαστής να μπορεί να τεκμηριώνει τη φερεγγυότητά του στον ιδιοκτήτη, προσκομίζοντας το σχετικό αντίγραφο που θα του χορηγεί το υπό σύσταση μητρώο. Την περίοδο 2022-2024 έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ δηλώσεις για ανεισπρακτές οφειλές ενοικίων ύψους 40 εκατ. ευρώ, 15 εκατ. ευρώ το 2024, 12,2 εκατ. ευρώ το 2023 και 12,5 εκατ. ευρώ το 2022.

Το παράδειγμα χωρών του

εξωτερικού είναι χρήσιμο για να υπάρξει μια ρύθμιση της αγοράς, καθώς σε χώρες όπως η Αγγλία, ο ενοικιαστής γνωρίζει ότι αν αφήσει χρέη ή προκαλέσει μεγάλες ζημιές σε ένα σπίτι, θα έχει πρόβλημα να ξαναβρεί σπίτι στο μέλλον και θα γίνει αποδέκτης αγωγών, όχι από τον ιδιοκτήτη, αλλά από την ασφαλιστική εταιρεία στην οποία είναι ασφαλισμένος ως ενοικιαστής και χρήστης ακινήτου.

Όπως εκτιμούν στελέχη της αγοράς, μπορούν να προβλεφθούν δικλίδες ασφαλείας για την προστασία ανθράπων που αντιμετωπίζουν έκτακτα οικονομικά προβλήματα, ή κάποιο σοβαρό θέμα υγείας. Στόχος θα πρέπει να είναι όσοι έχουν ιστορικό αθέτησης πληρωμών ή και καταστροφής κατοικιών, να «φιλτράρονται» εκτός αγοράς και να μη φτάνουν οι ιδιοκτήτες να προτιμούν να αφήνουν την περιουσία τους αναξιοποίητη, στερώντας παράλληλα και πολύτιμα ακίνητα από την αγορά.

Από την άλλη πλευρά, είναι σαφές ότι όσο οι τιμές των ενοικίων αυξάνονται, τόσο θα μεσοσταθμίζονται και τα προβλήματα. Αυτή η κατάσταση δεν είναι βιώσιμη και αναμένεται, αργά ή γρήγορα, να προκαλέσει νέο κύμα από οφειλές, λόγω ανάγκης και όχι δόλου από την πλευρά του ενοικιαστή. Επομένως, θα πρέπει να τηρηθεί μια ισορρο-

πία στο πώς ακριβώς θα εφαρμοστεί το μέτρο, προκειμένου να προστατευτούν και οι δύο πλευρές, ειδικά από τη στιγμή που στην αγορά είναι πολλές οι περιπτώσεις ιδιοκτητών που επιχειρούν να εξασφαλίσουν πολύ μεγάλες αυξήσεις ενοικίων κατά την ανανέωση των συμβολαίων τους, χωρίς μάλιστα να έχουν αναβαθμίσει ή ανακαινίσει το ακίνητό τους.

Σε σχετική του τοποθέτηση για το ζήτημα του ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας των ενοικιαστών, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Προστασίας Ενοικιαστών εκφράζει την έντονη αντίδρασή του, αναφέροντας μεταξύ άλλων ότι «στον νόμο υπάρχει πλήθος διατάξεων που επιτρέπουν στον μισθωτή να αρνηθεί την καταβολή του ενοικίου για συγκεκριμένους λόγους – ελάττωμα μισθίου που παρεμποδίζει τη χρήση οδικά ή μερικά, μη προσήκουσα παράδοση του μισθίου, συμψηφισμός μισθωμάτων για δαπάνες είτε αναγκαίες είτε επωφελείς που έκανε ο μισθωτής στο μίσθιο, συμψηφισμός με την εγγύηση που είχε προκαταβληθεί κατά την κατάρτιση της μίσθωσης κ.λπ. Δεν αντιλαμβάνομαστε ποιο θα είναι το κριτήριο για το αν ο ενοικιαστής δεν κατέβαλε τα μισθώματα ή λογαριασμούς ΔΕΚΟ, δικαιολογημένα ή αδικαιολογητά, και με ποια λογική θα επαφίεται καταλήγει ο ΠΑΣΥΠΕ.

ADONIS HEIGHTS

AGLANTZIA

- PRIME, QUIET AND UNIQUE LOCATION
- OPEN VIEWS WITHOUT ANY OBSTACLES
- 2 & 3 BEDROOM MODERN APARTMENTS

FROM
€ **285.000**

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com [in](#) [f](#) [@cyfieldgroup](#) **CYFIELD**



Purpose Communications Κλείνει τα 3 χρόνια

Πριν από τρία χρόνια, η Purpose Communications ξεκίνησε ως μια τολμηρή ιδέα: η δημιουργία ενός agency που θα συνδυάζει στρατηγική και δημιουργικότητα με ακεραιότητα και μετρήσιμο αντίκτυπο. Σήμερα, αυτό το όραμα έχει εξελιχθεί σε μια δυναμική, purpose-led ομάδα, με καμπάνιες που έχουν φτάσει σε εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες και έχουν δώσει φωνή σε δεκάδες οργανισμούς και brands στην Κύπρο και στο εξωτερικό, από τον χρηματοοικονομικό και τεχνολογικό τομέα μέχρι τη ναυτιλία, το real estate, την υγεία, τον αθλητισμό, τον πολιτισμό, την κοινωνία των πολιτών και τον Δημόσιο τομέα.

Από την αρχή, η φιλοσοφία ήταν σαφής: η επικοινωνία δεν είναι απλή προβολή, αλλά μέσο οικοδόμησης εμπιστοσύνης, σχέσεων και ουσιαστικού dialόγου. Η Purpose Communications έχει πλέον εξελιχθεί σε έναν από τους βασικούς πρωταγωνιστές του κλάδου στην Κύπρο, με έργα που ξεχωρίζουν για τον στρατηγικό τους σχεδιασμό και τον ουσιαστικό τους αντίκτυπο.

Για τον Δημήτρη Ιωαννίδη, ιδρυτή και CEO της Purpose Communications, αυτά τα τρία χρόνια είναι μια ιστορία ανθρώπων, όσο και έργων: «Από την πρώτη κιόλας μέρα, θέλαμε να δημιουργήσουμε ένα agency που θα συνδυάζει στρατηγική σκέψη με δημιουργικότητα, υπευθυνότητα και ακεραιότητα, ένα agency που θα μπορούσε να κάνει πραγματική διαφορά για τους πελάτες του και την κοινωνία. Τρία χρόνια μετά, είμαι περήφανος για τις σχέσεις που χτίσαμε, την εμπιστοσύνη που κερδίσαμε και τα αποτελέσματα που πετύχαμε. Μα πάνω απ' όλα, είμαι περήφανος για την ομάδα πίσω από την Purpose: μια ομάδα ταλαντούχων επαγγελματιών που φέρνουν πάθος, αφοσίωση και σκοπό σε ό,τι κάνουν».

Κοιτώντας μπροστά, η Purpose Communications επενδύει στον ψηφιακό μετασχηματισμό και σε εργαλεία που αξιοποιούν την Τεχνητή Νοημοσύνη, εμβαθύνει στην επικοινωνία ESG και βιωσιμότητας και ενισχύει τον διεθνή της προσανατολισμό, στήριζοντας brands στην εξωστρέφεια και την ανάπτυξη τους σε νέες αγορές.

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Παράρτημα Φρανκφούρτης

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, μέλος του Galileo Global Education –του μεγαλύτερου οργανισμού ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη– λειτουργεί από το 2022 το πρώτο και μοναδικό παράρτημα κυπριακού πανεπιστημίου στο εξωτερικό, στην πόλη της Φρανκφούρτης, προσφέροντας υψηλής ποιότητας σπουδές Ιατρικής σε ένα πλήρως διεθνοποιημένο περιβάλλον. Περισσότεροι από 400 φοιτητές από πάνω από 46 χώρες φοιτούν στη Σχολή Ιατρικής του EUC Frankfurt, συμμετέχοντας σε ένα διεθνώς διαπιστευμένο, τεχνολογικά προηγμένο και συνεκώς εξελισσόμενο ακαδημαϊκό οικοσύστημα.

Σύμφωνα με τις κατατάξεις Times Higher Education World University Rankings, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου συγκαταλέγεται μεταξύ των 500 κορυφαίων πανεπιστημίων στον κόσμο στην Ιατρική, Οδοντιατρική και τις Επιστήμες Υγείας, επιβεβαιώνοντας την ακαδημαϊκή αριστεία και τη διεθνή αναγνώρισή του. Το πρόγραμμα Ιατρικής έχει λάβει επίσης τη μέγιστη βαθμολογία 5 Αστέρων από τα QS Top Universities σε δύο διαδοχικούς κύκλους αξιολόγησης, γεγονός που το καθιστά μοναδικό στην Κύπρο και την Ελλάδα.

Οι φοιτητές του EUC Frankfurt αποκτούν κλινική και πρακτική εμπειρία μέσω συνεργασιών με κορυφαία γερμανικά νοσοκομεία (Νοσοκομείο Ερυθρού Σταυρού, Νοσοκομείο Αγίας Ελισάβετ, Νοσοκομείο Sana Όφενμπαχ, μεταξύ άλλων) και εξειδικευμένες κλινικές, όπως κέντρα γονιμότητας και IVF (Κέντρο Υποβοηθούμενης



Αναπαραγωγής και Ενδομτρίωσης, Όφενμπαχ), εξειδικευμένα κέντρα νεφρολογίας και αιμοκάθαρσης (Κέντρο Νεφρικών και Υπερτασικών Παθήσεων, Φρανκφούρτη) και φυσιοθεραπείας (APM Εξωνοσοκομειακή Φυσική Ιατρική, Φρανκφούρτη), μεταξύ άλλων.

Παράλληλα, η έρευνα αναπτύσσεται ραγδαία με τη στήριξη υπερσύγχρονων εργαστηρίων και την έναρξη διδακτορικού προγράμματος στις Ιατρικές Επιστήμες. Αυτό δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές και ακαδημαϊκό προσωπικό να συνεργαστούν με κορυφαία γερμανικά ερευνητικά ιδρύματα, με κοινά έργα ήδη σε εξέλιξη (Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας

στο Πανεπιστήμιο του Μάιντς, Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης, Πανεπιστήμιο Γκαίτε, Κέντρο Χέλμχολτς, Γερμανικό Κέντρο Έρευνας Καρκίνου, Χαϊδελβέργη).

Η ακαδημαϊκή ανάπτυξη του EUC Frankfurt συνεχίζεται με την υποβολή πέντε νέων προγραμμάτων σπουδών στον τομέα της Υγείας για αξιολόγηση. Η έναρξή τους έχει προγραμματιστεί για το φθινόπωρο του 2026 και ήδη η αξιολόγηση των προγραμμάτων θα ξεκινήσει άμεσα από τον Φορέα Διασφάλισης Ποιότητας.

Η πανεπιστημιούπολη του EUC στη Φρανκφούρτη εισέρχεται σε νέα φάση δυναμικής ανάπτυξης, καθώς

έχουν ήδη ξεκινήσει οι εργασίες για την ανέγερση ενός νέου υπερσύγχρονου πανεπιστημιακού κτιρίου, το οποίο θα αποτελέσει επέκταση της υφιστάμενης πανεπιστημιούπολης. Η παράδοσή του αναμένεται τον Μάιο του 2028.

Το αρχικό κτίριο της Φρανκφούρτης, ένα έργο-ορόσημο, έχει διακριθεί για τον σχεδιασμό και τη λειτουργικότητά του, ενώ η υποδομή της Ιατρικής Σχολής έχει λάβει διεθνή βραβεία για τις καλύτερες εκπαιδευτικές λύσεις και ιατρικές εγκαταστάσεις. Το νέο κτήριο θα ενισχύσει τον ρόλο του EUC Frankfurt ως ενός από τους πιο τεχνολογικά προηγμένους κόμβους ιατρικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Γενικές Ασφάλειες & Eurolife

Επενδύουν στην προσβασιμότητα για όλους

Με σεβασμό στις ανάγκες κάθε πελάτη, Γενικές Ασφάλειες και Eurolife υλοποιούν προγράμματα προσβασιμότητας, διασφαλίζοντας την ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους. Οι Ασφαλιστικές Εταιρείες της Τράπεζας Κύπρου υιοθετούν συμπεριληπτικό σχεδιασμό και εξασφαλίζουν εύκο-

λη πρόσβαση τόσο στο φυσικό όσο και στο ψηφιακό τους περιβάλλον – στέλνοντας ένα ηχηρό μήνυμα για μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Γενικές Ασφάλειες και Eurolife δεσμεύονται να προσφέρουν εμπειρία ασφάλισης που είναι όσο το δυνατόν πιο απρόσκοπτη, ασφαλής και υποστηρικτική για όλους, με σεβασμό στις διαφο-

ρετικές ανάγκες των πελατών τους και στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία για την προσβασιμότητα. Γιατί, στις Γενικές Ασφάλειες και την Eurolife, ακούμε ενεργά όλους τους πελάτες τους και προσαρμόζονται διαρκώς στις ανάγκες τους ώστε κανείς να μην νιώθει ότι λαμβάνει κατώτερης ποιότητας υπηρεσίες.



KPMG Κύπρου Στηρίζει την εκστρατεία «Όλα τα παιδιά με σχολικά»

Η KPMG Κύπρου παραμένει σταθερά προσηλωμένη στην κοινωνική προσφορά, στήριζοντας και φέτος την εκστρατεία του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ) «Όλα τα παιδιά με σχολικά».

«Η αλληλεγγύη και η προσφορά είναι βαθιά ριζωμένες στην εταιρική μας φιλοσοφία. Είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι για τους ανθρώπους μας, που για ακόμη μια φορά ανταποκρίθηκαν με ζήλο και ενυιοσθησία στο κάλεσμα για στήριξη των παιδιών που το έχουν ανάγκη», δήλωσε η Μαρία Α. Παπακώστα, Διοικητική Σύμβουλος και Επικεφαλής Clients & Markets της KPMG Κύπρου. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αποτελεί θεμέλιο του τρόπου λειτουργίας της εταιρείας. Κάθε χρόνο σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις που δημιουργούν πραγματικό και θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία, δίνοντας προτεραιότητα στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Όπως και την προηγούμενη χρονιά, έτσι και φέτος, στα γραφεία της KPMG Κύπρου τοποθετήθηκαν ειδικά κουτιά συλλογής, όπου τα μέλη του προσωπικού συγκεντρώνουν σχολικά είδη πρώτης ανάγκης. Μαζί στήριζουμε τη νέα γενιά, εξασφαλίζοντας ότι κάθε παιδί έχει τα απαραίτητα για μια επιτυχημένη σχολική χρονιά.

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ ΟΛΗ Η ΚΥΠΡΟΣ!

LOVE
100.7FM
98.1 & 105.7

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
06:00 – 10:00

cyta
ένα με σένα



Τάσος Τρύφωνος – Χριστιάνα Αρτεμίου
Σύλvia Ιωαννίδου – Γρηγόρης Αυγουστή

Disney
MARY POPPINS RETURNS



ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 21:00

MARY POPPINS RETURNS / Η ΜΑΙΡΗ ΠΟΠΙΝΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ

ΤΑΙΝΙΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

Μερικές δεκαετίες μετά την πρώτη της επίσκεψη, η μαγική νταντά Μαίρη Πόπινς επιστρέφει για να βοηθήσει την οικογένεια Μπανκς σε μια δύσκολη στιγμή.

Το Κανάλι Διανομιμεί:

///cablenet

cytavision

MOVIES HD

MESIMVRIA
www.mesimvria.com

Θέση: 101

Θέση: 49

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο Τραμπ είναι πιο αδύναμος από ό,τι φαίνεται

Του ΧΙΟΥΓΚΟ ΝΤΙΣΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Είναι εύκολο να πείσει κανείς στην παγίδα και να πιστέψει ότι ο Ντόναλντ Τραμπ είναι παντοδύναμος. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ έχει ξεκινήσει πολλές μάχες και έχει κερδίσει αρκετές από αυτές, κάτι που θα μπορούσε να σημαίνει ότι η αντίσταση είναι μάταιη. Για παράδειγμα έχει σε μεγάλο βαθμό πετύχει τον στόχο του με την Ε.Ε. και την Intel. Ανάγκασε τον μεγαλύτερο εμπορικό εταίρο των ΗΠΑ να συναινέσει σε μια μονόπλευρη εμπορική συμφωνία και την κατασκευάστρια τοιπ να αποδεχθεί την κυβέρνηση ως μέτοχο με ποσοστό 9,9%. Αλλά αυτό είναι μόνο ένα μέρος της ιστορίας. Ενώ ο Τραμπ έχει σημειώσει πρόοδο εναντίον των αδυνάμων, δεν έχει σημειώσει τόσο μεγάλη επιτυχία εναντίον ισχυρότερων αντιπάλων. Η Ε.Ε. εμπίπτει στην πρώτη κατηγορία. Η ασφάλεια της θα τεθεί σε κίν-

«λύγισε» ούτε την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ. Εν τω μεταξύ, η δημοτικότητα του μειώνεται και αυτό θα μπορούσε να εμποδίσει την ικανότητά του να κερδίζει μάχες. Αν κάποιος ελέγξει όσα έχει πετύχει μέχρι στιγμής, στην κορυφή της λίστας βρίσκεται πιθανώς το λεγόμενο «μεγάλο, όμορφο νομοσχέδιό» του, αλλού όμως τα πράγματα είναι ανάμεικτα. Στο εμπόριο, λ.χ., ο Λευκός Οίκος έχει επιβάλει μονομερείς συμφωνίες με την Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και άλλες χώρες – και μπορεί να σημειώνει πρόοδο με τον Καναδά και το Μεξικό. Αλλά δεν έχει κατ'εφεύκον να κάνει το ίδιο σε όλους τους τομείς – ιδίως με την Κίνα και την Ινδία. Επιπλέον, η Ε.Ε. μέχρι στιγμής αντιστέκεται στις πιέσεις για ισχυρότερων αντιπάλων. Η Ε.Ε. εμπίπτει στην πρώτη κατηγορία. Η ασφάλεια της θα τεθεί σε κίν-

Το ποσοστό αποδοχής του συνεχίζει να μειώνεται και τώρα ανέρχεται στο 40%.

δυνο εάν οι ΗΠΑ εγκαταλείψουν την Ουκρανία. Ο Τραμπ εκμεταλλεύθηκε αυτό το γεγονός πρώτα για να πείσει τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. να διπλάσιάζουν τις αμυντικές δαπάνες τους. Το χρησιμοποίησε ξανά για να εξασφαλίσει μια συμφωνία στην οποία το εμπορικό μίληκο δήλωσε ότι έως το 2028 θα αγοράσει αμερικανική ενέργεια αξίας 750 δισ. δολαρίων. Αλλά η κυβέρνηση των ΗΠΑ δεν έχει υποτάξει την Κίνα, τη Ρωσία ή την Ινδία. Αυτά είναι πιο σκληρά καρύδια. Ο έλεγχος κρίσιμων υλικών από το Πεκίνο έκανε τον Τραμπ να το ξανασκεφθεί πριν αυξήσει τους δασμούς στις κινεζικές εισαγωγές. Εκεί επίσης σε μεγάλο βαθμό καθυστερήσει την αυστηροποίηση των κυρώσεων κατά της Ρωσίας επειδή αρνήθηκε να συμφωνήσει σε κατάπαυση του πυρός στην Ουκρανία. Επίσης μέχρι στιγμής δεν έχει καταφέρει να πείσει το Νέο Δέλτα να σταματήσει να αγοράζει πετρέλαιο από το Μόσχα, παρά την επιβολή τιμωρητικών δασμών. Ο Τραμπ δεν έχει

Ομοίως, η νίκη του Τραμπ στην αύξηση των δασμών στις εισαγωγές μπορεί να ανεβάσει τις τιμές και να πλύνει την απασχόληση. Μέχρι στιγμής ο αρνητικός αντίκτυπος είναι ήπιος. Ωστόσο, μόνο το 37% των Αμερικανών εγκρίνει τον χειρισμό της οικονομίας από μέρους του. Επιπλέον, περαιτέρω μέτρα για την άσκηση πίεσης στη Fed ή την παρέμβαση στα στατιστικά στοιχεία θα μπορούσαν να προκαλέσουν προβλήματα στην αγορά. Ο μεγαλύτερος περιορισμός στην εξουσία του Τραμπ είναι οι ψηφοφόροι. Το ποσοστό αποδοχής του συνεχίζει να μειώνεται από τότε που εισήλθε στον Λευκό Οίκο και τώρα ανέρχεται στο 40%. Οι αγορές στοιχημάτων προβλέπουν ότι το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα θα χάσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις ενδιάμεσες εκλογές του Νοεμβρίου. Εάν συμβεί αυτό, η εξουσία του Τραμπ μπορεί να πλησιάζει στο αποκορύφωμά της.

Μια «βόμβα» μεγέθους σχεδόν 2 τρισ. ευρώ αναμένεται να αναταράξει τις ευρωπαϊκές αγορές ομολόγων, οι οποίες έχουν ήδη βιώσει ουκ ολίγα ταραχώδη γεγονότα φέτος, από τις ανατροπές με τους δασμούς, τις ανησυχίες για τα δημοσιονομικά πολλών χωρών στην Ευρωζώνη και τώρα τη νέα πολιτική κρίση στη Γαλλία. Ο λόγος για τη μακροχρόνια προγραμματισμένη μεταρρύθμιση του ολλανδικού συνταξιοδοτικού συστήματος, το μεγαλύτερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία μειώνει την εξάρτηση των συνταξιοδοτικών ταμείων από μακροπρόθεσμα κρατικά ομόλογα και έχει ήδη ωθήσει προς τα πάνω τις αποδόσεις των πολύ μακροπρόθεσμων ομολόγων.

Η μεταρρύθμιση αυτή η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τις αρχές του 2028,

Σήμερα κατέχουν κρατικά ομόλογα, κυρίως γερμανικά, γαλλικά και ολλανδικά, ύψους σχεδόν 300 δισ. ευρώ.

έχει σαν στόχο να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της γήρανης του πληθυσμού και των μεταβαλλόμενων συνθηκών στην αγορά εργασίας. Σηματοδοτεί τη μετάβαση από το μοντέλο καθορισμένων παροχών, όπου οι συνταξιοδοτικές παροχές είναι εγγυημένες, στο μοντέλο καθορισμένων εισοφρών, στο οποίο ο ασφαλισμένος φέρει τον επενδυτικό κίνδυνο.

Συνεπώς, τα συνταξιοδοτικά ταμεία της Ολλανδίας, τα οποία έχουν συνολικά περιουσιακά στοιχεία αξίας άνω των 1,9 τρις.



Η μεταρρύθμιση των ολλανδικών συνταξιοδοτικών ταμείων έχει στόχο να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις από τη γήρανση του πληθυσμού. Σηματοδοτεί τη μετάβαση από το μοντέλο των καθορισμένων παροχών, όπου οι συνταξιοδοτικές παροχές είναι εγγυημένες, στο μοντέλο καθορισμένων εισοφρών, στο οποίο ο ασφαλισμένος θα φέρει τον επενδυτικό κίνδυνο. Στο πλαίσιο αυτό, τα ταμεία εγκαταλείπουν σταδιακά τα πολύ μακροπρόθεσμα κρατικά ομόλογα και στρέφονται σε τίτλους με υψηλότερες αποδόσεις, όπως μετοχές και εταιρικά ομόλογα.

ευρώ, καθώς εγκαταλείπουν τις εγγυημένες παροχές, δεν έχουν πλέον ανάγκη να κατέχουν πολύ μακροπρόθεσμα κρατικά ομόλογα (30 ετών και πλέον) για να καλύψουν τις μελλοντικές υποχρεώσεις τους. Αντιθέτως, στρέφονται προς επενδύσεις με υψηλότερες αποδόσεις, όπως οι μετοχές και το εταιρικό χρέος, σύμφωνα με το Bloomberg.

Ενώ η Ολλανδία αντιπροσωπεύει μόλις το 7% της οικονομίας της Ευρωζώνης, το συνταξιοδοτικό της σύστημα αποτελεί έναν τεράστιο παράγοντα στην

αγορά της περιοχής. Κατέχει περισσότερο από το ήμισυ όλων των συνταξιοδοτικών αποταμιεύσεων της Ε.Ε., σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Συγκεκριμένα, τα ευρωπαϊκά ομόλογα που κατέχει ανέρχονται συνολικά σε σχεδόν 300 δισ. ευρώ.

Σε αυτό το πλαίσιο οι διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των Black Rock και Aviva Investors, συνιστούν προοχή όσον αφορά τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα ομόλογα και προτιμούν τα

ομόλογα βραχυπρόθεσμων διάρκειας. Για άλλους, συμπεριλαμβανομένης της JPMorgan Asset Management, αυτή η εξέλιξη συμβάλλει στο να φαίνονται τα αμερικανικά ομόλογα πιο ελκυστικά από τα ευρωπαϊκά κρατικά ομόλογα.

Τις τελευταίες εβδομάδες η μεταβλητότητα στις αγορές 30ετών συμβολαίων ανταλλαγής σε ευρώ (euro swaps) έχει αυξηθεί σημαντικά, κάτι που οι αναλυτές της ING λένε ότι οφείλεται εν μέρει σ' αυτή τη στροφή των ολλανδικών funds. Η αλλα-

γή επηρεάζει και το κόστος χρηματοδότησης σε ευρώ. Αυτές οι διακυμάνσεις πηγάζουν από αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο τα ολλανδικά συνταξιοδοτικά ταμεία προστατεύουν τα χαρτοφυλάκια τους από τις διακυμάνσεις των επιτοκίων. Μέχρι τώρα βασιζόνταν σε μεγάλο βαθμό σε μακροπρόθεσμα swaps για να διασφαλίσουν ότι έχουν αρκετά μετρητά για να πληρώσουν τους συνταξιούχους στο μέλλον, ανεξάρτητα από το τι θα συμβεί με το κόστος δανεισμού.

Με τη μετάβαση στο νέο μοντέλο οι νεότεροι εργαζόμενοι θα επενδύουν περισσότερο σε πιο επικίνδυνα περιουσιακά στοιχεία, όπως οι μετοχές, με λιγότερη ανάγκη για αυτά τα μακροπρόθεσμα αντισταθμιστικά μέτρα. Οι αποταμιεύσεις των μεγαλύτερων σε ηλικία θα επικεντρωθούν σε ασφαλέστερους τίτλους, όπως τα ομόλογα, αλλά τα αντίστοιχα αντισταθμιστικά μέτρα θα μειωθούν επίσης.

Περίπου 36 funds έχει προγραμματιστεί να μεταβούν στο νέο σύστημα την 1η Ιανουαρίου 2026, με τα υπόλοιπα να ακολουθούν σε δόσεις κάθε έξι μήνες μέχρι τον Ιανουάριο του 2028, σύμφωνα με το Bloomberg. Με το πρώτο μεγάλο κύμα να επιδιώκει να χαλαρώσει ραζικά τις αντισταθμίσεις του, σε μια εποχή που η ρευστότητα είναι συνήθως χαμηλή, οι επενδυτικές τράπεζες και οι brokers ενδέχεται να δυσκολευτούν να «ταιριάξουν» πωλήτες και αγοραστές, προκαλώντας έτσι τεράστια αναταραχή στο σύστημα. Η ABN Amro εκτιμά ότι τα μεγαλύτερα ανοίγματα του ολλανδικού συνταξιοδοτικού τομέα εντοπίζονται στο γερμανικό, γαλλικό και ολλανδικό χρέος και η πτώση της ζήτησης μπορεί να ασκήσει πίεση στις κυβερνήσεις να στραφούν σε εκδόσεις βραχύτερης διάρκειας.

Ο εφιάλτης του dot.com φοβίζει τη Γουόλ Στριτ

Η αναρρίχηση του αμερικανικού δείκτη S&P 500 προς νέο ιστορικό υψηλό, φέτος, συνοδεύτηκε από ανησυχίες για μια νέα χρηματιστηριακή «φούσκα», που αυτή τη φορά γιγαντώνεται λόγω του ενθουσιασμού για την τεχνητή νοημοσύνη. Πράγματι, η Wall Street Journal διαπιστώνει ότι οι αμερικανικές μετοχές είναι σήμερα ακριβότερες από ό,τι ήταν κατά την εποχή της φούσκας του dot.com.

Σύμφωνα με κάποιους δείκτες, οι μετοχές είναι σήμερα ακριβότερες από ποτέ, τονίζει η αμερικανική εφημερίδα. Με τον S&P 500 να τελεί υπό διαπραγμάτευση στις 3,23 φορές τις πωλήσεις του, δηλαδή σε νέο ιστορικό υψηλό, η WSJ σημειώνει ότι οι επενδυτές πληρώνουν περισσότερα από ποτέ για κάθε ένα δολάριο τζίρου που πραγματοποιούν οι εταιρείες του δείκτη.

Βεβαίως, ο δείκτης P/E, που μετράει την τιμή του S&P 500 ως προς τα εταιρικά κέρδη, δεν βρίσκεται σε επίπεδα-ρεκόρ. Κι αυτό χάρη στα υψηλά περιθώρια κέρδους που απολαμβάνουν πολλές από τις πολυτιμότερες



Οι 10 μεγαλύτερες εταιρείες του S&P 500 ευθύνονταν για το 39,5% της συνολικής αξίας του δείκτη στα τέλη Ιουλίου, το υψηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί ποτέ, βάσει στοιχείων της Morningstar.

εταιρείες της Γουόλ Στριτ. Όμως, με P/E στο 22,5, έναντι μέσου όρου στο 16,8 από το 2000, ο S&P 500 βρίσκεται σε ακραία επίπεδα και σ' αυτόν τον δείκτη αποτιμήσης.

Πολλοί επενδυτές πιστεύουν ότι οι μεγαλύτερες αμερικανικές μετοχές αξίζουν κάθε σεντ. Εταιρείες όπως η Nvidia και η Microsoft συνεχίζουν να αυξάνουν τις πωλήσεις και τα κέρδη

Οι αμερικανικές μετοχές είναι σήμερα ακριβότερες από ό,τι ήταν κατά την εποχή της «φούσκας» στις αρχές του 2000.

τους με υψηλούς ρυθμούς και καταφέρνουν να κυριαρχήσουν στη Wall Street. Οι 10 μεγαλύτερες εταιρείες του S&P 500 ευθύνονταν για το 39,5% της συνολικής αξίας του δείκτη στα τέλη Ιουλίου, ποσοστό που είναι το υψηλότερο που έχει καταγραφεί ποτέ, σύμφωνα με τα στοιχεία της Morningstar. Εννέα από τις 10 top εταιρείες του S&P 500 έχουν κεφαλαιοποίηση άνω του 1 τρισ. δολαρίων.

Οι επενδυτές είδαν τους κινδύνους της συγκέντρωσης της αγοράς σε τόσο λίγες ακριβές μετοχές τον Απρίλιο, όταν ο εμπορικός πόλεμος του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ πυροδότησε ένα πρόσκαιρο sell off. Τότε, οι αποκαλούμενες Magnificent Seven

υποαπέδωσαν έναντι του S&P 500. Πάντως, ακόμη και σήμερα, δεν είναι όλες οι μετοχές ακριβές. Εάν κάθε εταιρεία του S&P 500 είχε την ίδια στάθμιση στον δείκτη, αντί η στάθμιση της να καθορίζεται από την κεφαλαιοποίησή της, τότε ο δείκτης θα τελούσε υπό διαπραγμάτευση στις 1,76 φορές τις πωλήσεις του, την ώρα που ο μακροπρόθεσμος μέσος όρος είναι 1,43.

Γι' αυτό και ο Mark Τζιανμπρόνε, της Barrow Hanley Global Investors, εντοπίζει αρκετές ελκυστικές ευκαιρίες για επενδυτές που είναι διατεθειμένοι να κοιτάζουν πέραν των megacaps της τεχνολογίας. Αντιθέτως, είναι επιφυλακτικός για το κατά πόσο οι μεγαλύτερες εταιρείες μπορούν να διατηρήσουν αυτές τις αποτιμήσεις μακροπρόθεσμα.

«Σε κάποιο σημείο οι αποτιμήσεις τελίνουν να έχουν σημασία, οι προσδοκίες που ενσωματώνονται σ' αυτές τις αποτιμήσεις έχουν σημασία και αυτές οι προσδοκίες γίνονται τόσο δραματικές που θα είναι πολύ δύσκολο να τις ικανοποιήσουμε», εξηγεί.

Deloitte.

Deloitte Alumni
Colleagues for life

Scan to join
our community

